

MAAHANMUUTON KUNTAKOHTAISET TILASTOTIEDOT

Samuli Salminen

SUOMEN PERUSTA

© Suomen Perusta 2024

ISBN 978-952-7145-91-3 Maahanmuuton kuntakohtaiset tilastotiedot (pdf, 4. päivitetty versio, vuoden 2020 kuntakohtaiset tiedot korvattu vuoden 2022 tiedoilla).

Etukannen ulkoasu: Janne Turunen

Suomen Perusta -ajatuspaja on saanut toimintaansa tukea Opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Sisältö

1	Toiminnanjohtajan saatesanat	7
2	Tekijän esipuhe	8
3	Johdanto	10
3.1	Tämän raportin rakenne	11
3.2	Muut kuntien talouteen ja maahanmuuttoon liittyvät aiheet	12
4	Tilastokeskuksen maahanmuuttajia ja suomalaista kantaväestöä koskevat rekisteriaineistot	17
4.1	Tutkimusaineiston muodostaminen esitettynä lyhyesti	17
4.2	Tutkimusaineiston muodostaminen Tilastokeskuksen aineistokokonaisuuksista	17
4.3	Tietojen yhdistäminen aineistojen välillä Tilastokeskuksen henkilönumeron avulla	18
4.4	Tilastokeskuksen FOLK-tutkimusaineistot	18
4.4.1	FOLK perustieto -tutkimusaineiston tiedot	19
4.4.2	FOLK tulotieto -tutkimusaineiston tiedot	20
4.4.3	FOLK muutto -tutkimusaineiston tiedot	20
4.4.4	FOLK lapsi – vanhemmat -tutkimusaineiston tiedot	21
4.5	Tiedot henkilöiden sekä heidän vanhempiensa syntymävaltioista perustuen Tilastokeskuksen rekisteritietoihin	21
4.5.1	Tiedot henkilöiden syntymävaltioista	21
4.5.2	Tiedot henkilöiden taustamaasta: toisen sukupolven maahanmuuttajien taustamaa	22
4.6	Tilastotiedot koskevat vuotta 2022	23
4.7	Tutkimusaineiston henkilöt	24
4.8	Henkilön asuinkunta vuosina 1990–2023	24
5	Maahanmuuttajaryhmien määrittäminen	25
5.1	Maahanmuuttajaryhmät ja suomalainen kantaväestö taustamaan mukaan	25

6	Kuntakohtaiset tilastotiedot: tilastotietojen esittely	28
6.1	Henkilölukumääriin liittyvät tilastotiedot	29
6.2	Sosiaalietuudet	29
6.2.1	Toimeentulotuet	30
6.2.2	Työttömyysturvaetuudet	31
6.2.3	Asumistuet	31
6.3	Maksetut kunnallisverot ja rahoitusvaje kuntataloudelle	32
6.3.1	Huomautus sote-uudistuksen vaikutuksista	33
6.4	Sosioekonomiset mittarit eli " pärjäämistä" koskevat tiedot	34
6.4.1	Työllisyysaste	34
6.4.2	Työttömyysaste	34
6.4.3	Palkka- ja yrittäjätulot	35
6.4.4	Koulutus: 2. asteen koulutus	35
6.5	Ikävakioidut tiedot	36
7	Kuntakohtaiset tilastotiedot: tulokset karttoina ja taulukkoina	37
7.1	Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista	39
7.2	Maahanmuuttajien osuudet kaikista kunnissa maksetuista toimeentulotuista suurimmat Pohjanmaan ruotsinkielisissä kunnissa ja pääkaupunkiseudulla	47
7.3	Maahanmuuttajien osuudet kaikista kunnissa maksetuista työttömyysturvaetuuksista suurimmat Pohjanmaan ruotsinkielisissä kunnissa, pääkaupunkiseudulla, Turussa ja Keravalla	48
7.3.1	Maahanmuuttajien osuudet kunnan kaikista työttömistä suurimmat Pohjanmaan ruotsinkielisissä kunnissa, pääkaupunkiseudulla, Turussa, Uudessakaupungissa ja Keravalla	49
7.4	Maahanmuuttajissa on enemmän sosiaaliturvan saajia kuin kantaväestössä – lähes kaikissa Suomen kunnissa	50
7.5	Maksetut kunnallisverot: maahanmuuttajien mediaanin osuus verrattuna kunnan kantaväestön mediaaniin	52
7.5.1	Kartat: Maahanmuuttajien kunnallisverot useimmiten paljon kantaväestöä pienempiä	53

7.5.2	Taulukot: tiedot kunnista, joissa on eniten maahanmuuttajia	59
7.6	Yhteenveto maksettuja kunnallisveroja ja sosioekonomisia mittareita koskevista tilastotuloksista	61
8	Miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kantaväestö	63
8.1	Kuntien taloudet ovat riippuvaisia maksetuista kunnallisveroista	63
8.2	Kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kunnan kantaväestö	64
8.3	Rahoitusvajeen kokonaissumman laskenta käytännössä	65
8.4	Johtopäätös: nykyinen maahanmuutto on ongelma kuntien talouksille, vaikka kaikista maahanmuuttajien erityispalveluista luovuttaisiin	66
8.5	Huomautus sote-uudistuksen vaikutuksista	67
A	Suurimmat kunnittaiset henkilölukumäärät	69
A.1	Henkilökumäärät maahanmuuttajaryhmittäin 15 kunnassa, jossa maahanmuuttajien määrät olivat (absoluutisilta) lukumääriltään suurimmat vuonna 2022	69
A.2	Suhteelliset osuudet (%) kuntien väestöistä maahanmuuttajaryhmittäin 15 kunnassa, jossa maahanmuuttajien määrät olivat suhteellisilta lukumääriltään suurimmat vuonna 2022	70
B	Suurimmat ulkomaalaistaustaisten väestön osuuksien kasvut vuosina 2015–2023	71
B.1	Suurimmat kasvuosuudet kunnan koko väestöstä	71
B.2	Suurimmat kasvuosuudet kunnan alle 16-vuotiaasta väestöstä	72
C	Osuus kunnista, joissa sosiaalietuuksien saajia oli maahanmuuttajissa enemmän kuin kantaväestössä: ikävakioidut tiedot	73
D	Osuus kunnista, joissa maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot, palkat, työllisyysaste, koulutustaso olivat kunnassa pienemmät kuin kunnan kantaväestöllä: ikävakioidut tiedot	74
E	Tulosten vastaavuus julkisesti saatavilla olevien tietojen kanssa	75
E.1	Toimeentulotukien vastaavuus	75

E.1.1	Maahanmuuttajien ja vieraskielisten osuudet pääkaupunkiseudun maksetuista toimeentulotuista ja toimeentulotuen saajista	75
E.1.2	Kantaväestön ja maahanmuuttajien saamien toimeentulotukien kokonaissummat: Tutkimusaineiston estimaatit vs. THL:n julkiset tilastot	76
E.1.3	Toimeentulotukien vastaavuus Kelan lukujen kanssa	77
E.1.4	Vertailu vuoden 2018 luvuilla	82
E.2	Työttömyysturvaetuuksien kokonaissummien vastaavuus	83
E.3	Asumistukien kokonaissummien vastaavuus	84
E.4	Työllisyysasteiden vastaavuus	85
E.5	Työttömyysasteiden vastaavuus	85
E.5.1	Osuus kunnan kaikista työttömistä: Helsinki, Espoo ja Vantaa	86
E.6	Maksettujen kunnallisverojen vastaavuus	86
E.7	Palkka- ja yrittäjätulojen vastaavuus	87
E.8	Koulutusasteiden vastaavuus	87
F	Kuntakohtaisten tulosten toisintaminen: Ohje muille tutkijoille	89

1 Toiminnanjohtajan saatesanat

Suomen Perusta on julkaissut viimeisen kymmenen vuoden aikana lukuisia tutkimuksia maahanmuuton julkisen talouden vaikutuksista. Rekisteriaineistoihin perustuva tieto maksetuista veroista, saaduista tulonsiirroista ja käytetyistä julkisista palveluista kertoo yksiselitteisesti, että valtaosa maahanmuutosta tuo enemmän kuluja kuin kasvattaa verotuloja.

Saatu tutkimustieto maahanmuuton vaikutuksista Suomen julkiselle taloudelle herätti nopeasti ruohonjuuritasolla kiinnostuksen maahanmuuton kuntakohtaisista vaikutuksista: mitä maahanmuutto maksaa minun kunnassani? Tämä kuntapäätäjiltä ja tavallisilta kansalaisilta tullut palaute johti Maahanmuuton kuntakohtaisten tilastotietojen ensimmäisen version julkaisuun vuonna 2020. Tutkimusta on sittemmin päivitetty ensimmäisen kerran vuonna 2022 ja nyt julkaistu päivitys on jo kolmas versio kyseisestä tutkimuksesta.

Tutkimuksen rinnalla olemme julkaisseet kuntaluvut.fi-tietokannan, joka tarjoaa helpon tavan tutustua tutkimuksen keskeisiin havaintoihin ja löytää maahanmuuton avainluvut jokaisen Suomen kunnan osalta. Tietokanta tarjoaakin ainutlaatuisen määrän tietoa muun muassa eri maahanmuuttajaryhmien työllisyydestä, saamista tulonsiirroista ja maksamista veroista.

Espoon entisen kaupunginjohtajan Jukka Mäkelän usein esiin nostama havainto siitä, miten maahanmuuttoon perustuva väestönkasvu nostaa verotuloja nopeammin julkisten palveluiden kysyntää, on myös todettavissa kautta Suomen, kun tietokanta tarjoaa tiedon maahanmuuton aiheuttamasta verovajeesta eri kunnissa.

Maahanmuuton sosioekonomisten avainlukujen päivittämisen lisäksi tutkimuksen kolmas versio sisältää nyt myös tiedot maahanmuuttajataustaisen väestön määrän kasvusta eri kunnissa. Kuntakohtaiset luvut osoittavatkin, että maahanmuuttajataustaisen väestön kasvu voi olla paikallisella tasolla erittäin nopeaa. Näin on etenkin pääkaupunkiseudulla, jonka asukkaista kohta jo neljännes on maahanmuuttajataustaisia, mutta myös monissa pienemmissäkin kaupungeissa.

Suomen Perusta toivoo, että tämä tutkimus tarjoaa lukijalle uutta tietoa maahanmuuton paikallisia vaikutuksista ja kuntapäätäjille kättä pitempää, jotta paikallisella tasolla tapahtuva päätöksenteko olisi laadukkaampaa ja perustuisi paremmin tosiasioihin.

Helsingissä 15.1.2025

Simo Grönroos
toiminnanjohtaja
Suomen Perusta -ajatuspaja

2 Tekijän esipuhe

Ensimmäinen julkaisu koskien maahanmuuton kuntakohtaisista tilastoja. Suomessa ei ole aiemmin julkaistu tutkimuksia – tai muutenkaan juuri mitään – koskien maahanmuuton kuntakohtaisia tilastotietoja. Julkisessa keskustelussa on tähän mennessä liikkunut lähinnä joitain yksittäisiä tietoja esimerkiksi maahanmuuttajien saamista toimeentulotuista pääkaupunkiseudulla¹.

Korjaamme nyt tämän tilanteen. Julkaisemme Tilastokeskuksen koko Suomen väestön kattaviin rekisteritietoihin perustuen olennaisimmat tilastotiedot – jokaista Suomen 309 kuntaa koskien. Tässä raportissa esitellään tarkasti, että mitä nämä kuntakohtaiset tilastotulokset ovat ja mistä Tilastokeskuksen lähteistä ne muodostuvat. Lisäksi tässä raportissa esitetään joitakin kuntakohtaisia tuloksia (luvussa 7) sekä yhteenvetotuloksia kaikkia Suomen 309 kuntaa koskien.

Maahanmuuton kuntakohtaiset tilastot kaikkien saataville. Kaikki kuntakohtaiset tilastotulokset julkaistiin ensimmäisen kerran vuoden 2021 alussa interaktiivisessa kuntakartassa. Tästä kartasta jokaisen on helppoa selvittää tarkat kuntakohtaiset tilastot – esimerkiksi maahanmuuttajien kunnassa saamia toimeentulotukia koskien. Kaikki kuntakohtaiset tulokset esitetään erikseen sekä kunnan maahanmuuttajaryhmille että kunnan suomalaiselle kantaväestölle.

Julkaisun tavoite: Toimia pohjana jokaisessa kunnassa käytävälle keskustelulle maahanmuutosta. Maahanmuuton kuntakohtaisten tilastotietojen julkaisemisella on yksi selkeä tavoite: Toimia pohjana jokaisessa kunnassa käytävälle keskustelulle maahanmuutosta. Näiden tietojen julkaisu on ensiarvoisen tärkeää, sillä tähän asti nämä olennaiset maahanmuuttoon liittyvät kuntakohtaiset luvut ovat puuttuneet julkisesta keskustelusta.

Kuntalaisille jää myös selvitettävää: Julkaisun luvut eivät kerro kaikkea maahanmuuton vaikutuksista kuntien talouksiin. Tässä julkaisussa ja sen yhteydessä julkaistavassa interaktiivisessa kuntakartassa kuntakohtaiset tilastotulokset esitetään koskien kunnan maahanmuuttajien ja kantaväestön:

- Saamia sosiaalietuuksia, joiden rahoitus tulee osittain kunnilta.
- Maksamia kunnallisveroja. Maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen pienuus aiheuttaa kuntien talouksiin rahoitusvajeen. Kuntien taloudet eivät kestä tätä, sillä kunnallisveroilla rahoitetaan suureksi osaksi kuntien lakisääteiset peruspalvelut. Tämä on asia, jota ei ole juuri tuotu esille julkisuuteen aiemmin (katso tarkemmin luku 8).
- Sosioekonomisia mittareita eli " pärjäämistä " koskevat tiedot kunnittain.

¹https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006622015.htm,helsinginuutiset_21_10_2019, ks. myös Suomen Perustan tutkimus maahanmuuttajien saamista toimeentulotuista, tiivistelmän sivu 2: https://www.suomenperusta.fi/content/uploads/2020/02/Toimeentulotukiraportti_Tiivistelma_6_2_2020.pdf.

Kuntalaisille jää myös selvitettävää: Julkaisun luvut eivät kerro kaikkea maahanmuuton vaikutuksista kuntien talouksiin. Näistä esitetyistä kuntakohtaisista tilastotiedoista huolimatta kuntalaisille jää vielä omaa selvitettävää. Esimerkiksi tiedot kuntien tarjoamista *maahanmuuttajien erityispalveluista* (kuten kääntäminen ja tulkkaus) ja niiden aiheuttamista menoista eivät löydy Tilastokeskuksen tilastoista, jotka toimivat tämän julkaisun tietojen lähteenä. Siten jokaisessa kunnassa on selvitettävä erikseen, että kuinka suuret ovat tällaiset menot.

Taustatietoa maahanmuuton kuntakohtaisten *kokonaismenojen* arviointiin tarjoaa Matti Virénin tuore julkaisu: *Ratkaiseeko maahanmuutto kuntien talousongelmat?* (Virén 2020).

Joka tapauksessa – kuten luvussa 8 selvennetään – pelkkä menopuolen selvittäminen ei tarjoa kokonaiskuvaa maahanmuuton vaikutuksista kuntien talouksien kantokykyyn. Syy tähän on maahanmuuttajien pieneksi jäävä osallistuminen kuntien peruspalveluiden rahoittamiseen ja tästä seuraava rahoitusvaje. Tätä rahoitusvajetta joudutaan käytännössä paikkaamaan joko kunnallisveroasteen nostolla tai velanotolla.

Ohje muille tutkijoille: Kuntakohtaisten tulosten helppo toistaminen. Suomen Perusta on (tässäkin) maahanmuuttoon liittyvässä julkaisussa liikkeellä ensimmäisenä. Muiden tutkijoiden tai tutkimuslaitosta on kuitenkin helppo toisintaa tässä raportissa esitetyt tulokset.

Lyhyet ohjeet tätä varten esitetään liitteen luvussa F ja yksityiskohtaisemmat ohjeet luvuissa 4, 6 ja 5.

Tekijän kiitokset

Tämän raportin tekijänä haluan kiittää erityisesti Suomen Perusta -ajatuspajaa ja sen hallitusta siitä, että he mahdollistivat tämän tilastoraportin laatimisen. Lisäksi haluan kiittää Tilastokeskuksen tutkijapalveluita hyvästä yhteistyöstä tässä raportissa käytettävän tutkimusaineiston kokoamisessa ja ylläpitämisessä.

Helsingissä 12.1.2025

Samuli Salminen
Tutkija
Suomen Perusta -ajatuspaja

3 Johdanto

Suomen Perusta on julkaissut aiemmin useita laajoja tilastotutkimuksia maahanmuuton vaikutuksista Suomen koko julkiseen talouteen (katso tiivistelmät tutkimusten tuloksista: www.suomenperusta.fi/teema/muuttoliike/). Julkinen talous käsittää sekä valtion, kunnat, sairaanhoitopiirit ja julkiset sosiaaliturvarahastot.

Ennen vuoden 2020 loppua emme olleet kuitenkaan julkaisseet tilastotuloksia eritellysti koskien jokaista Suomen yli 300 kuntaa. Julkaisimme vuoden 2020 lopulla jokaista Suomen kuntaa koskien olennaisimpia kuntataloutta koskevia tilastotietoja liittyen maahanmuuttoon. Samat tilastotiedot julkaistiin vertailun vuoksi myös koskien kuntien suomalaista kantaväestöä. Kaikki kuntakohtaiset tilastotiedot julkaistiin vuoden 2021 maaliskuussa myös erillisellä nettisivuilla interaktiivisena kuntakarttana.

Tässä päivitetystä maahanmuuton kuntakohtaisten tilastotietojen raportissa päivitämme tilastotiedot koskemaan uusinta saatavilla olevaa tilastovuotta – eli vuotta 2022 (aiemmat julkaistut versiot ovat koskeneet tilastovuotia 2020 (julkaistu vuonna 2022) ja 2018 (julkaistu 2020/2021). Tästä päivitetystä raportista löytyvät muun muassa tarkat ja päivitettyt kuvaukset käytetyistä Tilastokeskuksen rekisterilähteistä ja siitä, miten maahanmuuttajaryhmät muodostetaan.

Joka tapauksessa hyvin lyhyesti kuvattuna kaikki tilastotulokset ovat peräisin Tilastokeskuksen valmiista tutkimusaineistokokonaisuudesta, jotka sisältävät vuosittaisia tietoja jokaisesta Suomen väestön henkilöstä (käsitellään tarkemmin luvussa 4).

Maahanmuuttajaryhmät on puolestaan määritetty jokaisen henkilön ja hänen vanhempiansa syntymävaltiotietojen perusteella, jotka ovat myös peräisin Tilastokeskuksen rekistereistä. Maahanmuuttajaryhmiin kuuluvat sekä ulkomailla syntyneet maahanmuuttajat että niin kutsuttu toinen sukupolvi – eli Suomessa syntyneet, joiden vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. (katso tarkat kuvaukset maahanmuuttajaryhmien aluejaosta 5.).

Julkaistavat kuntakohtaiset tilastotiedot koskevat väestöosuuksia lukuun ottamatta vain vuotta 2022. Vuosi 2022 oli uusi/tuorein vuosi, jolle tilastotiedot olivat jo olemassa. Tilastotietojen paljouden vuoksi – yksittäisiä kuntakohtaisia tilastotietoja eri maahanmuuttajaryhmille on jo kymmeniä tuhansia pelkästään vuotta 2022 koskien – muut kuin kuntien vuosittaiset väestöosuuksia koskevat tulokset julkaistaan vain yhtä vuotta koskien.

Edellisiin raportin versioihin nähden uudet tilastotiedot, jotka julkaistaan tämän raportin ja kuntaluvut.fi-sivuston päivityksen yhteydessä, ovat:

- Työttömyysasteet vuonna 2022.
- Tiedot koskien pitkäaikaistyöttömiä vuonna 2022.
- Eri ryhmien osuudet kuntien koko väestöstä ja alle 16-vuotiaasta väestöstä vuosina 1990–2023-

Julkaistavat tilastotiedot.

Tilastokeskuksen rekisterilähteistä julkaistavat tulokset koskien vuotta 2022 voidaan jakaa kolmeen kuntataloutta koskevaan ryhmään:

- Menopuoli: sosiaalietuudet
 - Toimeentulotuet
 - Työttömyysturvaetuuudet
 - Asumistuet
- Rahoitusvaje kuntataloudelle tulopuolella: maksetut kunnallisverot (verrattuna kantaväestöön)
- Sosioekonomiset mittarit eli " pärjäämistä "koskevat tiedot:
 - Työllisyysaste
 - Työttömyysaste
 - Pitkäaikaistyöttömien lukumäärät
 - Palkka- ja yrittäjätulot
 - Koulutus: 2. asteen koulutus

Lisäksi julkaistaan eri ryhmien prosenttiosuudet kuntien väestöstä vuosina 1990–2023. Osuudet julkaistaan sekä osuuksina koko kunnan väestöstä että osuuksina kunnan alle 16-vuotiaasta väestöstä.

3.1 Tämän raportin rakenne

Tässä raportissa julkaistaan vain joitakin yksittäisiä tietoja kaikista yli 300 kuntaa koskevista kuntakohtaisista tuloksista. Lisäksi julkaistaan joitakin yhteenvetotuloksia kaikkia Suomen kuntia koskien. Kaikki kuntakohtaiset tilastotiedot löytyvät nettiosoitteesta kuntaluvut.fi.

Tämän raportin rakenne on luvuittain seuraavanlainen:

- Ennen kuin julkaistavia tilastotietoja aletaan käsitellä, johdantoluvun loppu käsittelee lyhyesti muita kuntien talouteen ja maahanmuuttoon liittyviä aiheita.
- Luvussa 4 esitetään Tilastokeskuksen maahanmuuttajia ja suomalaista kantaväestöä koskevat rekisteriaineistot, joista julkaistavat tulokset ovat peräisin.
- Luvussa 5 esitetään, miten maahanmuuttajaryhmät on määritetty.
- Luvussa 6 esitetään, mitä kaikkia tilastotietoja koskien tulokset esitetään ja miksi. Samalla esitetään ja perustellaan niitä koskien käytetyt ikärajaukset.
- Luvussa 7 esitetään tässä raportissa julkaistavia kuntakohtaisia tilastotietoja sekä niiden yhteenvetoja kaikkien Suomen kuntien osalta:

- Luvuissa 7.1–7.6 esitetään tulokset saatuja sosiaalietuuksia koskien, mukaan lukien yhteen-
veto saaduista sosiaalituista verrattuna kantaväestöön Suomen kunnissa.
- Luvuissa 7.5 ja 7.6 julkaistaan tuloksia kunnallisveroja koskien sekä yhteenveto maksettuja
kunnallisveroja ja sosioekonomisia mittareita koskevista kuntakohtaisista tilastotuloksista
verrattuna kantaväestöön Suomen kunnissa.
- Luvussa 8 selvennetään, miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat
paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kantaväestö. Ei edes vaikka kaikista maahanmuuttajien eri-
tyispalveluista luovuttaisiin. Samalla tähdennetään sitä, että kuntien talouksien kannalta maahan-
muuttoa ei tule tarkastella selvittämällä pelkästään maahanmuuton menopuolta tai kustannuksia
vaan vielä ratkaisevammassa roolissa kuntien talouksien kannalta ovat kuntalaisten maksamien
kunnallisverojen määrät.
- Liitteen luvussa B esitetään taulukko Suomen kunnista, joissa maahanmuuttajien osuudet kunnan
väestöistä nousivat eniten (%-yksiköissä mitattun) vuoden 2015 lopusta vuoden 2023 loppuun.
Tulokset esitetään erikseen myös kunnille, joissa maahanmuuttajien osuudet nousivat eniten alle
16-vuotiaasta väestöstä.

3.2 Muut kuntien talouteen ja maahanmuuttoon liittyvät aiheet

Maahanmuuttoon ja erityisesti pääkaupunkiseudun kuntiin liittyy tietenkin paljon muitakin aiheita kuin nämä nyt julkaistavat, sinänsä olennaisen tärkeitä, tilastotiedot.

Tässä raportissa ja sen yhteydessä julkaistavissa tuloksissa keskitytään kuitenkin kuntakohtaisiin perus-
tilastotietoihin, sillä kukaan ei ole julkaissut niitä aiemmin Suomessa. Muista aiheista löytyy kuitenkin
jo muita julkaisuja. Lisäksi kuntakohtaiset maahanmuuttajien erityispalveluiden menot on helpointa sel-
vittää jokaisessa kunnassa erikseen paikallisesti.

Muita tärkeitä aiheita ja niihin liittyviä tuloksia ovat ainakin:

- Maahanmuutto laskee matalasti koulutettujen palkkoja tietyillä aloilla.
- Maahanmuutto on nostanut asuntojen hintoja ja vuokria (Espoossa). Suomen suurin kiinteistösi-
joitaja, vuokra-asuntoja tarjoava *Kojamo* kirjoittaa hyvin suoraan, että maahanmuutto mahdollistaa
vuokrien korotukset.
- Maahanmuuton kokonaismenot kunnille (ei vain sosiaalietuuksien rahoituksesta aiheutuvia).
- Maahanmuuttajien erityispalvelut.
- Pakolaisten vastaanottamisen (kuntapaikat) kokonaisvaikutukset.

Maahanmuutto laskee matalasti koulutettujen palkkoja pääkaupunkiseudulla tietyillä aloilla. Aiheesta on tehty kaksi tutkimusta palkkatietoihin perustuen sekä Laboren tutkimus saatavuusharkinnan alueellisen poistamisen vaikutuksista:

- Tilastokeskuksen Seppo Kouvosen julkaisut (Kouvonen 2012a, Kouvonen 2012b).
- Isa Kuosmasen väitöskirja (Kuosmanen 2020).
- Laboren tutkimus saatavuusharkinnan alueellisen poistamisen vaikutuksista (Nieminen et al. 2023).

Tilastokeskuksen Seppo Kouvosen viitattujen artikkeleiden mukaan: ”Pääkaupunkiseudun palkkatason kehitys on ollut vuosina 2006–2010 muuta maata hitaampaa eräissä tehtävissä, joissa ulkomaalaisen työvoiman osuus on merkittävä. Vaikuttaa siltä, että ulkomaisen työvoiman tarjonta hidastaa metropolialueen ansiokehitystä sekä joissakin rakennusalan tehtävissä (kirvesmiehet, putkiasentajat) että eräissä rutiinitehtävissä (siivoojat, keittiöapulaiset), [...]”².

Kouvonen huomauttaa, että palkkojen laahaaminen näillä tietyillä aloilla on ongelmallista erityisesti asunnon hankinnan kannalta pääkaupunkiseudulla: ”[...] pääkaupunkiseudulle muuttava keskituloinen joutuu käyttämään lähes koko työuransa kompensoidakseen muuta maata suuremmilla nettoansioilla korkeamman asunnon hankintahinnan. [...]”³.

Isa Kuosmasen taloustieteen väitöskirjan (2020) mukaan EU:n itälaajeneminen aiheutti Suomessa eräissä rakennusalan ammateissa pysyvän 1700 euron suuruisen vuosittaisen ansionmenetyksen: ”Toisessa luvussa tutkimme EU:n itäisen laajentumisen työmarkkinavaikutuksia Suomessa rakennusosalalla. Hyödynämme analyysissämme eroja altistumisessa lisääntyneelle työvoiman tarjonnalle uusista EU-maista eri rakennusalan ammattien ja työssäkäyntialueiden välillä ennen ja jälkeen EU:n laajentumisen. Maahanmuutolle alttiimmista ammateissa ja alueilla työskentelevät henkilöt kokivat noin 1700 euron suuruisen vuosittaisen ansionmenetyksen suhteessa henkilöihin, jotka työskentelivät maahanmuutolle vähemmän altistuneissa ammateissa ja alueilla. Tämä vaikutus tuloihin näkyy vielä yli 10 vuotta EU:n laajenemisen jälkeen.”⁴.

Laboren tutkimuspaperissa (2024) tarkasteltiin saatavuusharkinnan alueellisen poistamisen vaikutuksia. Tutkimuspaperin tulosten mukaan saatavuusharkinnan (alueellinen) poistaminen laskee pienituloisten suomalaisten ansiotuloja entisestään.

Kun saatavuusharkinta on poistettu alueellisesti tietyltä ammattialalta, 5 vuotta poistamisen jälkeen **alimassa tuloneljänneksessä**:

- Ammattialuetasolla suomalaisten keskimääräiset vuosiansiot laskevat 1 790 euroa vuodessa (-10,7 %) (s. 19).

²https://www.stat.fi/ajk/poimintoja/2012-12-10_hyka4.html

³https://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-12-10_002.html?s=0#2

⁴<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/313252>

- Henkilötasolla suomalaisten keskimääräiset vuosiansiot laskevat 1 245 euroa vuodessa. (s. 32).
- Saatavuusharkinnan poistamisesta seuraava ansiotulojen lasku koskettaa erityisesti palveluammattaita, yli 50-vuotiaita työntekijöitä sekä kaupunkimaisia kuntia (s. 34, 41).
- Suomalaisten saamat tulonsiirrot kasvavat keskimäärin noin 372 eurolla vuodessa (samalla kun maksetut verot pysyvät samoina). Eli julkisen talouden nettovaikutukset muuttuvat noin -372 euroa vuodessa alimman tuloneljännneksen suomalaisilla. (s. 43).

Sen sijaan kolmessa ylimmässä tuloneljännneksessä poistolla ei olisi juuri vaikutusta mihinkään suuntaan (s. 19, 32). Tämä on järkeenkäypää, sillä saatavuusharkinta koskee lähinnä vain matalapalkka-aloja.

Tutkimuspaperin johtopäätösten mukaan – jos matalapalkka-aloja koskevassa maahanmuuttopolitiikassa asetetaan suomalaisen pienituloisen etu esimerkiksi Suomeen matalapalkka-aloille töihin tulevien edun edelle – paperissa suositetaan ensisijaisesti minimipalkkarajoja ETA-alueen ulkopuoliselle työvoimalle. Tai toissijaisesti saatavuusharkinnan parempaa kohdistamista. (s. 46).

Maahanmuutto on nostanut asuntojen hintoja ja vuokria Espoossa. Tästä aiheesta ei ole juuri olemassa juuri maahanmuuttoon keskittyvää tutkimusta. Joka tapauksessa Espoon kaupungin asunto-ohjelman mukaan maahanmuutto on osaltaan lisännyt asuntojen kysyntää Espoossa. Tämä puolestaan on nostanut asuntojen hintoja ja vuokria Espoossa. (Espoon kaupunki 2018, s. 18).

Suomen suurin kiinteistösijoittaja, vuokra-asuntoja tarjoava Kojamo kirjoittaa hyvin suoraan, että maahanmuutto mahdollistaa vuokrien korotukset. Kojamon sijoittajautiskirjeessä⁵ (huhtikuu 2024) todetaan nimittäin, että ”*Samaan aikaan kaupungistumisen jatkuminen ja vilkas maahanmuutto tukevat asuntojen kysyntää. Vuokrankorotusmahdollisuuksien nähdään paranevan loppuvuonna ja ensi vuonna.*”.

Maahanmuuton kokonaismenot kunnille. Taloustieteen professori (emeritus) Matti Virén tutkii maahanmuuton vaikutusta kuntien kokonaismenoihin Suomen Perustan julkaisemassa kokoelmakirjassa. Keskeisimmät tulokset Virénin tutkimusartikkelista voisi summata seuraavasti:

- **Maahanmuuton vaikutus kuntien menojen kasvuun per henkilö:** ”*Jonkinlaisena nyrkkisääntönä voisi estimointitulosten perusteella pitää joustoarviota 1. Se tarkoittaa sitä, että maahanmuuttajien väestöosuuden kasvu yhdellä prosenttiyksiköllä kasvattaa (henkeä kohden laskettu) kustannuksia yhden prosentin. Siten maahanmuuttajien osuuden kasvu kymmenen prosentin tasolle kunnassa, jossa ei ole alkutilanteessa lainkaan ulkomaalaistaustaista väestöä, lisääi kunnan menoja kymmenen prosenttia.*” (Virén 2020, s. 108).
- **Maahanmuuton vaikutus kuntien velan kasvuun per henkilö:** ”*Kunnan velkaantuminen kasvaisi analyysiemme mukaan vielä tätäkin herkemmin. Edustavana jouston arvona voimme pitää lukuarvoa 2.*” (Virén 2020, s. 108).

⁵Kojamon sijoittajautiskirje huhtikuu 2024 (5.4.2024): kojamo.fi/uutiset-ja-tiedotteet/sijoittajautiskirje-huhtikuu-2024/.

Maahanmuuttajien erityispalvelut. Julkaisun luvut eivät kerro kaikkea maahanmuuton vaikutuksista kuntien talouksiin. Esimerkiksi tiedot kuntien tarjoamista *maahanmuuttajien erityispalveluista* (kuten kääntäminen ja tulkkaus) ja niiden aiheuttamista menoista eivät löydy Tilastokeskuksen tilastoista, jotka toimivat tämän julkaisun tietojen lähteenä. Siten jokaisessa kunnassa on selvitettävä erikseen, että kuinka suuret ovat nämä menot.

Luvussa 8 esitetään yleisenä huomiona maahanmuuttajia koskeviin erityispalveluihin, että jopa maahanmuuttajien kaikista erityispalveluista luopuminen kunnassa ei pelasta kuntien talouksien kantokykyä maahanmuuton aiheuttamilta vaikutuksilta.

Syynä tähän on, että kunnat tarjoavat lakisääteisiä peruspalveluita kaikille asukkailleen (esimerkiksi sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut, peruskoulutus, perusinfrastruktuuri kuten jätehuolto) ja nämä palvelut rahoitetaan suureksi osaksi kuntalaisten maksamilla kunnallisveroilla. Koska maahanmuuttajat maksavat yleisesti ottaen vain hyvin vähän kunnallisveroja verrattuna kunnan kantaväestöön, tämä aiheuttaa kuntien talouksiin rahoitusvajeen, joka on paikattava. Tämä tarkoittaa käytännössä joko kunnan veroasteen nostoa tai velanottoa.

Pakolaisten vastaanottamisen (kuntapaikat) vaikutukset kuntien talouksille.

Mikäli kunta on myöntänyt kuntapaikkoja pakolaisille, näiden pakolaisten aiheuttamat kokonaismenot sekä lähinnä valtiolta ELY-keskusten kautta korvauksina saatavat tulot on laskettava erikseen jokaisessa kunnassa.

Tässä raportissa (ja myös esimerkiksi muissa Suomen Perustan julkaisuissa) esitetyt tilastot kertovat⁶, että isojen pakolaismaiden (Somalia, Irak, Afganistan ja Syyria) maahanmuuttajaryhmä saa henkeä kohti paljon sosiaalietuuksia ja samalla heidän työllisyysasteensa, työtulonsa ja kontribuutionsa kunnan taloudelle maksettujen kunnallisverojen kautta jäävät pieniksi.

Koska tämä tilanne ei parane lähellekään kantaväestöä edes pitkän aikavälin (20 vuoden maassaoloajan jälkeen), on selvää, että ainakin ilman valtion korvauksia pakolaisille tarjottavista kuntapaikoista, pakolaisille tarjottavat kuntapaikat kävisivät kunnille hyvin kalliiksi. Koska valtion korvaukset koskevat pääasiassa vain 3–4 ensimmäistä vuotta, pakolaisilla tarjottavat kuntapaikat käyvät kunnille kalliiksi – mikäli pakolaiset jäävät kuntaan vielä sen jälkeen, kun valtion korvaukset loppuvat.

Ensimmäisen 3–4 vuoden ajalta kuntien on otettava pakolaisia koskevissa laskelmissaan huomioon se, mitä valtio korvaa kunnille ELY-keskusten kautta – ja mitä valtio ei korvaa.

Valtio korvaa ELY-keskusten kautta kunnille⁷:

- ”Laskennalliset korvaukset” henkilöä kohti 3–4 ensimmäisen vuoden ajalta. ”Laskennallisen korvauksen ei kuitenkaan ole tarkoitus kattaa kaikkia kotoutumista edistävien sote-palveluiden kustannuksia, koska hyvinvointialueen tehtävänä on tarjota sote-palveluita kaikille alueellaan asuville

⁶www.suomenperusta.fi/teema/muuttoliike/

⁷Tiedot valtion korvauksista kunnille löytyvät koottuna täältä: <https://kotoutuminen.fi/valtion-korvaukset-kunnille-ja-hyvinvointialueille>

henkilöille yhtäläisesti.”. (Lähde: <https://kotoutuminen.fi/laskennallinen-korvaus>).

- Sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannukset enintään 10 ensimmäisen vuoden ajalta.
- Tulkkauksen ja käännöspalvelut.
- Toimeentulotuki kolmen ensimmäisen vuoden osalta.
- Kunnalle maksettavat valtionosuudet vieraskielisistä.

Valtio ei kuitenkaan korvaa erikseen – edes ensimmäisten vuosien aikana:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ”perus”kustannukset.
- Muut kunnan peruspalvelut kuten esimerkiksi suurin osa perusopetuksen menoista, perusinfrastruktuurin käyttö.
- Kunnan osittain rahoittamat muut sosiaalietuudet kuten esimerkiksi työmarkkinatuet.

Lisäksi toimeentulotukien korvaaminen loppuu kolmen ensimmäisen vuoden jälkeen. Kun kunnissa arvioidaan pakolaisille tarjottavia kuntapaikkoja, ainakin kaikki luetellut asiat on otettava huomioon.

Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, että pakolaiset eivät käytä vain maahanmuuttajien erityispalveluita – vaan menopuolen laskelmiin on huomioitava myös ”tavallisten” kunnan lakisääteisten peruspalveluiden käyttö. Lisäksi on huomioitava, että pakolaisten osallistuminen näiden peruspalveluiden rahoittamiseen jää yleensä hyvin pieneksi (maksetut kunnallisverot jäävät murto-osaan kantaväestön maksamista kunnallisveroista per henkilö).

Kunnan talouden kannalta on myös otettava huomioon se riski, että keskimäärin heikosti pärjäävät pakolaiset jäävät kuntaan vielä 3–4 vuoden maassaoloajan jälkeen, jonka jälkeen suuri osa valtion korvauksista loppuu.

4 Tilastokeskuksen maahanmuuttajia ja suomalaista kantaväestöä koskevat rekisteriaineistot

Tässä luvussa esitetään, että mistä Tilastokeskuksen ylläpitämistä aineistokokonaisuuksista tässä raportissa sekä tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa kuntakartassa esitetyt kuntakohtaiset tilastotulokset ovat peräisin. Tutkimusaineiston muodostaminen esitetään aluksi lyhyesti. Tämän lyhyen esityksen jälkeen aineistonmuodostus esitetään kattavammin.

4.1 Tutkimusaineiston muodostaminen esitettynä lyhyesti

Tutkimusaineisto muodostetaan seuraavasti:

- Tutkimusaineisto muodostuu Tilastokeskuksen viidestä aineistokokonaisuudesta:
 - *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto.
 - *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto.
 - *FOLK muutto* -tutkimusaineisto (josta saadaan tiedot Suomeen vuonna 1990 ja myöhemmin muuttaneiden syntymävaltioista).
 - Tilastokeskukselta erikseen pyydyt rekisteritiedot henkilöiden syntymävaltioista (josta saadaan tiedot Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneiden syntymävaltioista).
 - *FOLK lapsi – vanhemmat* -tutkimusaineisto.
- Henkilötasoiset tiedot yhdistetään näistä aineistoista yhdeksi kokonaisuudeksi Tilastokeskuksen henkilötunnuksen avulla. Tilastokeskuksen henkilötunnus toimii siten tilastoavaimena.
- Tilastotulokset rajataan koskemaan kaikkein uusinta (tilasto)vuotta, jolta kaikki tilastotulokset ovat saatavilla. Tämä vuosi on vuosi 2022. Poikkeuksen tästä tekevät väestösuuksia koskevat tulokset, jotka esitetään vuosia 1990–2023 koskien.
- Tilastotulokset koskevat kaikkia niitä henkilöitä, joilla on ollut kotikunta Suomessa vuonna 2022 – eli käytännössä koko Suomen väestöä vuonna 2022.
 - Tilastotuloksista puuttuvat ne henkilöt, joilla ei ollut kotikuntaa Suomessa vuonna 2022. Eriyisesti tähän luokkaan kuuluvat turvapaikanhakijat, joilla ei ole vielä oleskelulupaa Suomeen. Siten esimerkiksi näiden turvapaikanhakijoiden saamat sosiaalietuudet puuttuvat tilastotuloksista.

4.2 Tutkimusaineiston muodostaminen Tilastokeskuksen aineistokokonaisuuksista

Tässä raportissa sekä tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa kuntakartassa esitetyt kuntakohtaiset tilastotulokset ovat peräisin Tilastokeskuksen rekisteritietojen viidestä aineistokokonaisuudesta. Nämä viisi Tilastokeskuksen rekisteriaineistokokonaisuutta ovat nimeltään:

- *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto.
- *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto.
- *FOLK muutto* -tutkimusaineisto (josta saadaan tiedot Suomeen vuonna 1990 ja myöhemmin muuttaneiden syntymävaltioista).
- Tilastokeskukselta erikseen pyydytetyt rekisteritiedot henkilöiden syntymävaltioista (josta saadaan tiedot Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneiden syntymävaltioista).
- *FOLK lapsi – vanhemmat* -tutkimusaineisto.

Nämä viisi aineistokokonaisuutta sisältävät vuosittaisia tilastotietoja jokaisesta Suomen koko väestön henkilöstä. Tiedot ovat olemassa sekä kantäväestöä että maahanmuuttajia koskien niiltä vuosilta, jolloin näillä henkilöillä on ollut kotikunta Suomessa.

Tässä raportissa sekä tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa kuntakartassa tilastotiedot esitetään vuotta 2022 koskien sekä väestösuustiedot vuosia 1990–2023 koskien.

4.3 Tietojen yhdistäminen aineistojen välillä Tilastokeskuksen henkilönumeron avulla

Kuntakohtaiset tilastotiedot ovat tässä raportissa peräisin Tilastokeskuksen viidestä yllä mainitusta aineistokokonaisuudesta, joita käsitellään tarkemmin seuraavissa luvuissa. Vuosittaiset henkilötasoiset tiedot näistä viidestä aineistokokonaisuudesta yhdistettiin toisiinsa käyttämällä *Tilastokeskuksen henkilönumero* tilastoavaimena.

Tilastokeskuksen henkilönúmero on kuin tavallinen henkilötunnus siinä mielessä, että se yksilöi jokaisen henkilön erikseen. Eli jokaisella henkilöllä on oma Tilastokeskuksen henkilötunnus Tilastokeskuksen rekisteriaineistoissa. Toisin kuin tavallinen henkilötunnus, Tilastokeskuksen henkilönúmero ei kuitenkaan paljasta millään tavalla henkilön identiteettiä, eli Tilastokeskuksen henkilötunnuksen perusteella ei voi itsessään päätellä millään tavalla, mitä henkilöä tunnus koskee.

Tunnuksen avulla saadaan kuitenkin henkilöä koskevat vuosittaiset tiedot yhdistettyä eri aineistokokonaisuuksista – esimerkiksi henkilön kotikunta FOLK perustieto -tutkimusaineistosta henkilön maksamiin kunnallisveroihin FOLK tulotieto -tutkimusaineistosta. Tilastokeskuksen henkilötunnuksen avulla henkilöihin yhdistetään myös tieto heidän (ja heidän vanhempiensa) syntymävaltioistaan.

4.4 Tilastokeskuksen FOLK-tutkimusaineistot

Tilastokeskuksella on olemassa valmiita, tutkimuskäyttöön tarkoitettuja aineistokokonaisuuksia. Lista näistä valmiista tutkimusaineistoista sekä näiden aineistojen kuvaukset on esitetty Tilastokeskuksen sivuilla: <https://taika.stat.fi/>. Näihin tilastokeskuksen valmiisiin tutkimusaineistoihin lukeutuvat myös *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto ja *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto, joista tämän raportin tilastutulokset ovat peräisin, *FOLK muutto* -tutkimusaineisto, josta saadaan tiedot ulkomailla syntyneiden henkilöiden syntymävaltioista (v. 1987 ja myöhemmin Suomeen muuttaneiden osalta) sekä *FOLK lapsi –*

vanhemmat -tutkimusaineisto, jonka tietojen avulla voidaan päätellä Suomessa syntyneiden 2. sukupolven maahanmuuttajien vanhemmat (ja vanhempien syntymävaltiot).

Tilastokeskuksen FOLK-tutkimusaineistot sisältävät vuosittaisia tilastotietoja koskien jokaista henkilöä, jolla on ollut kotikunta Suomessa tietyinä vuosina. Eli käytännössä nämä aineistot sisältävät vuosittaisia tilastotietoja Suomen koko väestön kaikkia henkilöitä koskien.

Alla on lueteltu lyhyesti ne tilastotiedot, joita tässä raportissa käytetään kyseisistä FOLK-tutkimusaineistoista. Katso tarkemmat kuvaukset näistä tiedoista FOLK-tutkimusaineistojen aineistokuvauksista Tilastokeskuksen sivuilla: <https://taika.stat.fi/>. Luvussa 6 esitellään vielä tarkemmin kuntatalouteen liittyvät tilastotiedot.

4.4.1 FOLK perustieto -tutkimusaineiston tiedot

FOLK perustieto -tutkimusaineisto sisältää seuraavat tiedot, joita käytetään tämän raportin tutkimusaineistossa ja esitetyissä tuloksissa:

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Vuosi.** Rajataan tutkimusaineisto koskemaan vuotta 2022.
- **Ikä.** Käytetään ikärajausissa.
- **Asuinkunta.** Käytetään määrittämään henkilöiden asuinkunta vuonna 2022 ja siten kuntakohtaisten tulosten muodostamisessa. Käytetään määrittämään henkilön asuinkunta myös vuosina 1990–2023, kun tarkastellaan väestösuuksien muutoksia vuosina 1990–2023. Vuosien 1990–2022 osalta noudatetaan vuoden 2023 kuntajakoa. Tämä tarkoittaa sitä, että henkilön asuinkunta vuosina 1990–2022 määräytyy vuoden 2023 kuntajaon mukaan. Esimerkiksi jos henkilön jonain aiempaan vuoteen (1990–2022 välillä) asuttama kunta on liitetty myöhemmin kuntaliitoksella johonkin toiseen kuntaan, niin henkilön asuinkunta tuolta vuodelta on vuonna 2023 voimassa olevan kuntajaon mukainen.
- **Korkeimman tutkinnon koulutusaste.** Käytetään sen määrittämisessä, onko henkilöllä 2. asteen tutkintoa.
- **Pääasiallinen toiminta (TVM).** Käytetään sen määrittämisessä, onko henkilö ollut työllinen tai työtön.
- **Syntyperä** (Muuttujen tunnus tutkimusaineistossa: *syntyp2*). Käytetään sen päättelemiseen, onko henkilö Tilastokeskuksen mukaan suomalaistaustainen vai ulkomaalaistaustainen. Henkilö voi olla syntyperältään:
 - Suomessa syntynyt suomalaistaustainen.
 - Ulkomailla syntynyt suomalaistaustainen – eli ulkomailla suomalaistaustaisille vanhemmille syntynyt henkilö.

- Ulkomailla syntynyt ulkomaalaistaustainen.
- Suomessa syntynyt ulkomaalaistaustainen – eli niin kutsuttu 2. sukupolven maahanmuuttaja.

Näistä kaksi ensimmäistä luokkaa muodostavat suomalaistaustaiset henkilöt. Jälkimmäiset kaksi puolestaan ulkomaalaistaustaiset henkilöt. Katso tarkemmin Tilastokeskuksen määritelmä syntyperästä ja taustamaasta: https://www.stat.fi/meta/kas/syntypera_ja_ta.html.

4.4.2 FOLK tulotieto -tutkimusaineiston tiedot

FOLK tulotieto -tutkimusaineisto sisältää seuraavat tiedot, joita käytetään tämän raportin tutkimusaineistossa ja esitetyissä tuloksissa:

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Vuosi.** Rajataan tutkimusaineisto koskemaan vuotta 2022.
- **Palkkatulot.** Käytetään palkka- ja yrittäjätulojen summan laskemiseen.
- **Yrittäjätulot.** Käytetään palkka- ja yrittäjätulojen summan laskemiseen.
- **Työttömyysturvaetuudet.** Tietoa käytetään sellaisenaan työttömyysturvaetuuksia koskevissa tuloksissa.
- **Asumistuet.** Tietoa käytetään sellaisenaan asumistukia koskevissa tuloksissa.
- **Toimeentulotuet.** Tietoa käytetään sellaisenaan toimeentulotukia koskevissa tuloksissa.
- **Kunnallisvero.** Tietoa käytetään sellaisenaan maksettuja kunnallisveroja koskevissa tuloksissa.

4.4.3 FOLK muutto -tutkimusaineiston tiedot

FOLK muutto -tutkimusaineisto sisältää seuraavat tiedot, joita käytetään tämän raportin tutkimusaineistossa ja esitetyissä tuloksissa:

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Syntymävaltio.** Tieto henkilön syntymävaltiosta.
- **Syntymävaltiotieto** löytyy FOLK muutto -aineistoista niille ulkomailla syntyneille, jotka:
 1. Ovat muuttaneet Suomeen ensimmäisen kerran vuonna 1990 tai sen jälkeen.
 2. Ovat muuttaneet Suomeen ensimmäisen kerran ennen vuotta 1990, mutta ovat muuttaneet Suomeen uudelleen (poismuuton jälkeen) vuonna 1990 tai sen jälkeen.

3. Ovat muuttaneet Suomeen ensimmäisen kerran ennen vuotta 1990, mutta ovat muuttaneet Suomessa kunnasta toiseen vuonna 1990 tai sen jälkeen.
 4. Ovat muuttaneet Suomeen ensimmäisen kerran ennen vuotta 1990, mutta ovat muuttaneet Suomessa kunnan sisällä vuonna 2006 tai sen jälkeen.
- Tutkimusaineisto (joka käsittää kaikki henkilöt, joilla oli kotikunta Suomessa v. 2022) sisältää noin 18 600 henkilöä, jotka eivät ole syntyneet Suomessa eikä heille löydy syntymävaltiota myöskään FOLK muutto -tutkimusaineistosta. Heistä suurin osa on käytännössä Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneita, joilla ei ole yllä mainittuja muita muuttoja Suomeen tai Suomen sisällä. Suurimmalle osalle (yli 16 700 henkilölle) näistä noin 18 600 henkilöstä löytyy kuitenkin syntymävaltio Tilastokeskukselta erikseen tutkimuskäyttöön pyydetystä tutkimusaineistosta koskien henkilöiden syntymävaltioita.

4.4.4 FOLK lapsi – vanhemmat -tutkimusaineiston tiedot

- **Suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero.** Käytetään tilastoavaimena eri aineistojen yhdistämisessä henkilöittäin.
- **Äidin suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero** (Muuttujan tunnus tutkimusaineistossa: *shn-ro_m*). Käytetään henkilön biologisen äidin päättelemiseen. Yhdessä syntymävaltiotietojen kanssa voidaan päätellä henkilön äidin syntymävaltio, mikäli henkilön äidillä on tai on ollut kotikunta Suomessa.
- **Isän suojattu Tilastokeskuksen henkilönnumero** (Muuttujan tunnus tutkimusaineistossa: *shn-ro_f*). Käytetään henkilön biologisen isän päättelemiseen. Yhdessä syntymävaltiotietojen kanssa voidaan päätellä henkilön isän syntymävaltio, mikäli henkilön isällä on tai on ollut kotikunta Suomessa.

4.5 Tiedot henkilöiden sekä heidän vanhempiensa syntymävaltioista perustuen Tilastokeskuksen rekisteritietoihin

4.5.1 Tiedot henkilöiden syntymävaltioista

Tilastokeskuksella on tieto henkilöiden syntymävaltiosta, joka on peräisin väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä (ks. tarkemmin Tilastokeskuksen sivuilta: <https://www.stat.fi/meta/kas/syntymamaa.html>).

Tämä Tilastokeskuksen tieto henkilön syntymävaltiosta löytyy muun muassa Tilastokeskuksen FOLK muutto -tutkimusaineistosta sekä FOLK perustieto -tutkimusaineistosta (sen osalta, onko henkilö syntynyt Suomessa vai ei). Suomen Perusta on lisäksi erikseen saanut Tilastokeskukselta tutkimuskäyttöön rekisteritiedot henkilöiden syntymävaltioista.

Henkilöiden syntymävaltio on päätelty seuraavasti tätä raporttia ja raportin yhteydessä julkaistuja nettisivuja varten:

1. Tieto henkilön syntymävaltiosta on poimittu ensisijaisesti Tilastokeskuksen *FOLK muutto* -tutkimusaineistosta (muuttujan tunnus tutkimusaineistossa: *svaltio_m*). Tästä tutkimusaineistosta syntymävaltiot löytyvät Suomeen vuonna 1990 tai myöhemmin muuttaneille sekä osittain myös ennen vuonna 1990 Suomeen muuttaneille (ks. tarkemmin edellä 4.4.3).
2. Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineistosta löytyy tietoa sille, että onko henkilö syntynyt Suomessa (muuttujan tunnus tutkimusaineistossa: *svaltio_k*).
3. Tutkimusaineisto sisältää noin 18 600 henkilöä, joille ei löydy syntymävaltiota *FOLK muutto* -tutkimusaineistosta eikä *FOLK perustieto* -tutkimusaineistosta. Heistä suurin osa on käytännössä Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneita, joilla ei ole yllä mainittuja muita muuttoja Suomeen tai Suomen sisällä. Suurimmalle osalle (yli 16 700 henkilölle) näistä noin 18 600 henkilöstä löytyy kuitenkin syntymävaltio Tilastokeskukselta erikseen tutkimuskäyttöön pyydetystä tutkimusaineistosta koskien henkilöiden syntymävaltioita.
4. Yllä esitettyjen henkilöiden syntymävaltioita koskevien päättelyiden jälkeen tutkimusaineistoon jäi noin 1 840 henkilöä, joille ei löydy lainkaan syntymävaltiotietoa. Näille henkilöille määritettiin raportissa syntymävaltioksi Suomi. Koska tutkimusaineisto sisältää käytännössä koko Suomen väestön (eli kaikki ne, joilla oli kotikunta Suomessa vuonna 2022) eli yhteensä noin 5,5 miljoonaa henkilöä, se, että noin 1 840 henkilöltä puuttuu syntymävaltiotieto, tarkoittaa sitä, että tieto puuttuu vain noin 1/3000 henkilöltä.

Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevat tilastot henkilöiden syntymävaltioista:

Tilastoja eri maissa syntyneiden henkilöiden vuosittaisista lukumääristä Suomessa voi tarkastella Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevista tilastoista.⁸

4.5.2 Tiedot henkilöiden taustamaasta: toisen sukupolven maahanmuuttajien taustamaa

Tilastokeskus käyttää käsitteitä *syntyperä* ja *taustamaa*. Henkilön syntyperä ja taustamaa on määritetty karkeasti ottaen henkilön vanhempien syntymävaltion mukaan (ks. tarkka määritelmä Tilastokeskuksen sivuilla: https://www.stat.fi/meta/kas/syntypera_ja_ta.html). Henkilö on Tilastokeskuksen määritelmän mukaan syntyperältään ulkomaalaistaustainen, mikäli henkilön molemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Ulkomaalaistaustaisten henkilöiden osalta henkilön taustamaa määräytyy puolestaan ensisijaisesti henkilön biologisen äidin syntymävaltion mukaan.

Henkilöiden taustamaa tässä raportissa. Tässä raportissa henkilöiden taustamaan määritelmä on täysin identtinen Tilastokeskuksen taustamaan määritelmän kanssa, joka on esitetty yllä. Toisin sanoen tässä raportissa kaikkien niiden henkilöiden taustamaa on Suomi, jotka ovat suomalaistaustaisia. Tähän joukkoon kuuluvat siten myös ulkomailla suomalaistaustaisille vanhemmille syntyneet henkilöt.

Toisen sukupolven maahanmuuttajien taustamaa tässä raportissa. Seuraten Tilastokeskuksen määritelmää tässä raportissa toisen sukupolven maahanmuuttaja on Suomessa syntynyt henkilö, jonka kaikki

⁸Tilastokeskuksen väestörakennetaulukot: 11rp – Syntymävaltio iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain, 1990-2021: https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaerak/statfin_vaerak_pxt_11rp.px/

tunnetut (biologiset) vanhemmat ovat ulkomailta syntyneitä. Käytännössä henkilö määritetään tässä raportissa 2. sukupolven maahanmuuttajaksi, mikäli Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -aineistossa (aineiston esittely luvussa 4.4.1) olevan Syntyperä-tiedon mukaan henkilö on "Ulkomaalaistaustainen, syntynyt Suomessa".

Toisen sukupolven maahanmuuttajan taustamaa määräytyy Tilastokeskuksen määritelmää seuraten ensisijaisesti henkilön biologisen äidin mukaan ja toissijaisesti hänen isänsä mukaan. Henkilöt saadaan yhdistettyä hänen (biologisiin) vanhempiinsa Tilastokeskuksen *FOLK lapsi – vanhemmat* -tutkimusaineiston tietojen avulla (ks. edellä 4.4.4). Henkilön vanhempien syntymävaltiot päätellään puolestaan – niiden vanhempien osalta, joilla on/on ollut kotikunta Suomessa – samoin kuin kaikkien muidenkin henkilöiden syntymävaltio (ks. edellinen luku koskien henkilöiden syntymävaltioiden päättelyä).

Puuttuva taustamaatiieto 2. sukupolven maahanmuuttajilla. Tutkimusaineisto sisältää noin 2 200 henkilöä, jotka ovat Tilastokeskuksen Syntyperä-tiedon mukaan 2. sukupolven maahanmuuttajia ("Ulkomaalaistaustainen, syntynyt Suomessa"), mutta joiden kummankaan henkilön vanhemman syntymävaltiota ei ole tiedossa. Suurin osa näistä 2 200 henkilöstä on yli 60-vuotiaita, joten heidän vanhempiensa syntymävaltiotieto puuttuu yksinkertaisesti siitä syystä, että Tilastokeskuksella ei ole ollut aikoinaan kattavia syntymävaltiotietoja henkilöistä.

Nämä 2. sukupolven maahanmuuttajat, joiden taustamaatiieto puuttuu, sijoitettiin maahanmuuttajaryhmien jaossa luokkaan "Kaikki muut ulkomaat"(ks. henkilöiden jakamisesta suomalaisen kantaväestöön ja eri maahanmuuttajaryhmiin taustamaan mukaan luku 5). Tähän luokkaan kuuluu tutkimusaineistossa noin 134 000 henkilöä, joten puuttuvan taustamaatiiedon 2. sukupolven maahanmuuttajat muodostavat kuitenkin vain noin 1,7 % tämän maahanmuuttajaryhmän henkilöistä.

Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevat tilastot henkilöiden syntyperästä ja taustamaasta:

Vuosittaisia lukumäärätilastoja henkilöiden syntyperistä ja taustamaasta Suomessa voi tarkastella Tilastokeskuksen julkisesti saatavilla olevista tilastoista.⁹

4.6 Tilastotiedot koskevat vuotta 2022

Tässä raportissa sekä tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa kuntakartassa esitetyt kuntakohtaiset tilastotulokset on rajattu koskemaan vuotta 2022 – lukuun ottamatta väestöosuuksia koskevia tietoja, jotka koskevat vuosia 1990–2023. Syyt rajaukseen vuodelle 2022 ovat seuraavat:

- Vuosi 2022 on tuorein/uusin vuosi Tilastokeskuksen rekistereissä, jolle kaikki raportissa esitetyt tilastotiedot löytyivät. (Rekisteriaineistot päivittyvät parin vuoden viiveellä).
- Julkaistavia tietoja on todella paljon pelkästään vuotta 2022 koskien. Raportin yhteydessä julkaistavassa interaktiivisessa kuntakartassa julkaistaan jokaista Suomen kuntaa koskien noin 20 eri

⁹Tilastokeskuksen väestörakennetaulukot: 11rs – Syntyperä ja taustamaa kielen, iän (1-v.) ja sukupuolen mukaan, 1990-2019: https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaerak/statfin_vaerak_pxt_11rs.px/

tilastotietoa 6 eri maahanmuuttajaryhmää ja kantaväestöä koskien. Siten yksittäisiä julkaistavia tilastotietoja pelkästään vuotta 2022 koskien on kymmeniä tuhansia.

- Lisäksi erityisesti maahanmuuttajamäärältään pienten kuntien osalta ei olisi mahdollista julkaista vuosittaisia tietoja yksityisyydensuojan liittyvien rajoitusten vuoksi. Tässä on taustalla se syy, että tällaisissa kunnissa maahanmuuttajamäärät saattavat vaihdella vuosittain vain muutamalla henkilöllä (maahanmuuttajaryhmittäin) ja tällaiset pienet muutokset lukumäärissä voisivat ainakin teoriassa asettaa yksityisyydensuojan vaaraan.

Todetaan yhteenvedona, että kuntakohtaisten tietojen julkaiseminen asettaa sellaiset rajoitukset julkaistaville tilastotiedoille, että ne julkaistaan vain tuoreinta/uusinta tilastovuotta eli vuotta 2022 koskien.

Suomen Perusta on kuitenkin julkaissut useita muita maahanmuuttotutkimuksia, joissa maahanmuuton julkisen talouden vaikutuksia käsitellään muun muassa kalenterivuoden ja maassaoloajan mukaan tarkasteltuna. Yksi tällainen tutkimus käsittelee esimerkiksi maahanmuuttajien saamia toimeentulotukia. Nämä maahanmuuttotutkimukset sekä yhteenvedot niiden keskeisimmistä tuloksista löytyvät Suomen Perustan nettisivuilta osoitteesta: <https://www.suomenperusta.fi/teema/muuttoliike/>.

4.7 Tutkimusaineiston henkilöt

Tämän raportin kuntakohtaiset tilastotulokset koskevat kaikkia niitä henkilöitä, joilla on ollut kotikunta Suomessa vuonna 2022 – eli käytännössä koko Suomen väestöä vuonna 2022.

Tilastotuloksista kuitenkin puuttuvat sellaiset Suomessa olleet henkilöt, joilla ei ollut kotikuntaa Suomessa vuonna 2022. Erityisesti tähän luokkaan kuuluvat turvapaikanhakijat, joilla ei ole vielä oleskelulupaa Suomeen. Siten esimerkiksi näiden turvapaikanhakijoiden saamat sosiaalietuudet puuttuvat tilastotuloksista. Suomesta oleskeluluvan ja kotikunnan saaneet turvapaikanhakijat sisältyvät kuitenkin aineistoon, joten heitä koskevat tilastotiedot sisältyvät tuloksiin.

4.8 Henkilön asuinkunta vuosina 1990–2023

Tilastotulokset julkaistaan tässä raportissa koskien vuotta 2022. Sen lisäksi julkaistaan tilastoja eri ryhmien väestöosuuksien kehittymisestä kunnittain vuosina 1990–2023. Henkilön asuinkunnan tieto vuosina 1990–2023 (vuoden lopussa) on peräisin FOLK perustieto -tutkimusaineistosta (ks. esittely aineistosta luku 4.4.1).

Vuosien 1990–2022 osalta noudatetaan vuoden 2023 kuntajakoa. Tämä tarkoittaa sitä, että henkilön asuinkunta vuosina 1990–2022 määräytyy vuoden 2023 kuntajaon mukaan. Esimerkiksi jos henkilön jonain aiempana vuotena (1990–2022 välillä) asuttama kunta on liitetty myöhemmin kuntaliitoksella johonkin toiseen kuntaan, niin henkilön asuinkunta tuolta vuodelta on vuonna 2023 voimassa olevan kuntajaon mukainen. Tämän ratkaisun avulla eri ryhmien väestöosuuksien kehittymistä voi tarkastella vuosina 1990–2023 ilman, että kuntamuutokset vaikuttaisivat muuten tuloksiin kuin osakuntaliitosten osalta.

5 Maahanmuuttajaryhmien määrittäminen

Kuntakohtaiset tilastotulokset esitetään tässä raportissa ja tämän raportin yhteydessä julkaistussa interaktiivisessa kuntakartassa eritellysti muutamalle eri maahanmuuttajaryhmälle, kaikille maahanmuuttajataustaisille yhteensä sekä erikseen suomalaiselle kantaväestölle.

Maahanmuuttajataustainen on tässä raportissa henkilö, joka on joko syntynyt ulkomailla muille kuin suomalaistaustaisille vanhemmille tai Suomessa syntynyt henkilö, jonka kaikki tunnetut vanhemmat ovat ulkomailla syntyneitä. Jälkimmäisessä tapauksessa on kyse niin kutsutusta toisen sukupolven maahanmuuttajasta. Maahanmuuttajataustaisuuden määritelmä on siten täysin identtinen Tilastokeskuksen käyttämän syntyperältään ulkomaalaistaustaisen määritelmän kanssa (ks. tarkemmin edellä luku 4.5.2).

Henkilön taustamaa. Henkilön taustamaa määrittyy ensisijaisesti henkilön syntymävaltion mukaan. Mikäli henkilö on kuitenkin Suomessa syntynyt toisen sukupolven maahanmuuttaja, niin hänen taustamaansa määrittäyty ensisijaisesti hänen äitinsä syntymävaltion mukaan. Sellaisen henkilön, joka on syntynyt Suomessa ja jonka ainakin yksi tunnettu vanhempi on Suomessa syntynyt, taustamaa on Suomi. (ks. edelleen tarkemmin edellä luku 4.5). Ulkomailla suomalaistaustaisille vanhemmille syntyneen henkilön taustamaa on Suomi.

Suomen väestön jakaminen maahanmuuttajaryhmiin ja suomalaiseen kantaväestöön perustuu tietoihin henkilöiden taustamaasta.

5.1 Maahanmuuttajaryhmät ja suomalainen kantaväestö taustamaan mukaan

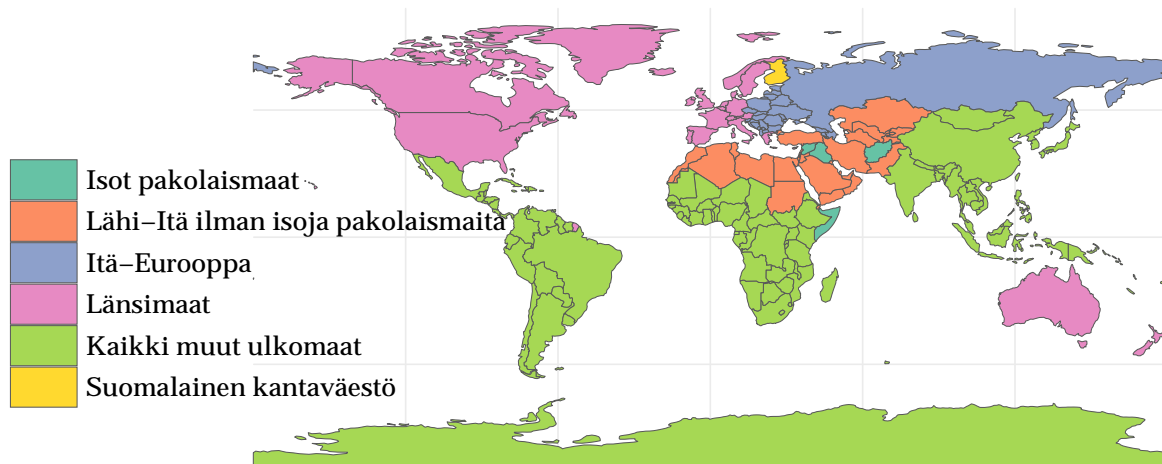
Suomen väestön henkilöiden jakaminen maahanmuuttajaryhmiin ja suomalaiseen kantaväestöön perustuu tietoon Suomen väestön henkilöiden taustamaasta (ks. edelliset luvut). Maahanmuuttajaryhmät muodostetaan niin, että tietyt taustamaat kuuluvat aina yhteen maahanmuuttajaryhmään *tausta-alueen* mukaan. Nämä maahanmuuttajaryhmät ja suomalainen kantaväestö ovat seuraavat:

- **Isot pakolaismaat.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa on joko Irak, Somalia, Afganistan tai Syyria.
- **Lähi-itä ilman isoja pakolaismaita.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa sijaitsee joko Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa tai Keski-Aasiassa – lukuun ottamatta neljää isoa pakolaismaata.
- **Itä-Eurooppa.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa sijaitsee joko Itä-Euroopassa tai Kaukasiassa.
- **Länsimaat.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa on jokin länsimaista.
- **Kaikki muut ulkomaat.** Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne henkilöt, joiden taustamaa ei kuulu mihinkään yllä esitetystä ryhmistä eikä taustamaa ole myöskään Suomi. Tämän ryhmän henkilöiden taustamaa sijaitsee siten seuraavilla alueilla:

- Latinalainen Amerikka
 - Saharan eteläpuolinen Afrikka
 - Etelä-Aasia
 - Itä-Aasia
 - Kaakkois-Aasia
 - Oseania ja muut (mukaan lukien ne, joilla taustamaa on "tuntematon" Tilastokeskuksen rekisteritiedoissa)
 - 2. sukupolven maahanmuuttajien osalta ne, joiden taustamaatieta puuttuu kokonaan.
- **Suomalainen kantaväestö.** Tähän ryhmään kuuluvat ne henkilöt, joiden taustamaa on Suomi.

Tässä raportissa esitetään kuntakohtaiset tilastotulokset eritellysti näin määritettyjen maahanmuuttajaryhmien mukaan ja suomalaiselle kantaväestölle. Lisäksi tulokset esitetään vielä kaikille ulkomaalais-taustaisille yhteensä eli kaikille niille yhteensä, jotka eivät kuulu suomalaiseen kantaväestöön.

Maahanmuuttajaryhmät taustamaan mukaan kartalla. Alla kuvan 1 maailmankartassa on esitetty maahanmuuttajaryhmien muodostaminen taustamaan mukaisiin ryhmiin.

Kuva 1: Maahanmuuttajaryhmät taustamaan mukaan ryhmiteltyinä.

Maahanmuuttajaryhmien jakaminen tällaisiin maantieteellisiin alueisiin taustamaan mukaan muistuttaa hyvin pitkälti jakoa, jota on käytetty Suomen Perustan aiemmissa tutkimuksissa (www.suomenperusta.fi/teema/muuttoliike/). Tämän raportin jako poikkeaa kuitenkin aiemmin käytetyistä aluejaoista siinä, että:

- Isot pakolaismaat (Irak, Somalia, Afganistan tai Syyria) on eriytetty omaksi ryhmäkseen muista Lähi-Idän maista.

- Latinalainen Amerikka, Saharan eteläpuolinen Afrikka sekä useat Aasian alueen maat on yhdistetty yhdeksi maahanmuuttajaryhmäksi. Syy tähän yhdistämiseen on, että eritelty tarkasteltuna näihin alueryhmiin kuuluisi niin vähän henkilöitä monen Suomen kunnan osalta, että niitä koskevat tilastotulokset jäisivät julkaisematta yksityisyydensuojan vaatimusten vuoksi.
- Joissakin aiemmissa julkaisuissa ulkomailla syntyneet suomalaistaustaiset on laskettu maahanmuuttajiksi, joihin ovat kuuluneet kaikki ulkomailla syntyneet henkilöt. Tässä raportissa ulkomailla syntyneet suomalaistaustaiset kuuluvat kuitenkin suomalaistaustaisiin ja heidän taustamaansa on Suomi.

Kuntakohtaiset tulokset tulevaisuudessa maahanmuuton syyn mukaan. Kuntakohtaiset tilastotulokset olisi mielenkiintoista esittää siten, että maahanmuuttajat olisi jaettu ryhmiin maahanmuuton syyn mukaan.

6 Kuntakohtaiset tilastotiedot: tilastotietojen esittely

Tämän raportin luvussa 7 esitetään joitakin kuntakohtaisia tilastotietoja eri maahanmuuttajaryhmiä ja kantaväestöä koskien. Kaikki tilastotiedot esitetään tämän raportin yhteydessä julkaistavassa interaktiivisessa kuntakartassa osoitteessa kuntaluvut.fi. Kuntakohtaiset tilastotiedot esitetään jokaiselle Suomen kunnalle erikseen sekä koko Suomea koskien yhteensä. Poikkeuksen tästä muodostavat kunnat, joissa on niin vähän maahanmuuttajia, että yksityisyydensuojan vuoksi kuntatalouden mittaria/mittareita ei voida julkaista kunnan osalta.

Tässä luvussa käsitellään tarkemmin, että millaisia julkaistavat kuntakohtaiset tilastotiedot ovat. Näiden tilastotietojen suorat lähteet ovat Tilastokeskuksen kolmessa rekisteriaineistokokonaisuudessa. Nämä Tilastokeskuksen aineistokokonaisuudet esiteltiin edellä luvussa 4.4. Tässä luvussa kerrataan jokaisen tiedon osalta, että mistä Tilastokeskuksen rekisteriaineistosta julkaistava tieto on peräisin. Tämän lisäksi jokaisen tiedon kohdalla esitetään, että mitä ikäryhmää julkaistava tieto koskee – ja miksi kyseiseen rajaukseen ikäryhmän osalta on päädytty. Lisäksi joidenkin näiden tilastotietojen kohdalla esitetään tarkemmin, että mikä merkitys tiedolla on kuntatalouden kannalta.

Julkaistavat kuntatalouteen liittyvät tilastotiedot voidaan jaotella seuraavasti:

- Menopuoli: sosiaalietuudet
 - Toimeentulotuet
 - Työttömyysturvaetuuudet
 - Asumistuet
- Rahoitusvaje kuntataloudelle tulopuolella: maksetut kunnallisverot (verrattuna kantaväestöön)
- Sosioekonomiset mittarit eli "pärjäämistä"koskevat tiedot:
 - Työllisyysaste
 - Työttömyysaste
 - Pitkäaikaistyöttömien määrät
 - Palkka- ja yrittäjätulot
 - Koulutus: 2. asteen koulutus
- Ikävakioidut tiedot

Tämä jaottelu on sinänsä keinotekoinen, sillä sosiaalietuuksien saaminen ja maksettujen kunnallisverojen määrä ovat myös sosioekonomisia mittareita, eli ne kertovat myös pärjäämisestä. Tietojen jaottelu perustuu siihen, että osa tiedoista koskee suoraan kunnan (ja koko julkisen talouden) menopuolta, maksetut kunnallisverot puolestaan tulopuolta ja loput, sosioekonomiset tiedot kertovat epäsuoremmin vaikutuksista kuntien talouteen.

Kuten jäljempänä selvitetään kuntien talouden kannalta erityisen ongelmallista on monien maahanmuuttajaryhmien maksamien kunnallisverojen pieni määrä. Kunnallisveroilla rahoitetaan suuri osa kuntien järjestämistä peruspalveluista.

6.1 Henkilölukumääriin liittyvät tilastotiedot

Kuntatalouteen liittyvien tilastotietojen lisäksi julkaistaan tiedot koskien henkilölukumääriä ja eri ryhmien osuuksia kuntien väestöistä vuosina 1990–2023. Tässä vuosien 1990–2022 osalta noudatetaan vuoden 2023 kuntajakoa. Tämä tarkoittaa sitä, että henkilön asuinkunta vuosina 1990–2022 määräytyy vuoden 2023 kuntajaon mukaan. Esimerkiksi jos henkilön jonain aiempuna vuotena (1990–2022 välillä) asuttama kunta on liitetty myöhemmin kuntaliitoksella johonkin toiseen kuntaan, niin henkilön asuinkunta tuolta vuodelta on vuonna 2023 voimassa olevan kuntajaon mukainen.

- **Henkilölukumääriin ja väestöosuuksiin** liittyvät tiedot:

- Kunnittaiset henkilölukumäärät tarkasteltaville maahanmuuttajaryhmille ja suomalaiselle kantaväestölle.
- Eri ryhmien väestöosuudet kuntien kokonaisväestöstä. Tiedot julkaistaan vuosia 1990–2023 koskien.
- Kunnittaiset alle 16-vuotiaiden henkilölukumäärät tarkasteltaville maahanmuuttajaryhmille ja suomalaiselle kantaväestölle.
- Eri ryhmien alle 16-vuotiaiden osuudet kuntien alle 16-vuotiaasta väestöstä. Tiedot julkaistaan vuosia 1990–2023 koskien.

6.2 Sosiaalietuudet

Saadut sosiaalietuudet ovat suoraan kuntien talouteen liittyviä mittareita erityisesti toimeentulotukien ja työttömyysturvaetuuksien osalta, sillä kunnat maksavat osan toimeentulotuista ja työttömyysturvaetuuksista. Muiden sosiaalietuuksien osalta sinällään kunnat eivät rahoita ainakaan suoraan suurinta osaa Kelan maksamista etuuksista, sillä Kelan rahoituksesta 4 prosenttia tulee kunnilta, kun esimerkiksi valtion osuus on 71 prosenttia ¹⁰.

Muita kuntien suoraan rahoittamia sosiaalietuuksia – toimeentulotukien ja työttömyysturvaetuuksien lisäksi – ovat kotihoidon tuen kuntalisät ¹¹. Katso tarkemmin kuntien ja Kelan välisestä sosiaalietuuksien rahoittamisesta: <https://www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kunnat>.

Sosiaalietuuksien osalta on huomioitava, että maksetut sosiaalietuudet – ja kuntien osuus niistä – eivät kuitenkaan suoraan kerro kaikista menoista, jotka kunnille lankeavat näihin etuuksien liittyen. Esimerkiksi pelkät tiedot työttömyysturvaetuuksien määrästä eivät kerro, kuinka paljon kunta on rahoittanut etuuksien lisäksi työttömyyden hoitoon liittyviä palveluita kuten esimerkiksi työllistämispalveluita. Espoon kaupunginjohtajan mukaan nämä palvelut ovat kalliita, ja vieraskieliset ovat yliedustettuja niissä (ks. tarkemmin luku 8.2).

Maahanmuuttajaryhmittäiset luvut työttömyysturvaetuuksista kertovat varsin suorasti, kuinka paljon eri

¹⁰<https://www.kela.fi/rahoitus-ja-avainluvut>

¹¹<https://www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kunnat-kuntalisa>

maahanmuuttajaryhmät ovat edustettuina näissä kalliiksi käyvissä työttömyyden hoitoon liittyvissä palveluissa.

1. Rekisterilähde: kertauksena edellisestä luvusta (Folk tulo vai perus -aineisto)
2. Mitä ikäluokkaryhmää koskee:
 - Tukea saaneiden osuudet: 18–64-v.
 - Toimeentulotukien kokonaissummat, osuus kunnassa asuville maksetuista tuista: ei ikärajausta.
3. Tietojen merkitykset kuntataloudelle: Menopuoli: Sosiaali-tuudet. Kuvaa myös ”pärjäämistä”.

6.2.1 Toimeentulotuet

Rekisterilähde. Toimeentulotukitietojen lähde on Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 4.4 esittely aineistosta). Toimeentulotukia koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Toimeentulotuet* ja se sisältää vuosittaiset tiedot jokaisesta Suomeen väestöön kuuluneesta henkilöstä sen suhteen, kuinka paljon tämä henkilö on saanut vuoden aikana yhteensä perustoimeentulotukea ja harkinnanvaraisia toimeentulotukia (täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki) (euroina mitattuna). Tilastokeskus kerää yleisesti ottaen muilta (tilasto)viranomaisilta rekisteritietoja, ja tässäkin tapauksessa toimeentulotukitietojen alkuperäinen lähde on ilmeisesti THL:ssä.

Ikärajaukset tuloksissa. Toimeentulotukea saaneiden osalta tulokset rajataan koskemaan 18–64-vuotiaita. Näin tulokset ovat vertailukelpoisia ikäluokkarajauksen osalta THL:n julkisten tilastotietojen¹² kanssa, sillä THL julkaisee tietoja toimeentulotukea saaneiden osuuksista juuri 18–64-vuotiaita koskien (eritellysti 18–24-vuotiaille ja 25–64-vuotiaille). Tulokset saajien osuuksien on rajattu näin ollen myös karkeasti työikäisiin. Toimeentulotukea saaneiden osuudet esitetään myös ”ikävakioidusti”, jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

Toimeentulotukien kokonaissummia käsittelevät tulokset esitetään ilman ikärajuksia. Näin kokonaissummia koskeviin tuloksiin sisältyvät kaikki maksetut toimeentulotuet (myös yli 64-vuotiaille maksetut).

Kuntien osuus toimeentulotukien rahoituksesta. Kunnat rahoittivat suoraan noin puolet maksetuista toimeentulotuista vuonna 2022 eli ennen sote-uudistuksen voimaantuloa: ¹³

- ”Perustoimeentulotuen rahoitukseen osallistuvat kunnat ja valtio yhtä suurin osuuksin.”
- ”Täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen valtionosuudet määräytyvät sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmän mukaisesti.”

¹²sotkanet.fi

¹³<https://www.kuntaliitto.fi/sosiaali-ja-terveysasiat/sosiaalihuolto/toimeentulotuki>

Koska noin 90 prosenttia maksetuista toimeentulotuista koskee perustoimeentulotukea, kuntien osuudeksi maksetuista toimeentulotuista tuli vuonna 2022 noin puolet (riippumatta harkinnanvaraisten tukien maksuosuuksista).

Huomio puuttuvista toimeentulotukitiedoista. Kaikki esitettävät tilastotiedot koskevat vain henkilöitä, joilla oli kotikunta Suomessa vuonna 2022 (4.4). Siten esimerkiksi esitettävistä toimeentulotukia koskevista tuloksista *puuttuvat* niiden henkilöiden saamat toimeentulotuet, joilla ei ollut kotikuntaa Suomessa vuonna 2022.

6.2.2 Työttömyysturvaetudet

Rekisterilähde. Työttömyysturvaetuuksien lähde on Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 4.4 esittely aineistosta). Työttömyysturvaetuuksia koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Työttömyysturvaetudet* ja se sisältää vuosittaiset tiedot jokaisesta Suomeen väestöön kuuluneesta henkilöstä sen suhteen, kuinka paljon tämä henkilö on saanut vuoden aikana yhteensä työttömyysturvaetuuksia (euroina mitattuna). Tähän Tilastokeskuksen rekisteriaineistoon on laskettu yhteen eri työttömyysturvaetuuksien summa (sisältäen muun muassa maksetut työmarkkinatuet).

Ikärajaukset tuloksissa. Työttömyysturvaetuuksien saaneiden osalta tulokset rajataan koskemaan 18–64-vuotiaita. Näin tulokset saajien osuuksien osalta on rajattu työikäisiin ¹⁴. Työttömyysturvaetuuksia saaneiden osuudet esitetään myös ”ikävakioidusti”, jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

Työttömyysturvaetuuksien kokonaissummia käsittelevät tulokset esitetään ilman ikärajuksia. Näin kokonaissummia koskeviin tuloksiin sisältyvät kaikki maksetut työttömyysturvaetudet (myös yli 64-vuotiaille maksetut).

Kuntien osuus työttömyysturvaetuuksien rahoituksesta. Kunnat rahoittavat suoraan osan työttömyyden perusteella maksetuista *työmarkkinatuista*. Rahoituksen osuus riippuu työttömyyden kestosta: ”Kunta maksaa työmarkkinatuesta sitä suuremman osan, mitä kauemmin henkilö on ollut työttömänä.” (Katso tarkemmin kunnan maksuosuuden määräytyminen Kelan sivuilta: <https://www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kunnat-tyomarkkinatuen-laskutus>).

Lisäksi on syytä huomata, että maahanmuuttajaryhmittäiset luvut työttömyysturvaetuksista kertovat varsin suorasti, kuinka paljon eri maahanmuuttajaryhmät ovat edustettuina työttömyyden hoitoon liittyvissä palveluissa.

6.2.3 Asumistuet

Rekisterilähde. Asumistukien lähde on Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 4.4 esittely aineistosta). Asumistukia koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Asumistuet*

¹⁴Esimerkiksi Tilastokeskus laskee työssäkäyntitilastossa työllisyysasteen juuri 18–64-vuotiaista: <https://www.stat.fi/meta/kas/tyollisyysaste.htm#tab2>.

ja se sisältää vuosittaiset tiedot jokaisesta Suomeen väestöön kuuluneesta henkilöstä sen suhteen, kuinka paljon tämä henkilö on saanut vuoden aikana yhteensä työttömyysturvaetuuksia (euroina mitattuna). Tähän Tilastokeskuksen rekisteriaineistoon on laskettu yhteen eri asumistukien muotojen summa (sisältäen yleisen asumistuen, eläkeläisen asumistuen, opiskelijan asumislisän ja lesken asumistuen).

Ikärajaukset tuloksissa. Asumistukea saaneiden osalta tulokset rajataan koskemaan 18–64-vuotiaita. Näin tulokset saajien osuuksien osalta on rajattu työikäisiin. Asumistukea saaneiden osuudet esitetään myös ”ikävakioidusti”, jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

Asumistukien kokonaissummia käsittelevät tulokset esitetään ilman ikärajauskuksia. Näin kokonaissummia koskeviin tuloksiin sisältyvät kaikki maksetut asumistuet (myös yli 64-vuotiaille maksetut). Erityisesti asumistukien osalta tuet koskevat myös yli 64-vuotiaita, sillä vuonna 2020 eläkkeensaajien asumistuet muodostivat noin 29 prosenttia kaikista koko Suomen väestölle maksetuista asumistuista (? , s. 2).

Kuntien osuus asumistukien rahoituksesta. Kunnat eivät rahoita suoraan asumistukea, joten asumistukea voisi pitää kunnan talouden kannalta lähinnä sosioekonomisena mittarina.

6.3 Maksetut kunnallisverot ja rahoitusvaje kuntataloudelle

Rekisterilähde. Maksettujen kunnallisverojen lähde on Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 4.4 esittely aineistosta). Maksettuja kunnallisveroja koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Kunnallisvero* ja se sisältää vuosittaiset tiedot jokaisesta Suomeen väestöön kuuluneesta henkilöstä sen suhteen, kuinka paljon tämä henkilö on maksanut vuoden aikana kunnallisveroja euroina mitattuna. Tämä tieto kertoo suoraan sen *todellisen* kunnallisverojen summan, jonka henkilö on maksanut ansiotuloistaan mahdollisten vähennysten jälkeen.

Ikärajaukset tuloksissa. Maksettujen kunnallisverojen *mediaaneja* koskevat tulokset esitetään 18–64-vuotiaita koskien. Näin tulokset mediaania koskien on rajattu työikäisiin, ja lukujen vertailu väestöjen välillä tapahtuu vertailemalla toisiinsa työikäistä väestöä koskevia lukuja. Tulokset koskien maksettujen kunnallisverojen mediaaneja koskien esitetään myös ”ikävakioidusti”, jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

Kunnallisverojen osalta julkaistaan myös kaikkia kunnan henkilöitä koskevat maksettujen kunnallisverojen *kokonaissummat* ja *keskiarvot* maahanmuuttajaryhmittäin ilman ikärajauskuksia. Maksettujen kunnallisverojen keskiarvot (ja kokonaissummat) verrattuna kunnan kantaväestöön kertovat kunnallisverojen *rahoitusvajeen* suuruudesta kunnalle.

Tiedon merkitys kuntataloudelle: rahoitusvaje kuntataloudelle. Maksetuilla kunnallisveroilla on kaikista julkaistuista tiedoista suurin vaikutus kuntien taloudelle. Vaikutuksen suuruuden määrää se:

1. Kuinka suuri ero kunnan maahanmuuttajien maksamilla keskimääräisillä kunnallisveroilla on verrattuna kunnan kantaväestön keskiarvoon.
2. Kuinka paljon kunnassa on maahanmuuttajia.

Kutsun tätä maksettujen kunnallisverojen euromääräistä eroa kunnan maahanmuuttajien ja kantaväestön välillä: *rahoitusvajeeksi kuntataloudelle*. Rahoitusvaje on miinusmerkkinen, mikäli maahanmuuttajien maksamien verojen keskiarvo (tai mediaani) jää kantaväestöä pienemmäksi kunnassa. Rahoitusvajeen kokonaissumma saadaan kertomalla keskimääräinen rahoitusvaje – eli keskimääräinen ero maksetuissa kunnallisveroissa verrattuna kantaväestöön – maahanmuuttajien lukumäärällä kunnassa.

Rahoitusvajeen kokonaissumman laskentakaava on:

(Maksettujen kunnallisverojen keskiarvo (maahanmuuttajaryhmä)

– Maksettujen kunnallisverojen keskiarvo (kantaväestö))

× Henkilölukumäärä (maahanmuuttajaryhmä).

Eli rahoitusvajeen kokonaissumma saadaan vähentämällä kantaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvosta tarkasteltavan maahanmuuttajaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvo ja kertomalla tämä erotus tarkasteltavan maahanmuuttajaryhmän henkilölukumäärällä.

Rahoitusvajeen kokonaissumma kertoo näin ollen, kuinka paljon vähemmän (jos summa on negatiivinen) tarkasteltava maahanmuuttajaryhmä maksoi yhteensä kunnallisveroja kuin henkilölukumäärältään samansuuruinen kantaväestö maksoi.

Maahanmuuttajat tuovat kuntien talouteen määritellyn kaltaisen, negatiivisen ja euromääräisen, rahoitusvajeen suurimmassa osassa Suomen kuntia melkein kaikkien maahanmuuttajaryhmien osalta (ks. tulokset luvussa 7.5). Kunnallisverojen – ja niihin liittyvien alijäämien – suurta merkitystä kuntien taloudelle selvitetään tarkemmin luvussa 8.

Nimitystä "rahoitusvaje kunnallisveroista" käytetään tuloksissa kaikkien niiden tilastotulosten osalta, jotka kuvaavat eroja maksetuissa kunnallisveroissa tarkasteltavien maahanmuuttajaväestöjen ja kantaväestön välillä.

6.3.1 Huomautus sote-uudistuksen vaikutuksista

Vuoden 2023 alussa voimaan tullut sote-uudistus siirsi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä järjestämisvastuun kunnilta hyvinvointialueille. Samalla Manner-Suomen kuntien tuloveroprosenttia leikattiin 12,64 prosenttiyksiköllä. Valtion tuloveron osuus puolestaan nousi keskipalkkaisella henkilöllä. Toisin sanoen sote-palveluiden rahoituksessa tapahtui siirtymä kunnilta valtiolle. (ks. tarkemmin sote-uudistuksen vaikutuksesta verotukseen:).

Kunnallisveroprosenttien laskeminen ja sote-palveluiden järjestämisen siirtyminen alueille tarkoittavat sitä, että tässä raportissa ja kuntaluvut.fi-sivustolla esitetyt rahoitusvajeet tippuvat voimakkaasti vuodesta 2022 vuoteen 2023. Koska tässä raportissa esitettävät tulokset koskevat kuitenkin vuotta 2022, niin vuoden 2023 alussa voimaan tullut sote-uudistus ei vielä näy tämän raportin tuloksissa.

Yleisesti ottaen sote-palveluiden rahoituksen siirtyminen kunnilta valtiolle ja kunnallisveroprosenttien pieneneminen ei kuitenkaan vähennä sen merkitystä, että maahanmuuttajien keskimäärin pieniksi jäävät ansiotuloverot ovat ongelma hyvinvointivaltion palveluiden rahoituksen kannalta.

6.4 Sosioekonomiset mittarit eli "pärjäämistä"koskevat tiedot

6.4.1 Työllisyysaste

Rekisterilähde. Työllisyysasteen lähde on Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineiston (ks. luvussa 4.4 esittely aineistosta) tieto henkilön pääasiallisesta toiminnasta. Muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Pääasiallinen toiminta (TVM)*. Työllisyysaste on laskettu sinä osuutena väestöstä, jolla pääasiallinen toiminta oli työllinen (vuoden 2022 lopussa¹⁵).

Ikärajaukset tuloksissa. Työllisyysasteen osalta tulokset rajataan koskemaan 18–64-vuotiaita. Näin tulokset saajien osuuksien osalta on rajattu työikäisiin¹⁶. Työllisyysasteet esitetään myös ”ikävakioidusti”, jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

Tiedon merkitys kuntataloudelle. Työllisyysaste kertoo osaltaan (maahanmuuttaja)väestön pärjäämisestä. Se ei kuitenkaan ole kovin tarkka mittari kuntatalouden vaikutusten kannalta, sillä se ei suoraan kerro, kuinka paljon väestö rahoittaa kuntien peruspalveluita. Tämän vuoksi maksetut kunnallisverot – verrattuna kunnan kantaväestöön – on paljon tarkempi kuntatalouden vaikutusten mittari.

6.4.2 Työttömyysaste

Rekisterilähde. Työttömyysasteen lähde on Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineiston (ks. luvussa 4.4 esittely aineistosta) tieto henkilön pääasiallisesta toiminnasta. Muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Pääasiallinen toiminta (TVM)*. Työttömyysaste on laskettu sinä osuutena väestöstä, jolla pääasiallinen toiminta oli työtön (vuoden 2022 lopussa¹⁷).

Ikärajaukset tuloksissa. Työttömyysasteen osalta tulokset rajataan koskemaan 18–64-vuotiaita. Näin tulokset saajien osuuksien osalta on rajattu työikäisiin¹⁸.

Tiedon merkitys kuntataloudelle. Työttömyysaste kertoo osaltaan (maahanmuuttaja)väestön pärjäämisestä. Se ei kuitenkaan ole kovin tarkka mittari kuntatalouden vaikutusten kannalta, sillä se ei suoraan kerro, kuinka paljon väestö rahoittaa kuntien peruspalveluita. Tämän vuoksi maksetut kunnallisverot – verrattuna kunnan kantaväestöön – on paljon tarkempi kuntatalouden vaikutusten mittari.

Lisäksi on syytä huomioda, että kaikki ei-työlliset eivät ole työttömiä, vaan henkilöt voivat olla myös esimerkiksi päätoimisia opiskelijoita tai kokonaan työvoiman ulkopuolella, eli he eivät ole työllisiä, mutta

¹⁵Tilastokeskus käyttää samaa, vuoden lopun tietoa, työssäkäyntitilaston työllisiä koskevissa tiedoissa: https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__tyokay/?tablelist=true.

¹⁶Tilastokeskus määrittää samalla tavoin Tilastokeskuksen rekisteritietoihin perustuvassa työssäkäyntitilastossa työllisyysasteen juuri 18–64-vuotiaita koskien: <https://www.stat.fi/meta/kas/tyollisyysaste.htm#tab2>. (Kyselytutkimukseen perustuvassa työvoimatutkimuksessa työllisyysaste lasketaan puolestaan 15–64-vuotiaista.).

¹⁷Tilastokeskus käyttää samaa, vuoden lopun tietoa, työssäkäyntitilaston työttömiä koskevissa tiedoissa: https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__tyokay/?tablelist=true.

¹⁸Tilastokeskus määrittää samalla tavoin Tilastokeskuksen rekisteritietoihin perustuvassa työssäkäyntitilastossa työttömyysasteen juuri 18–64-vuotiaita koskien: <https://stat.fi/meta/kas/tyottomyysaste.html#tab2>. (Kyselytutkimukseen perustuvassa työvoimatutkimuksessa työttömyysaste lasketaan puolestaan 15–64-vuotiaista.).

he eivät kuitenkaan hae töitä.

6.4.3 Palkka- ja yrittäjätulot

Rekisterilähde. Palkka- ja yrittäjätulojen lähde on Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto (ks. luvussa 4.4 esittely aineistosta). Palkkatuloja koskevan muuttujan nimi tässä rekisteriaineistossa on *Palkkatulot* ja yrittäjätulojen puolestaan *Yrittäjätulot*. Palkkatulotieto muodostuu Tilastokeskuksen rekisterissä erilaisten palkkatulojen summasta, ja yrittäjätulot puolestaan erilaisten yrittäjätulojen summasta. Palkka- ja yrittäjätulot on muodostettu tätä raporttia varten laskemalla yhteen palkkatulot ja yrittäjätulot.

Ikärajaukset tuloksissa. Palkka- ja yrittäjätuloja koskevat tilastotiedot on koskettu rajaamaan 25–60-vuotiaita. Syy tähän on, että yleisesti koko väestössä alle 25-vuotiaiden palkka- ja yrittäjätulot ovat keskimäärin pieniä, joten alle 25-vuotiaiden mukaan ottaminen saisi näyttämään monen maahanmuuttajaväestön, joissa on suhteessa enemmän alle 25-vuotiaita kuin kantaväestöt, tulokset suhteessa heikommilta verrattuna kantaväestöön. Tätä samaa ikärajausta palkka- ja yrittäjätulojen osalta käyttää myös VATT:n Sarvimäki (2017, s. 8). Rajaaminen 25–60-vuotiaisiin ottaa vertailuun mukaan sen väestönosan, joka on ainakin kantaväestön osalta suurimmaksi osaksi työvoimaan kuuluvia.

Myös palkka- ja yrittäjätulot esitetään ”ikävakioidusti”, jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

Tiedon merkitys kuntataloudelle. Samoin kuin työllisyysaste, palkka- ja yrittäjätulot kertovat osaltaan (maahanmuuttaja)väestön pärjäämisestä. Vaikka palkka- ja yrittäjätulot kertovat pelkkää työllisyysastetta tarkemmin siitä, millaisia henkilön vaikutukset ovat kunnan taloudelle, sillä maksettavien kunnallisverojen määrä määräytyy ansiotulojen (ja erilaisten vähennysten) mukaan. Koska kunnallisvero on efektiivisesti progressiivinen, palkka- ja yrittäjätulojen määrä korostuu siinä, kuinka paljon henkilö rahoittaa kunnan peruspalveluita maksamiensa kunnallisverojen kautta ¹⁹.

Maahanmuuttajien (palkka- ja yrittäjä)tuloja on verrattu kantaväestöön muun muassa Kuntaliiton selvityksessä (2020) sekä jo edellä mainitussa Sarvimäen tutkimuksessa (2017). Sarvimäen tutkimuksessa eri maahanmuuttajaryhmien palkka- ja yrittäjätuloja verrataan kantaväestöön 15 maassaolovuoteen asti. Sarvimäen tulosten mukaan suurimpien pakolaismaiden palkka- ja yrittäjätulot jäävät murto-osaan kantaväestöstä, mutta myöskään edes OECD-maista tulleiden palkka- ja yrittäjätulot eivät saavuta kantaväestön tasoa. Tämä tilasto kertoo siitä, että maahanmuutto Suomeen on maahanmuuttajaryhmätasolla epäonnistunutta (s. 17).

6.4.4 Koulutus: 2. asteen koulutus

Rekisterilähde. Tutkintoastetiedon lähde on Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* -tutkimusaineisto. Muuttujan nimi rekisteriaineistossa on *Korkeimman tutkinnon suoritusaste*. Vähintään 2. asteen koulutuksen

¹⁹Erialaisten vähennysten vuoksi pienistä tuloista ei makseta lainkaan kunnallisveroja vähennysten jälkeen, ja kunnallisveron osuus tulosta nousee ansioiden kasvaessa (<https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Kunnat/#bf6df4f2>).

suorittaneiden osuus on laskettu sinä osuutena väestöstä, jolla korkeimman tutkinnon suoritusaste on vähintään toinen aste.

Ikärajaukset tuloksissa. Ikärajaus koulutusastetta koskevien tulosten osalta on 25–60-vuotiaat. Alaikärajana käytetään 25 ikävuotta, jolloin henkilöillä on näin ollen ollut "aikaa" suorittaa tutkinto. Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuudet esitetään myös "ikävakioidusti", jolloin tuloksissa otetaan huomioon erot 18–64-vuotiaiden ikärakenteissa kantaväestön ja eri maahanmuuttajaryhmien välillä.

6.5 Ikävakioidut tiedot

Osa tilastotuloksista esitetään sekä sellaisenaan että "ikävakioidusti". Jälkimmäinen tarkoittaa, että tuloksissa otetaan huomioon erot väestöjen ikärakenteessa kantaväestön ja maahanmuuttajaryhmien välillä. Tulokset, joita koskien ei esitetä ikävakioiduja tuloksia, ovat kaikkia henkilöitä ilman ikärajaus koskevat kokonaissummat. Syynä tähän on, että useassa maahanmuuttajaryhmässä kuntakohtaiset yli 64-vuotiaiden lukumäärät ovat niin pieniä, että ikävakiointi ei käytännössä onnistu. Ikävakiointi tehdään, jotta väestöt olisivat vertailukelpoisempia, sillä erityisesti väestön ikärakenne vaikuttaa työllisyysasteeseen, tuloihin ja tulonsiirtoihin (nettotulonsiirtojen osalta ks. esim. Salminen (2015))

Käytännössä ikävakiointi eli tässä tapauksessa uudelleenpainotus tehdään jokaisen kunnan kohdalla erikseen niin, että kunnan maahanmuuttajaväestöjen ikäluokkakohtaisten havaintojen suhteelliset lukumäärät vastaavat uudelleenpainotuksen jälkeen kunnan suomalaisen kantaväestön ikäluokkakohtaisia havaintojen suhteellisia lukumääriä. Vastaavanlainen painotus – jossa "vakiointi" on tehty myös sukupuolen suhteen – on tehty esimerkiksi VATT:n julkaisemassa Sarvimäen tutkimuksessa (2017, katso erityisesti s. 13).

7 Kuntakohtaiset tilastotiedot: tulokset karttoina ja taulukkoina

Tässä luvussa esitetään *joitakin* maahanmuuttajia koskevia kuntakohtaisia tuloksia. **Kaikki tilastotulokset tarkkoine numerotietoineen löytyvät erillisellä nettisivulla julkaistusta interaktiivisesta kuntakartasta: kuntaluvut.fi**

Tämän luvun tulokset toimivat johdantona nettisivuilta löytyviin tuloksiin. Lisäksi tässä luvussa esitellään joitakin tuloksia, joissa tarkastellaan kuntakohtaisten tulosten yhteenvedoja koko Suomesta. Esimerkiksi taulukossa 7.6 summataan, kuinka suuressa osassa Suomen kunnista maahanmuuttajissa on enemmän sosiaalietuuksien saajia kuin kunnan suomalaisessa kantaväestössä.

Lista esitettävistä tuloksista. Tässä raportissa esitetään kuntakohtaisista tilastoista seuraavat tulokset (lopun löytyvät osoitteesta kuntaluvut.fi):

- **Sosiaalietuudet:**

- Luku 7.1: Kuntakartat: Toimeentulotukea saaneiden osuudet.
- Luku 7.2: Kunnat, joissa maahanmuuttajat saaneet suurimman osuuden kaikista kunnassa maksetuista toimeentulotuista.
- Luku 7.3: Kunnat, joissa maahanmuuttajat saaneet suurimman osuuden kaikista kunnassa maksetuista työttömyysturvaetuksista.
- Luku 7.6: Kuinka monessa Suomen kunnassa suurempi osuus maahanmuuttajista saa eri sosiaalietuuksia kuin kunnan kantaväestö.

- **Maksetut kunnallisverot ja rahoitusvaje kuntataloudelle:**

- Luku 7.5.1: Kuntakartat: Kunnan maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaanit verrattuna kunnan kantaväestön mediaaneihin.
- Luku 7.5.2: Taulukot kunnille, joissa on eniten maahanmuuttajia: Kunnan maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaanit verrattuna kunnan kantaväestön mediaaneihin.

- **Sosioekonomiset mittarit eli ”pärjäämistä” koskevat tiedot:**

- Luku 7.6: Kuinka monessa Suomen kunnassa sosioekonomiset mittarit ovat maahanmuuttajille heikommat (pienemmät) kuin kunnan kantaväestöllä.

Kuntien rajojen koordinaattien lähde kartoissa.

Esitettävissä kuntakartoissa käytetyt kuntien rajat ovat peräisin Tomi Mickelssonin sivustolta: kuntakartta.org/dev.html, mistä kuntien rajojen koordinaatit löytyvät *GeoJson*-muotoisina. Tomi Mickelssonin alkuperäiset lähteet ovat puolestaan viitatus sivuston mukaan seuraavat: “*Kuntien rajakoordinaatit ovat alun perin peräisin Maanmittauslaitoksen avoimesta datasta jonka YLEn tiimi muunsi Googlen KML formaattiin ja julkisti blogissaan.*”²⁰.

Tässä raportissa kuntakoordinaattien lähteenä käytettiin Mickelssonin alkuperäisestä YLEn tiedostosta muokkaamaa kevyempää versiota, joka sisältää 421 monikulmiota. Koska koordinaatit ovat vuodelta 2013, niitä muokattiin edelleen niin, että vuoden 2013 jälkeen tapahtuneet kuntaliitokset otettiin huomioon. Esitettävien kuntakarttojen kuntarajoissa ei ole huomioitu vuoden 2013 jälkeen tehtyjä osakuntaliitoksia. Tästä syystä kuntien rajat poikkeavat esitettävissä kartoissa todellisista nykyisistä kuntarajoista vuoden 2013 jälkeen tehtyjen osakuntaliitosten osalta.

²⁰Linkki viitattuun YLEn blogiin: datajournalismi.blogspot.com/2013/02/suomen-kuntarajat-2013-kml-formaatissa.html

7.1 Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista

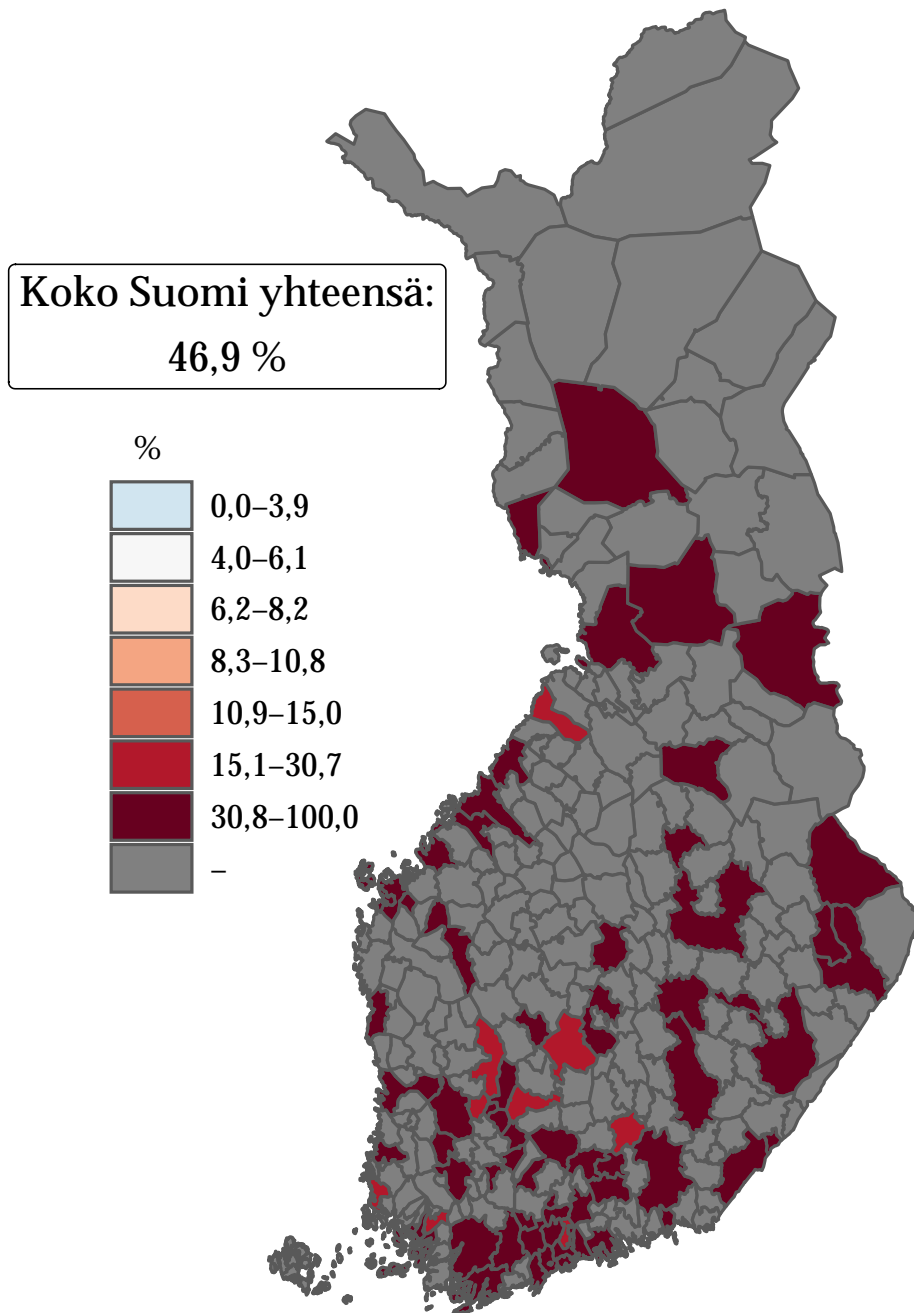
Tämän luvun kartoissa esitetään kuntakohtaisesti eri maahanmuuttajaryhmien osalta osuudet siitä, kuinka suuri osuus 18–64-vuotiaista sai vuoden 2022 aikana toimeentulotukea (kuvat 2–7). Lisäksi samat kuntakohtaiset osuudet esitetään suomalaiselle 18–64-vuotiaalle kantaväestölle (kuva 8). Jokaisen kartan kohdalla löytyy myös tieto siitä, kuinka suuri osuus 18–64-vuotiaista sai toimeentulotukea yhteensä koko Suomessa.

Karttojen värit on tehty niin, että kunnan väri on sitä vaaleampi/vaaleamman sininen, mitä vähemmän kunnassa oli toimeentulotuen saajia tarkasteltavassa ryhmässä. Väri on puolestaan sitä tummemman punainen, mitä enemmän kunnassa oli toimeentulotuen saajia tarkasteltavassa ryhmässä. Kunnat, joista ei voitu julkaista tuloksia yksityisydensuojan vuoksi, ovat kartassa harmaalla.

Kun eri maahanmuuttajaryhmien karttoja verrataan kantaväestön karttaan (kuva 8), huomataan, että kantaväestön kartta on yleiseltä värykseltään paljon vaaleampi kuin muut, maahanmuuttajaryhmiä koskevat kartat. Tämä tarkoittaa sitä, että yleisesti ottaen kantaväestössä on vähemmän toimeentulotuen saajia kuin eri maahanmuuttajaryhmissä. Jäljempänä julkaistavasta taulukosta (7.6) selviää, että lähes kaikissa Suomen kunnissa maahanmuuttajista suurempi osuus sai toimeentulotukea kuin kunnan suomalainen kantaväestö.

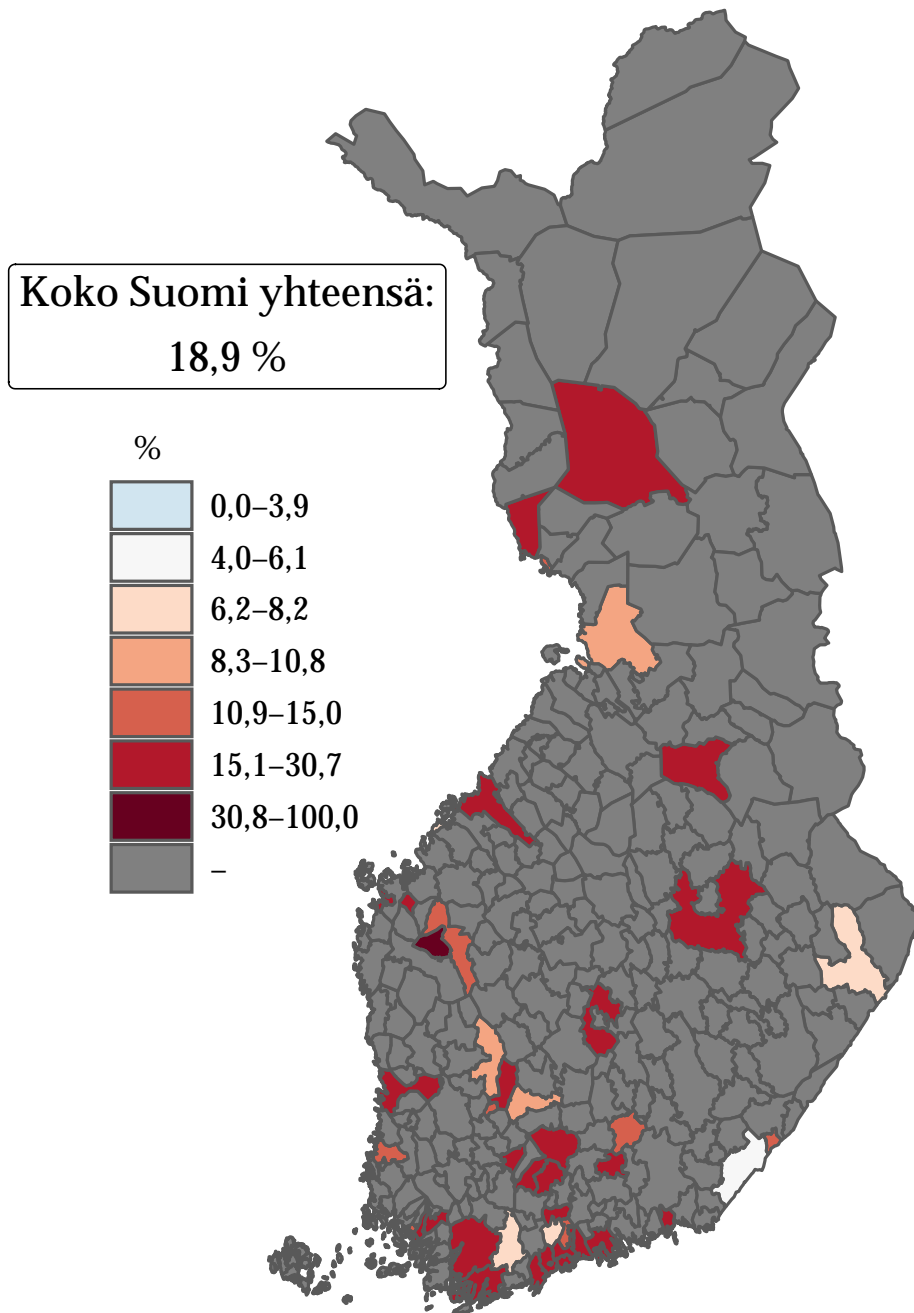
Tarkat kuntakohtaiset prosenttiluvut löytyvät erillisellä nettisivuilla julkaistusta interaktiivisesta kuntakartasta: kuntaluvut.fi.

Isot pakolaismaat: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

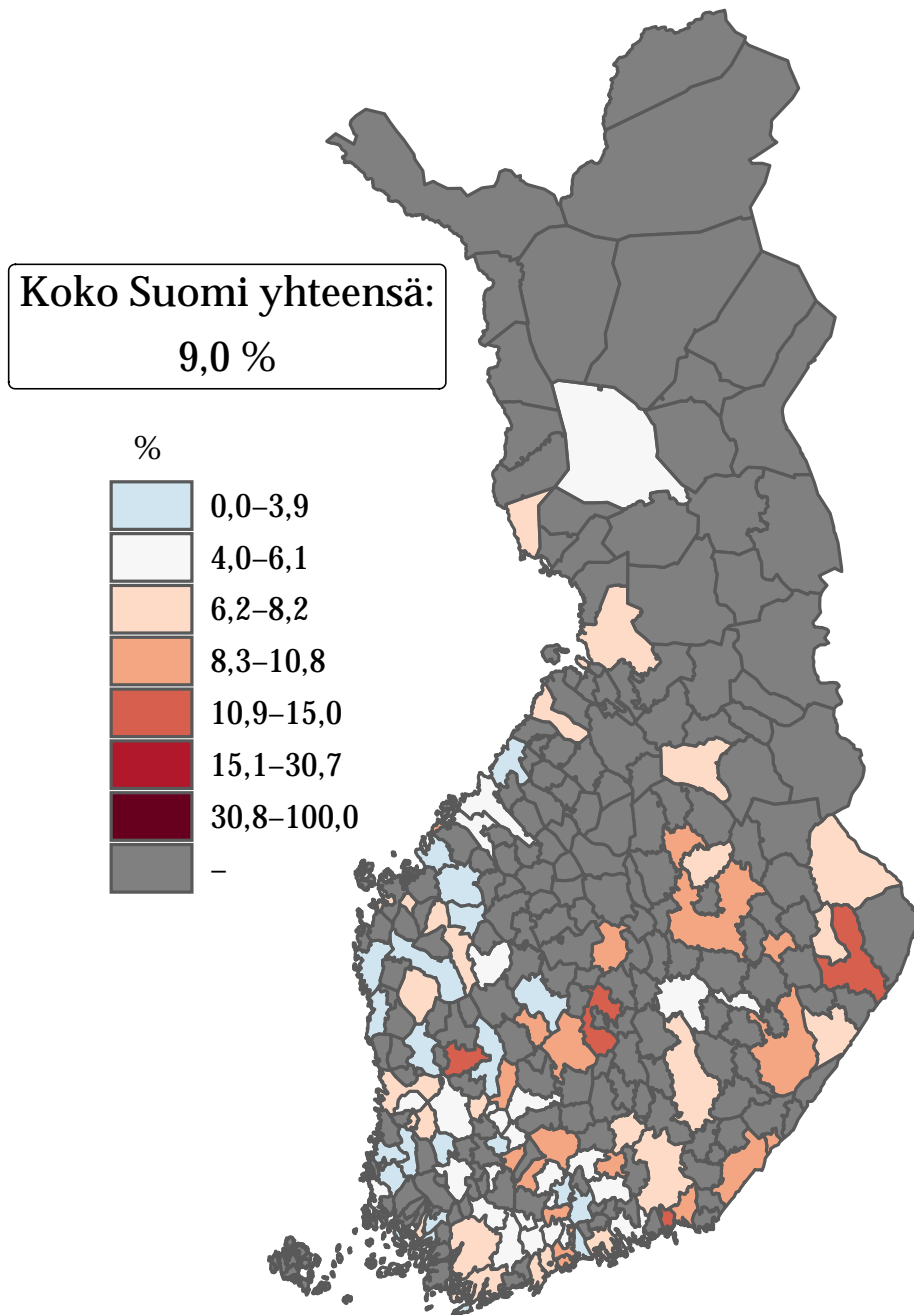
Kuva 2: *Isot pakolaismaat: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus väestöstä (%)*. 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisyysvakuutusajan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Lähi-itä ilman isoja pakolaismaita: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

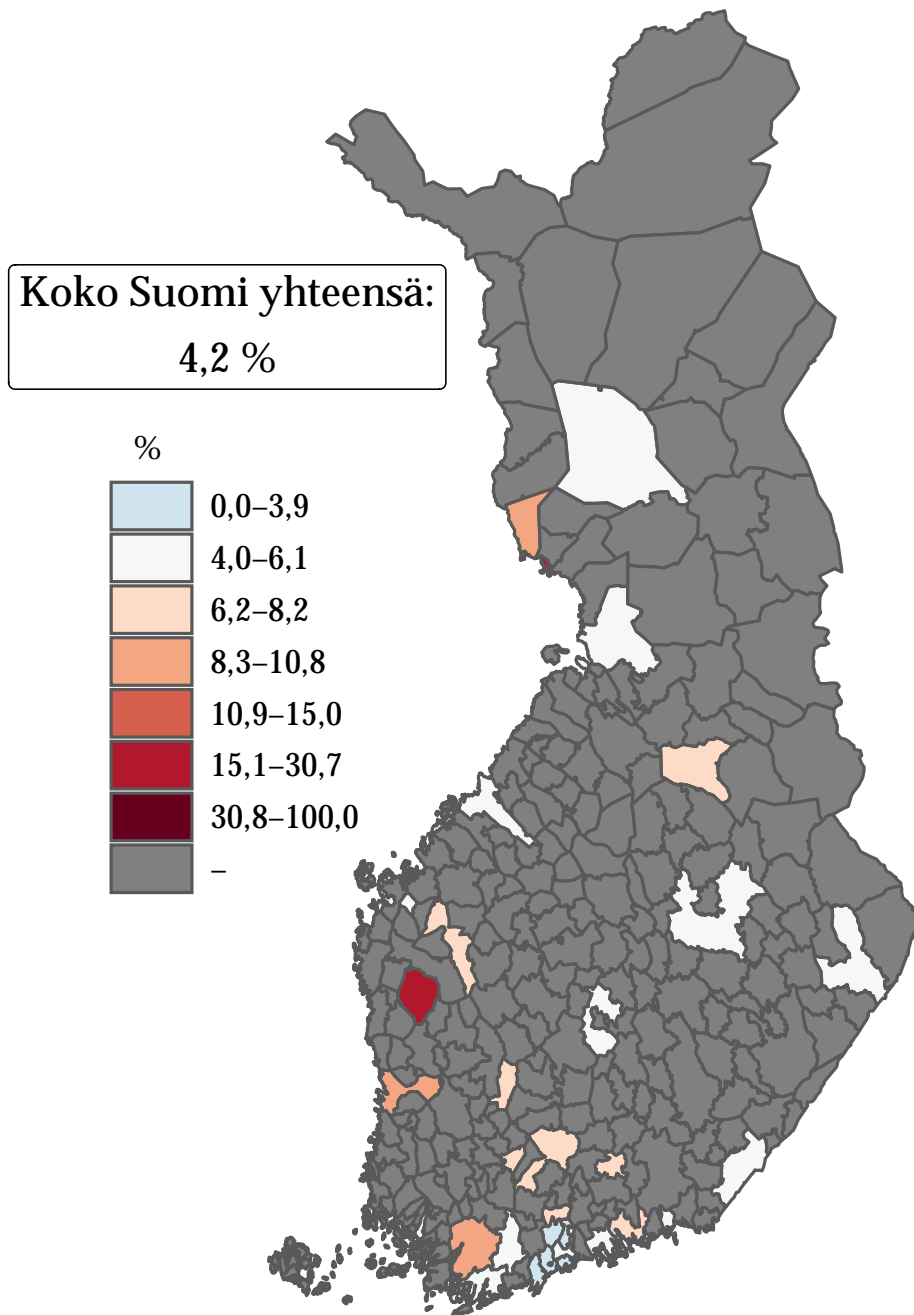
Kuva 3: *Lähi-itä ilman isoja pakolaismaita: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus väestöstä (%)*. 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Itä-Eurooppa: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

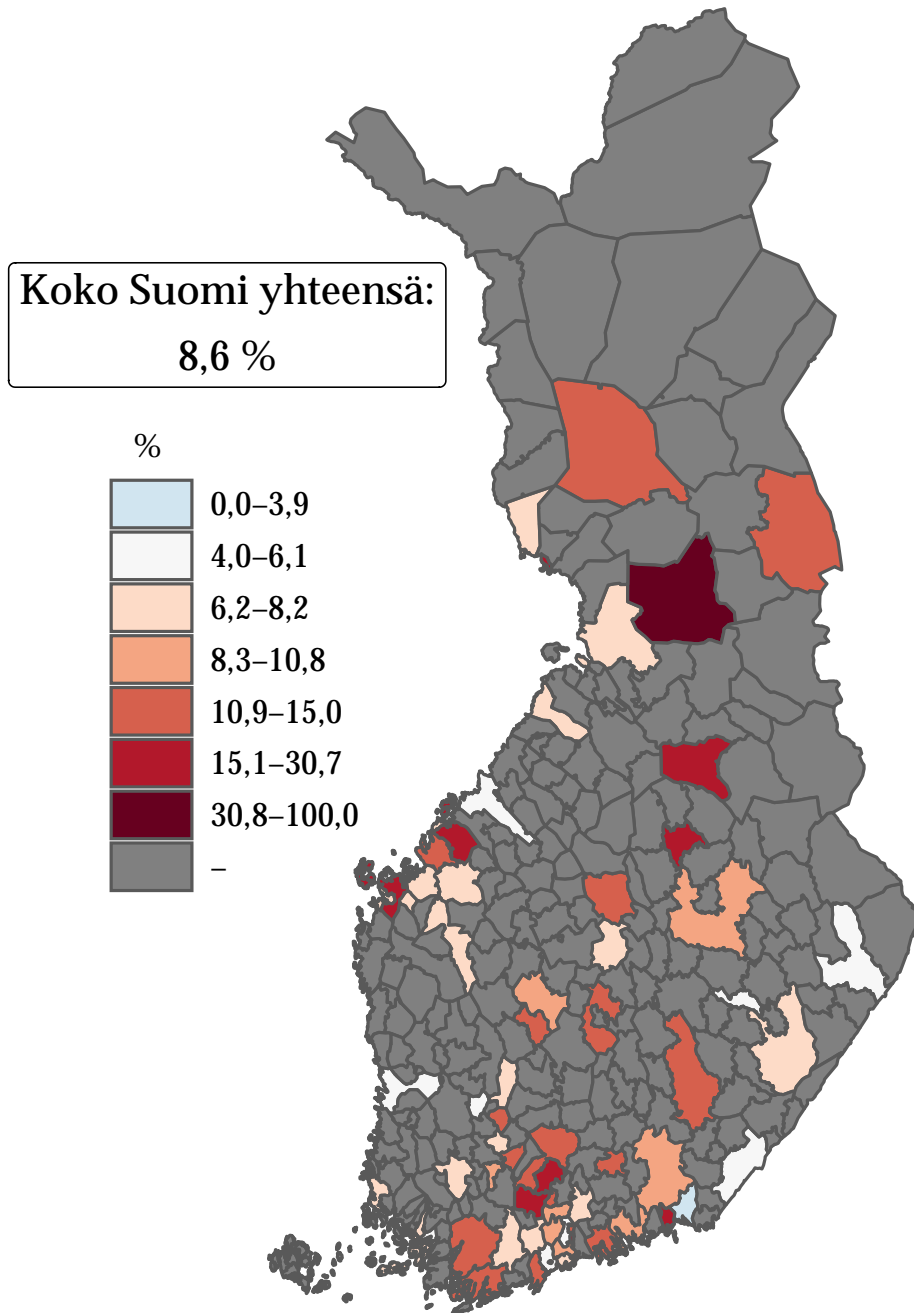
Kuva 4: Itä-Eurooppa: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus väestöstä (%). 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisyysvakuutusmaksun vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Länsimaat: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

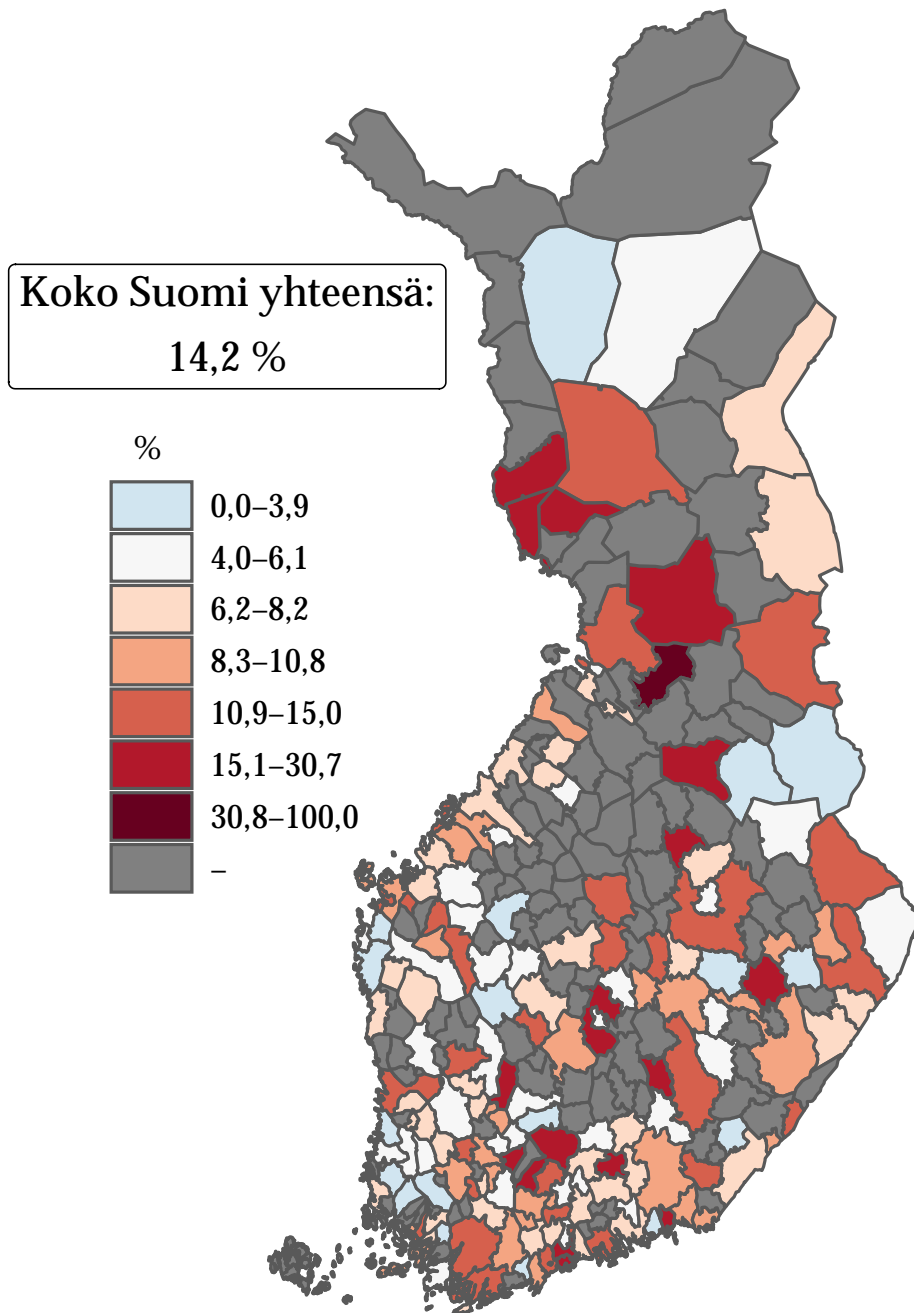
Kuva 5: *Länsimaat: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus väestöstä (%). 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisyydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

Kaikki muut ulkomaat: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

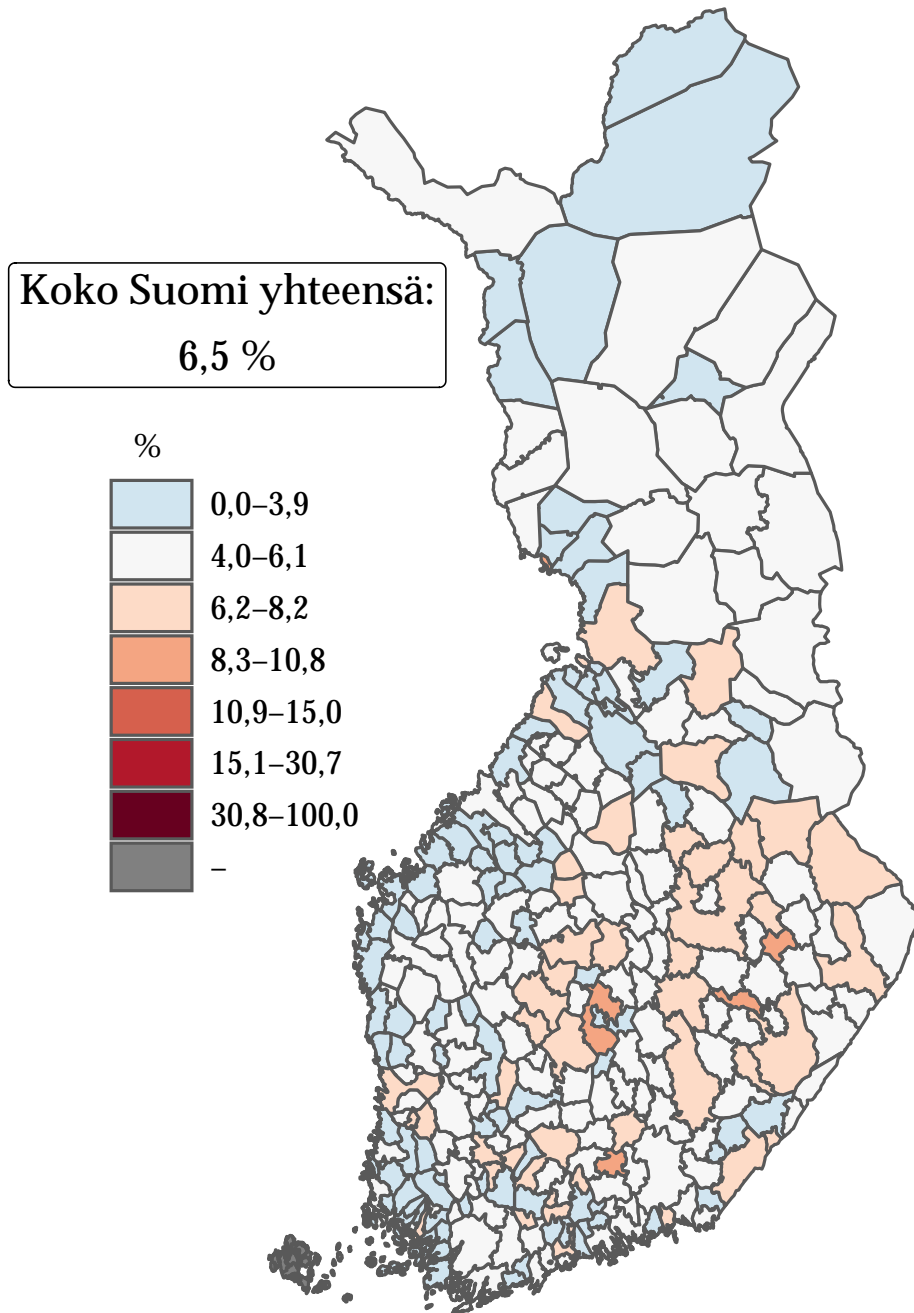
Kuva 6: *Kaikki muut ulkomaat: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus väestöstä (%)*. 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisyysvakuutusmaksun vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Kaikki ulkomaat yhteensä: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

Kuva 7: *Kaikki ulkomaat yhteensä: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus väestöstä (%). 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisyysvakuutusmaksun puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

Suomalainen kantaväestö: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus 18–64-vuotiaista.

Kuva 8: *Suomalainen kantaväestö: Toimeentulotukea vuonna 2022 saaneiden osuus väestöstä (%)*. 18–64-vuotiaat. Koko Suomi yhteensä -tieto kertoo toimeentulotukia saaneiden osuuden koko Suomessa yhteensä. Yksityisyysvakuutusmaksuun puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

7.2 Maahanmuuttajien osuudet kaikista kunnissa maksetuista toimeentulotuista suurimmat Pohjanmaan ruotsinkielisissä kunnissa ja pääkaupunkiseudulla

Taulukossa 1 on esitetty kaikki ne kunnat, joissa maahanmuuttajille (eli kaikille ulkomaalaistaustaisille) yhteensä maksettiin yli 35 prosenttia kunnan kaikista maksetuista toimeentulotuista vuonna 2022. Luoto (62,7 %), Vöyri (59,2 %) ja Kauniainen (53,7 %) olivat kolme kuntaa, joissa maahanmuuttajien osuus saaduista tuista oli suurin kaikista kunnassa maksetuista toimeentulotuista.

Taulukosta 1 käyvät ilmi myös maahanmuuttajaryhmittäiset osuudet kunnan maksetuista toimeentulotuista. Esimerkiksi Kauniaisissa henkilöt, joiden tausta on isoissa pakolaismaissa (Irak, Somalia, Afganistan, Syyria), saivat 27,8 % kaikista Kauniaisten kunnassa maksetuista toimeentulotuista.

Taulukon 1 listasta löytyvät kunnat ovat joko pääkaupunkiseudun kuntia, Pohjanmaan (ruotsinkielisiä) kuntia tai Ahvenanmaan kuntia. Taulukossa 1 korostuu myös isojen pakolaismaiden osuudet näiden kuntien kaikista maksetuista toimeentulotuista.

Taulukkoa 1 tulkittaessa on huomioitava, että maahanmuuttajien suuri osuus ruotsinkielisen Pohjanmaan kuntien tuista selittyy osittain sillä, että näissä kunnissa kantaväestöstä vain hyvin harva saa toimeentulotukia (katso edellä kuva 8).

Taulukko 1: *Maahanmuuttajaryhmien osuudet kuntien kaikista maksetuista toimeentulotuista vuonna 2022 (%). Taulukossa esitetään kaikki kunnat, joissa kaikkien maahanmuuttajien osuus oli yhteensä yli 35 prosenttia. Osaa tiedoista ei esitetä yksityisyydensuojan vuoksi.*

Kunta	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Luoto	62,7	–	–	–	–	46,0
Vöyri	59,2	–	–	–	–	13,5
Kauniainen	53,7	27,8	9,6	–	–	10,5
Korsnäs	53,5	–	–	–	–	–
Maarianhamina	51,1	30,7	13,2	–	–	–
Espoo	51,1	26,6	8,1	9,7	0,7	6,0
Uusikaarlepyy	50,4	19,3	–	–	–	19,4
Tervola	50,1	–	–	–	–	–
Vantaa	48,4	22,8	6,4	11,6	0,4	7,2
Kruunupyä	42,9	22,0	–	7,7	–	–
Helsinki	42,8	22,3	5,6	9,0	0,7	5,2
Pietarsaari	38,4	19,2	2,9	6,1	1,8	8,3
Närpiö	37,8	–	–	31,7	–	–
Pedersören kunta	37,4	–	–	–	–	21,8
Mustasaari	35,4	4,6	–	–	–	28,3

7.3 Maahanmuuttajien osuudet kaikista kunnissa maksetuista työttömyysturvaetuuksista suurimmat Pohjanmaan ruotsinkielisissä kunnissa, pääkaupunkiseudulla, Turussa ja Keravalla

Taulukossa 2 on esitetty kaikki ne kunnat, joissa maahanmuuttajille (eli kaikille ulkomaalaistaustaisille) yhteensä maksettiin yli 25 prosenttia kunnan kaikista maksetuista työttömyysturvaetuuksista (sisältäen kaikki etuudet, esimerkiksi työmarkkinatuet ja päivärahat) vuonna 2022.

Suurin maahanmuuttajien saamien työttömyysturvaetuuksien osuus oli Föglön kunnassa Ahvenanmaalla, jossa kaikki maahanmuuttajat yhteensä saivat 60,5 prosenttia kaikista Föglössä maksetuista työttömyysturvaetuuksista.

Taulukosta 2 käyvät ilmi myös maahanmuuttajaryhmittäiset osuudet kunnan maksetuista työttömyysturvaetuuksista. Esimerkiksi Närpiössä henkilöt, joiden tausta on Itä-Euroopassa, saivat 25,4 % kaikista Närpiössä maksetuista työttömyysturvaetuuksista.

Taulukkoa 2 tulkittaessa on huomioitava, että maahanmuuttajien suuri osuus ruotsinkielisen Pohjanmaan kuntien tuista selittyy osittain sillä, että näissä kunnissa kantaväestössä on hyvin vähän työttömyysturvaetuuksien saajia.

Taulukko 2: Maahanmuuttajaryhmien osuudet kuntien kaikista maksetuista työttömyysturvaetuuksista vuonna 2022 (%). Taulukossa esitetään kaikki kunnat, joissa kaikkien maahanmuuttajien osuus oli yhteensä vähintään 25 prosenttia. Osaa tiedoista ei esitetä yksityisyydensuojan vuoksi.

Kunta	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Föglö	60,5	–	–	–	–	–
Hammarland	54,2	–	–	40,2	–	–
Vårdö	52,7	–	–	23,2	–	–
Närpiö	48,1	–	–	25,4	1,4	20,8
Maarianhamina	47,1	3,2	4,2	23,0	9,0	7,8
Korsnäs	44,5	–	–	20,5	–	18,2
Vantaa	44,0	11,3	5,6	16,8	0,9	9,4
Lumparland	43,6	–	–	–	–	–
Espoo	40,7	11,3	6,2	12,6	1,5	9,1
Saltvik	39,9	–	–	20,9	–	–
Lemland	37,6	–	–	7,6	22,0	–
Eckerö	36,0	–	–	21,9	–	–
Geta	33,1	–	–	21,4	–	–
Helsinki	32,7	9,7	4,6	10,1	1,6	6,7
Uusikaarlepyy	32,3	5,0	–	14,9	–	9,6
Jomala	31,7	–	–	16,7	–	7,7
Kerava	29,8	4,3	3,9	12,1	1,1	8,4
Turku	28,7	9,2	4,4	9,0	1,3	4,8
Pietarsaari	27,5	7,0	2,3	9,9	2,1	6,1
Sund	27,0	–	–	13,2	–	–
Finström	26,3	–	–	10,3	13,2	–
Miehikkälä	25,0	–	–	–	–	–

7.3.1 Maahanmuuttajien osuudet kunnan kaikista työttömistä suurimmat Pohjanmaan ruotsinkielisissä kunnissa, pääkaupunkiseudulla, Turussa, Udessakaupungissa ja Keravalla

Taulukossa 3 on esitetty kaikki ne kunnat, joissa maahanmuuttajat (eli kaikki ulkomaalaistaustaiset) muodostivat yhteensä maksettiin yli 25 prosenttia kunnan kaikista työttömänä olleista vuoden 2022 lopussa.

Suurin maahanmuuttajien osuus kunnan työttömistä oli Närpiön kunnassa Pohjanmaalla, jossa kaikki maahanmuuttajien osuus kunnan työttömistä oli 65,5 % vuoden 2022 lopussa..

Taulukosta 3 käyvät ilmi myös maahanmuuttajaryhmittäiset osuudet kunnan maksetuista työttömyysturvaetuuksista. Esimerkiksi Närpiössä työttömät, joiden tausta on Itä-Euroopassa, muodostivat 22,5 %

kaikista Närpiön työttömistä.

Taulukkoa 3 tulkittaessa on huomioitava, että maahanmuuttajien suuri osuus ruotsinkielisen Pohjanmaan kuntien työttömistä selittyy osittain sillä, että näissä kunnissa kantaväestössä on vain vähän työttömiä henkilöitä.

Taulukko 3: *Maahanmuuttajaryhmien osuudet kuntien kaikista työttömistä vuoden 2022 lopussa (%). Taulukossa esitetään kaikki kunnat, joissa maahanmuuttajien osuus kunnan työttömistä oli vähintään 25 prosenttia. Osaa tiedoista ei esitetä yksityisyydensuojan vuoksi.*

Kunta	Kaikki<ulko- </ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Närpiö	65,5	–	–	22,5	–	40,1
Hammarland	60,5	–	–	–	–	–
Korsnäs	57,3	–	–	–	–	32,0
Lemland	50,0	–	–	–	20,8	–
Maarianhamina	43,9	2,4	4,2	22,1	9,0	6,3
Vantaa	43,6	10,7	5,5	17,1	1,1	9,1
Sund	42,9	–	–	–	–	–
Espoo	42,2	10,3	6,3	13,9	1,6	10,1
Kaskinen	39,6	–	–	22,9	–	–
Saltvik	37,5	–	–	18,8	–	–
Eckerö	36,8	–	–	–	–	–
Uusikaarlepyy	34,7	–	–	6,5	–	21,8
Jomala	34,2	–	–	17,7	–	–
Helsinki	34,0	9,6	4,9	10,8	1,8	6,9
Kauniainen	30,0	8,6	–	6,8	–	9,6
Pietarsaari	28,4	5,6	3,1	8,1	2,3	9,1
Turku	27,9	8,5	4,1	8,7	1,4	5,2
Finström	27,4	–	–	–	13,7	–
Uusikaupunki	26,0	4,5	3,5	8,2	1,4	8,3
Kerava	25,9	3,5	4,2	11,4	1,2	5,6

7.4 Maahanmuuttajissa on enemmän sosiaalitukien saajia kuin kantaväestössä – lähes kaikissa Suomen kunnissa

Alla taulukossa 4 esitetään kaikkia Suomen kuntia koskevat yhteenvetotulokset sosiaalitukien saamisesta maahanmuuttajaryhmissä verrattuna suomalaisen kantaväestöön. Taulukon prosenttiosuudet kertovat, kuinka suuressa osassa Suomen kuntia 18–64-vuotiaissa maahanmuuttajissa on enemmän sosiaalietuuk-sien saajia kuin 18–64-vuotiaassa suomalaisessa kantaväestössä.

Tulokset esitetään tässä taulukossa ilman "ikävakiointia" eli sellaisenaan kaikille 18–64-vuotiaille. Ikä-

vakioidut tulokset esitetään puolestaan liitteessä C. Ikävakioidut tulokset ovat hyvin samankaltaiset ikävakiomattomien tulosten kanssa. Ikävakiointi tarkoittaa sitä, että vertailut suoritetaan ikärakenteeltaan samanikäisiksi painotettujen 18–64-vuotiaiden kesken.

Taulukon 4 tulokset kertovat esimerkiksi, että 82 prosentissa Suomen kunnista maahanmuuttajissa oli enemmän toimeentulotuen saajia kuin kunnan kantaväestössä. Tämä luku koskee kaikki maahanmuuttajataustaisia yhteensä. Jos tarkastellaan esimerkiksi isoja pakolaismaita, niin kaikissa kunnissa, joista tilastotulokset on saatavilla, tässä maahanmuuttajaryhmässä oli enemmän toimeentulotuen saajia kuin kantaväestössä. Jos tarkastellaan puolestaan esimerkiksi länsimaalaisia, niin tämän maahanmuuttajaryhmän osalta 35 prosentissa Suomen kunnista länsimaalaisissa oli enemmän toimeentulotuen saajia kuin kunnan kantaväestössä.

Työttömyysturvaetuksien saajia oli puolestaan kaikkien maahanmuuttajien joukossa puolestaan 92 prosentissa Suomen kunnista enemmän kuin paikallisessa kantaväestössä.

Taulukko 4: *Prosenttiosuus Suomen kunnista, joissa 18–64-vuotiaita sosiaalietuuksien saajia oli enemmän kunnan maahanmuuttajissa kuin kunnan kantaväestössä vuonna 2022 (%-osuus kunnista). Prosenttiosuudet kunnista maahanmuuttajaryhmittäin. Vertailuista on suljettu pois maahanmuuttajaryhmittäin ne kunnat, joiden osalta tietoa ei voida julkaista yksityisyydensuojan vuoksi.*

Sosiaalietuus	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Toimeentulotuki	82	100	96	65	35	88
Työttömyysturvaetuedet	92	100	99	90	89	100
Asumistuki	51	100	85	35	22	48

7.5 Maksetut kunnallisverot: maahanmuuttajien mediaanin osuus verrattuna kunnan kantaväestön mediaaniin

Tässä luvussa vertaillaan kuntakohtaisesti eri maahanmuuttajaryhmien maksamia kunnallisveroja kantaväestön maksamiin kunnallisveroihin. Esitetyissä tuloksissa vertaillaan kuntien 18–64-vuotiaista maahanmuuttajaväestöä kuntien 18–64-vuotiaaseen kantaväestöön. Vertailun kohteena ovat kunnan maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaanit verrattuna kunnan kantaväestön maksamien kunnallisverojen mediaaneihin. Vertailut tehdään jokaisessa kunnassa erikseen verrattuna kunnan kantaväestön mediaaniin, mutta vertailun vuoksi voi olla hyvä tietää, että **suomalaisen 18–64-vuotiaan kantaväestön maksamien kunnallisverojen mediaani oli koko Suomessa yhteensä vuonna 2022: 4 110 euroa**. Tarkat kuntakohtaiset luvut löytyvät erillisellä nettisivulla julkaistusta interaktiivisesta kartasta.

Maksetuista kunnallisveroista yleisesti. Edellä luvussa 6.3 esiteltiin lyhyesti maksettuja kunnallisveroja koskevat tilastotiedot.

Maksettujen kunnallisverojen merkityksestä kuntien talouksille. Edellisessä luvussa (7.6) esitettiin tilastotulokset, joiden mukaan kuntien maahanmuuttajat saavat kunnan kantaväestöä enemmän sosiaalituksia lähes kaikissa Suomen kunnissa. Tästä huolimatta suuret erot maksetuissa kunnallisveroissa maahanmuuttajien ja kantaväestön välillä ovat kuntien talouksien kannalta vielä ratkaisevampia – muun muassa sen vuoksi, että suurin osa sosiaalietuuksien (suorasta) rahoituksesta ei tule kunnilta (katso luku 6.2).

Jäljempänä luvussa 8 selvitetäänkin, että miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kantaväestö. Viitatussa luvussa asiaa käsitellään tarkemmin seuraavan kolmen kohdan puitteissa:

- 1. Miksi kuntien taloudet ovat riippuvaisia maksetuista kunnallisveroista.**
- 2. Miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että kuntien maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kunnan kantaväestö.**
- 3. Johtopäätös: miksi nykyinen maahanmuutto on ongelma kuntien talouksille, vaikka kaikista maahanmuuttajien erityispalveluista luovuttaisiin.**

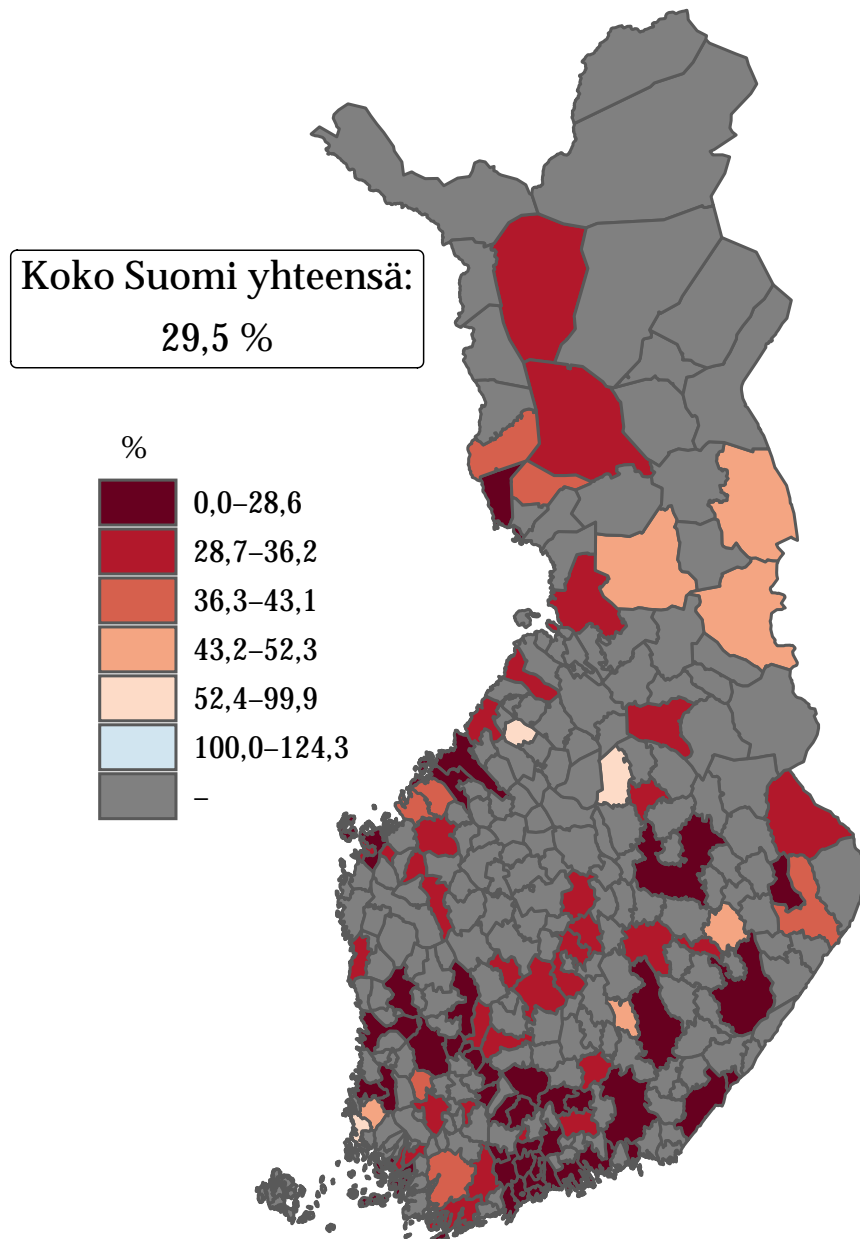
Maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot jäävät kauaksi suomalaisesta kantaväestöstä. Kuntien maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaaneja vertaillaan kuntien kantaväestöjen mediaaneihin sekä kartoissa että taulukoissa.

Alaluvussa 7.5.1 esitetään Suomen kuntakartoissa tulokset jokaiselle maahanmuuttajaryhmälle erikseen sekä kaikille maahanmuuttajataustaisille yhteensä. Kuntakartoista löytyvät myös luvut koko Suomen osalta yhteensä eri maahanmuuttajaryhmille. Tarkat kuntakohtaiset luvut löytyvät erillisellä nettisivulla julkaistusta interaktiivisesta kartasta.

Alaluvun 7.5.2 taulukoissa esitetään kunnallisveroja koskevat vertailutulokset koko Suomelle sekä 15 kunnalle, joissa oli vuonna 2022 (absoluuttiselta) lukumäärältään eniten maahanmuuttajataustaisia sekä 15 kunnalle, jossa oli verrattuna kunnan kokonaisväestöön suhteessa eniten maahanmuuttajataustaisia.

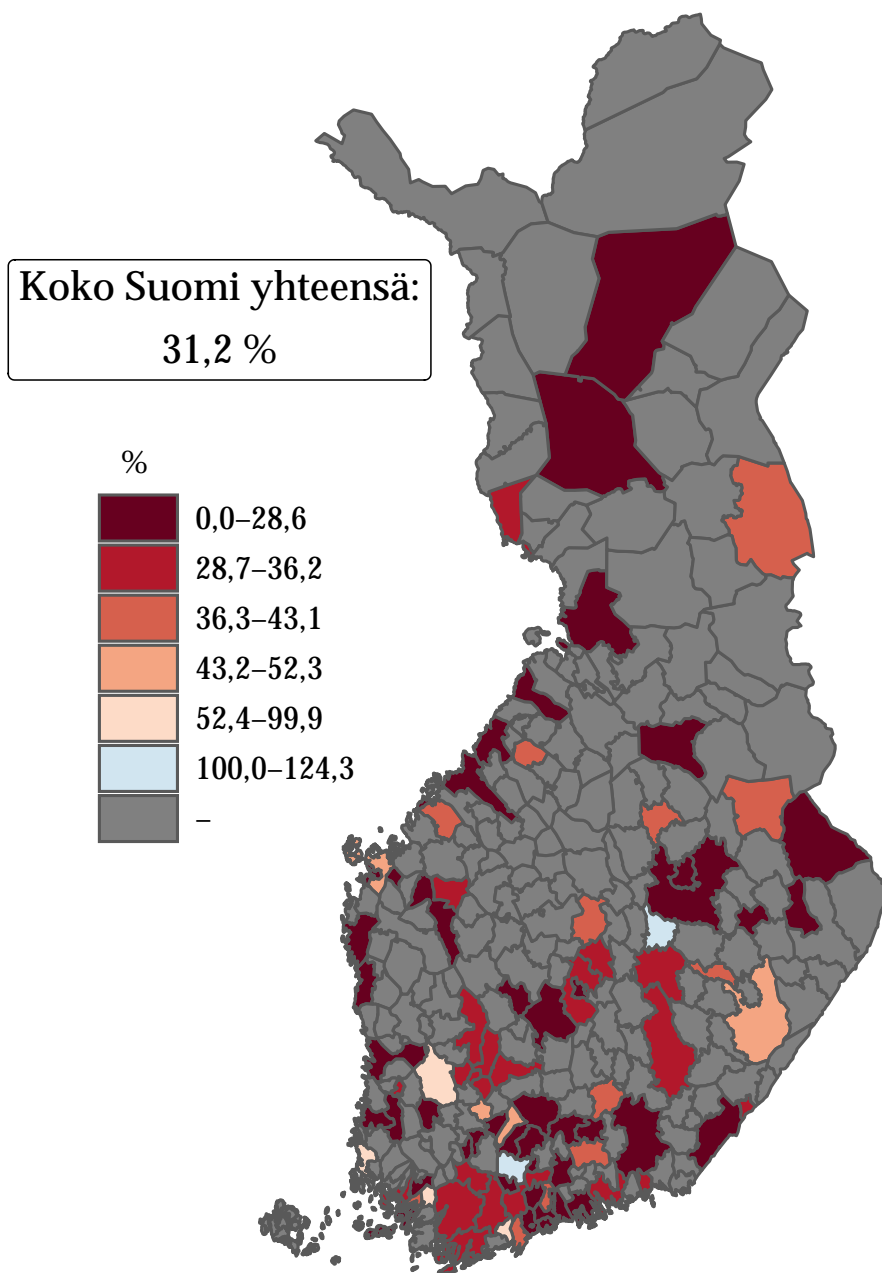
7.5.1 Kartat: Maahanmuuttajien kunnallisverot useimmiten paljon kantaväestöä pienempiä

Isot pakolaismaat: kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%).

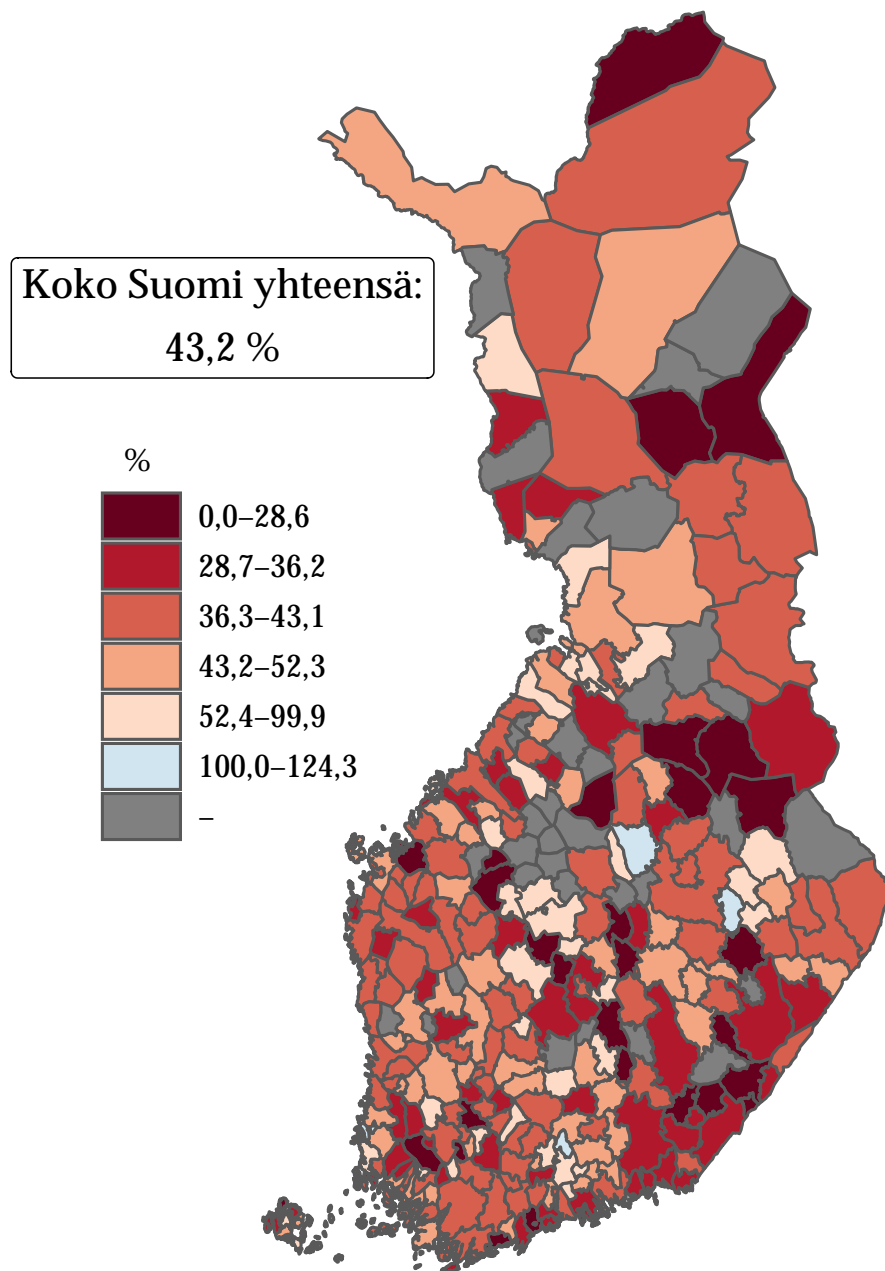
Kuva 9: *Isot pakolaismaat: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%)*. 18–64-vuotiaat. Kantaväestön mediaanin taso kunnassa on 100,0 %. Koko Suomi yhteensä kertoo isojen pakolaismaiden osuuden kantaväestön mediaanista koko Suomen osalta yhteensä. Yksityisyysensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Lähi-itä ilman isoja pakolaismaita: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%).

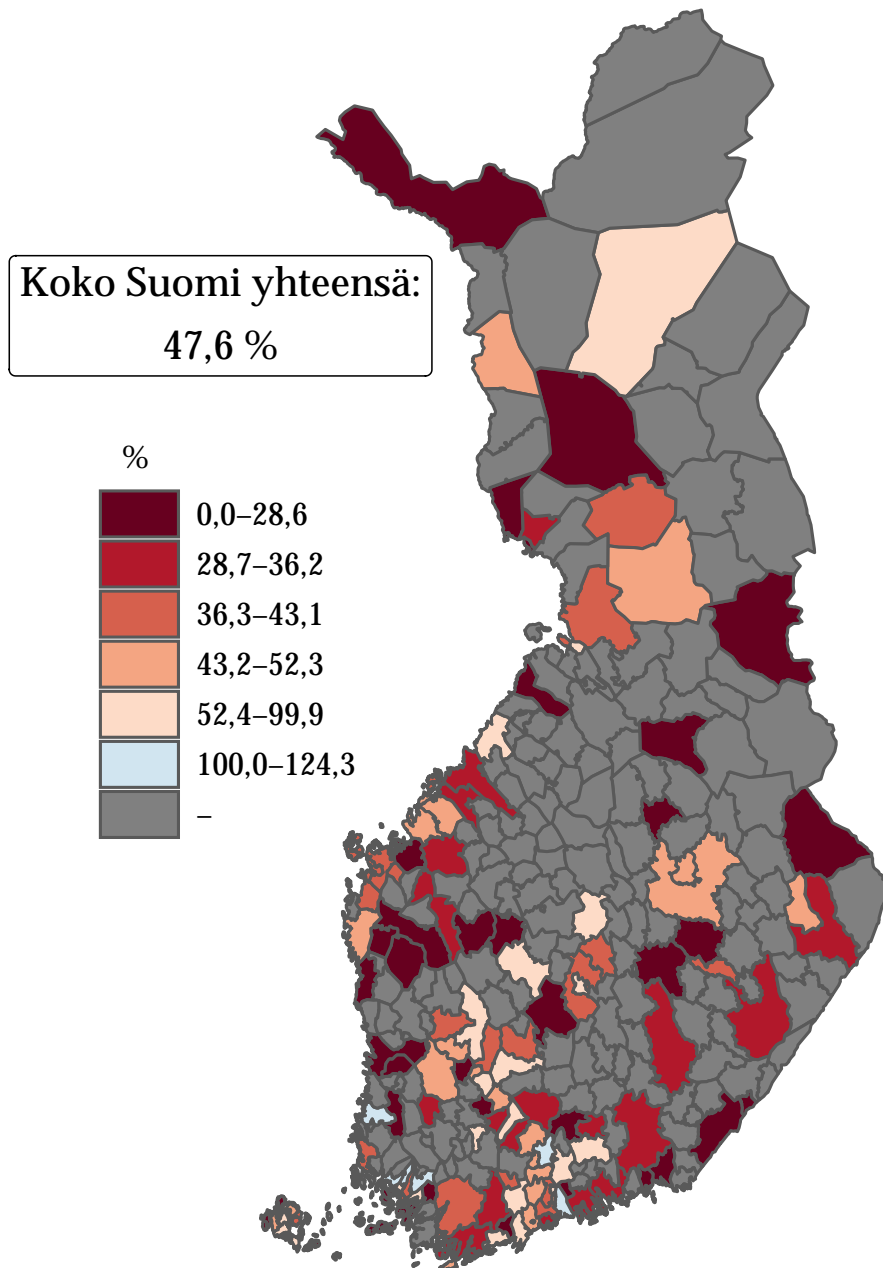
Kuva 10: *Lähi-itä ilman isoja pakolaismaita: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%). 18–64-vuotiaat. Kantaväestön mediaanin taso kunnassa on 100,0 %. Koko Suomi yhteensä kertoo Lähi-idän ilman isoja pakolaismaita osuuden kantaväestön mediaanista koko Suomen osalta yhteensä. Yksityisydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

Itä-Eurooppa: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%)

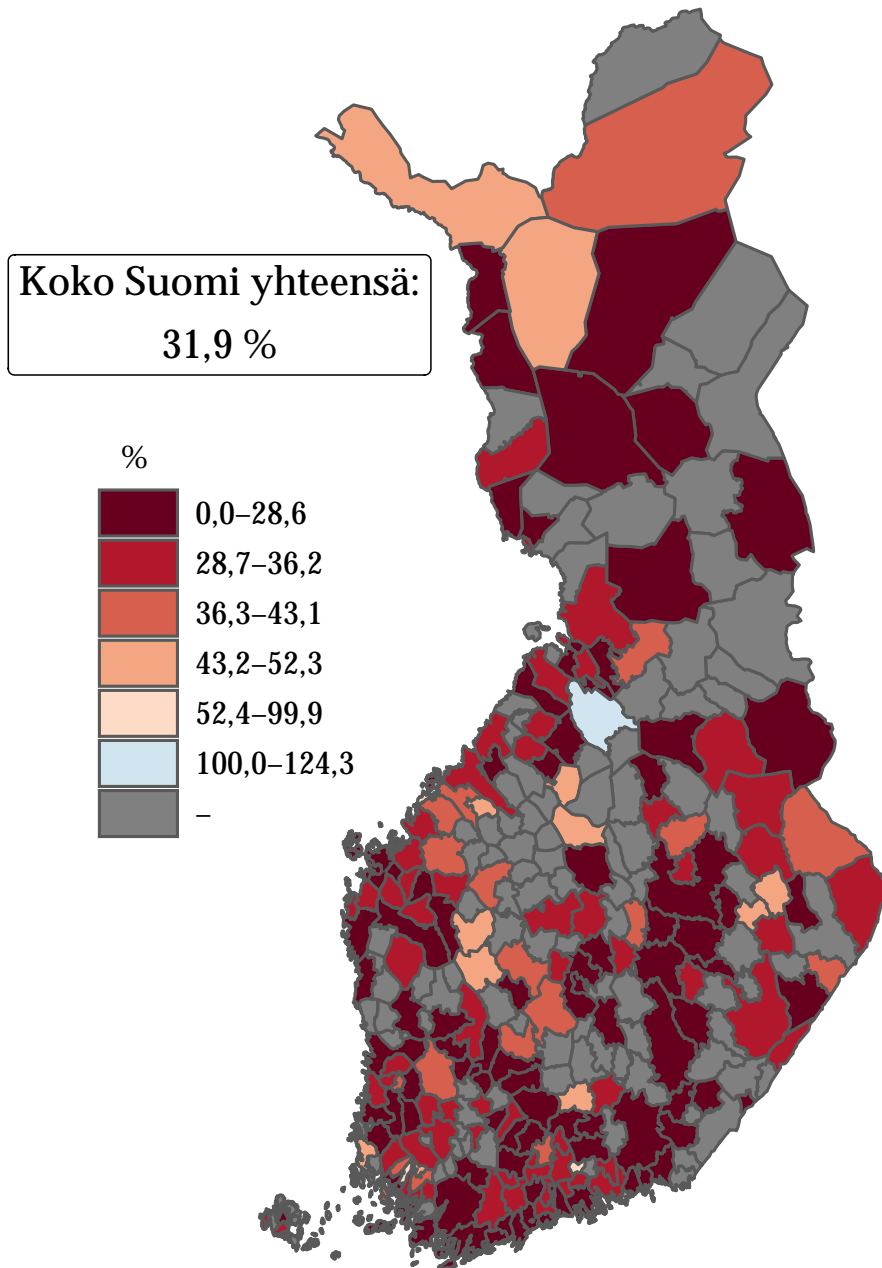
Kuva 11: *Itä-Eurooppa: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%)*. 18–64-vuotiaat. Kantaväestön mediaanin taso kunnassa on 100,0 %. Koko Suomi yhteensä kertoo Itä-Euroopan maiden osuuden kantaväestön mediaanista koko Suomen osalta yhteensä. Yksityisydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Länsimaat: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%).

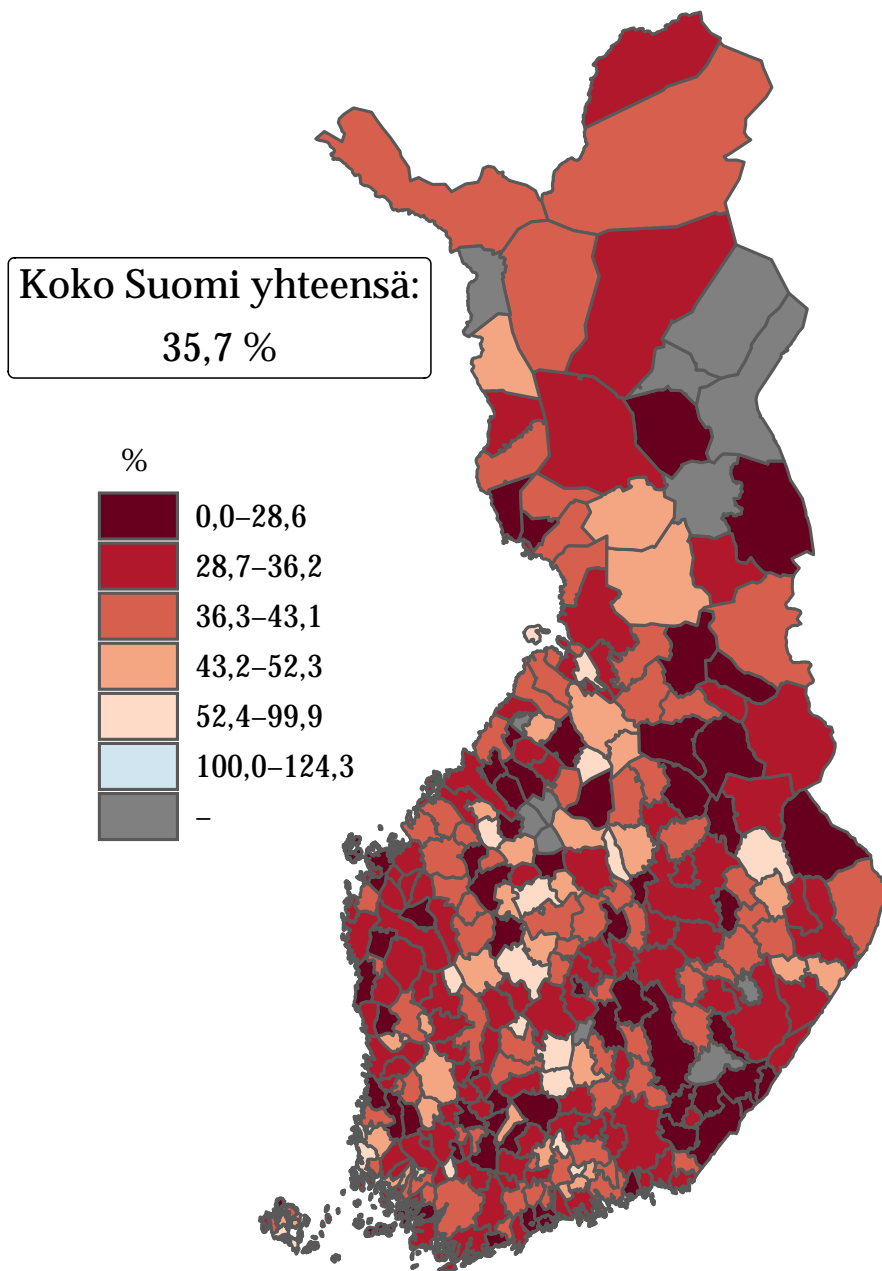
Kuva 12: *Länsimaat: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%). 18–64-vuotiaat. Kantaväestön mediaanin taso kunnassa on 100,0 %. Koko Suomi yhteensä kertoo länsimaiden osuuden kantaväestön mediaanista koko Suomen osalta yhteensä. Yksityisydensuojan vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

Kaikki muut ulkomaat: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%).

Kuva 13: **Kaikki muut ulkomaat: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%).** 18–64-vuotiaat. Kantaväestön mediaanin taso kunnassa on 100,0 %. Koko Suomi yhteensä kertoo kaikkien muiden ulkomaiden osuuden kantaväestön mediaanista koko Suomen osalta yhteensä. Yksityisyysvakuutusmaksun vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.

Kaikki ulkomaat yhteensä: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%).

Kuva 14: *Kaikki ulkomaat yhteensä: Maksettujen kunnallisverojen mediaanin osuus kunnan kantaväestön mediaanista (%). 18–64-vuotiaat. Kantaväestön mediaanin taso kunnassa on 100,0 %. Koko Suomi yhteensä kertoo kaikkien ulkomaiden yhteensä osuuden kantaväestön mediaanista koko Suomen osalta yhteensä. Yksityisyysvakuutusmaksujen vuoksi puuttuvat tiedot ovat harmaalla.*

7.5.2 Taulukot: tiedot kunnista, joissa on eniten maahanmuuttajia

Maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot jäävät kauaksi suomalaisesta kantaväestöstä. Taulukossa 5 esitetään koko Suomelle sekä 15 kunnalle, joissa oli vuonna 2022 (absoluuttiselta) lukumäärältään eniten maahanmuuttajataustaisia maksettujen kunnallisverojen mediaanien vertailutulokset. Tuloksissa vertaillaan kunnittain eri maahanmuuttajaryhmien 18–64-vuotiaiden maksamien kunnallisverojen mediaaneja verrattuna kunnan 18–64-vuotiaan suomalaisen kantaväestön mediaaniin.

Taulukon 5 tulosten mukaan esimerkiksi Helsingissä kaikkien maahanmuuttajataustaisten mediaani oli 27,9 prosenttia Helsingin suomalaisen kantaväestön mediaanista. Koko Suomen kohdalla yhteensä tämä kaikkia maahanmuuttajataustaisia koskeva vertailulukku oli 35,7 prosenttia. Vertailuluvut on tehty kunnittain, mutta joka tapauksessa koko Suomessa yhteensä suomalaisen 18–64-vuotiaan kantaväestön maksamien kunnallisverojen mediaani oli yhteensä vuonna 2022: 4 110 euroa. Tarkat kuntakohtaiset luvut löytyvät erillisellä nettisivuilla julkaistusta interaktiivisesta kartasta.

Taulukko 5: Maahanmuuttajaryhmien maksamien kunnallisverojen mediaanit verrattuna kunnan suomalaisen kantaväestön mediaaniin (%). Vertailussa 18–64-vuotiaiden maksamat kunnallisverot. Taulukossa on koko Suomi yhteensä sekä 15 kuntaa, jossa maahanmuuttajien määrät olivat (absoluuttisilta) lukumääriltään suurimmat vuonna 2022.

	Kaikki ulkomaat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Suomi	35,7	29,5	31,2	43,2	47,6	31,9
Helsinki	27,9	24,2	26,4	34,0	41,4	25,1
Espoo	25,5	19,1	23,4	30,1	58,8	25,1
Vantaa	32,2	24,1	27,2	37,0	47,9	34,4
Turku	44,9	42,6	41,4	55,9	48,7	35,4
Tampere	38,7	38,1	35,7	51,8	46,6	27,5
Oulu	39,1	35,2	33,6	52,3	50,8	35,7
Lahti	36,0	33,3	33,3	43,6	36,1	26,4
Jyväskylä	39,7	39,9	39,7	42,2	44,1	22,6
Vaasa	34,1	35,5	28,8	45,9	46,1	25,4
Lappeenranta	27,5	30,4	0,7	36,4	24,2	0,0
Kuopio	35,9	32,4	21,4	45,4	60,7	31,9
Kerava	36,9	26,8	32,8	42,8	55,7	36,1
Kotka	36,3	31,7	35,5	39,7	26,6	31,8
Joensuu	37,9	45,7	0,0	46,1	42,4	0,0
Kirkkonummi	35,2	16,0	43,5	37,2	87,8	31,0

Maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot jäävät kauaksi suomalaisesta kantaväestöstä. Taulukossa 6 esitetään koko Suomelle sekä 15 kunnalle, joissa oli vuonna 2022 verrattuna kunnan kokonaisväestöön *suhteellisesti* eniten maahanmuuttajataustaisia maksettujen kunnallisverojen mediaanien vertailutulokset. Tuloksissa vertaillaan kunnittain eri maahanmuuttajaryhmien 18–64-vuotiaiden maksamien kunnallisverojen mediaaneja verrattuna kunnan 18–64-vuotiaan suomalaisen kantaväestön mediaaniin.

Taulukon 6 tulosten mukaan esimerkiksi Vantaalla kaikkien maahanmuuttajataustaisten mediaani oli 32,2 prosenttia Vantaan suomalaisen kantaväestön mediaanista. Tarkat kuntakohtaiset luvut maksettujen kunnallisverojen mediaaneista (euroina) löytyvät erillisellä nettisivulla julkaistavasta interaktiivisesta kartasta.

Taulukko 6: *Maahanmuuttajaryhmien maksamien kunnallisverojen mediaanit verrattuna kunnan suomalaisen kantaväestön mediaaniin (%). Vertailussa 18–64-vuotiaiden maksamat kunnallisverot. Taulukossa on koko Suomi yhteensä sekä 15 kuntaa, jossa maahanmuuttajien määrät olivat suhteellisilta lukumääriltään suurimmat vuonna 2022. Suhteellinen lukumäärä tarkoittaa maahanmuuttajien suhteellista osuutta kunnan kaikista asukkaista.*

	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Koko Suomi	35,7	29,5	31,2	43,2	47,6	31,9
Vantaa	32,2	24,1	27,2	37,0	47,9	34,4
Föglö	42,1	–	–	51,1	15,1	–
Espoo	25,5	19,1	23,4	30,1	58,8	25,1
Maarianhamina	48,7	33,9	37,2	46,0	65,6	37,6
Närpiö	35,1	–	15,1	49,6	58,4	30,7
Helsinki	27,9	24,2	26,4	34,0	41,4	25,1
Eckerö	35,7	–	–	41,4	28,6	35,7
Geta	26,6	–	–	25,4	24,6	–
Vårdö	49,2	–	–	48,2	–	–
Hammarland	43,4	–	–	35,6	54,6	–
Brändö	61,0	–	–	85,1	22,3	–
Lemland	69,1	–	–	74,9	69,7	–
Kerava	36,9	26,8	32,8	42,8	55,7	36,1
Kumlinge	40,8	–	–	–	–	–
Sottunga	–	–	–	–	–	–

7.6 Yhteenveto maksettuja kunnallisveroja ja sosioekonomisia mittareita koskevista tilastotuloksista

Edellä luvussa esitettiin tilastotulokset siitä, että lähes kaikissa Suomen kunnissa maahanmuuttajissa on enemmän sosiaaliturvan saajia kuin kunnan kantaväestössä. Tehdään nyt samanlainen vertailu maksettuja kunnallisveroja ja sosioekonomisia mittareita koskien. Esitetään tilastotulokset sille, kuinka suuressa osassa Suomen kuntia:

Taulukossa 7 on esitetty maahanmuuttajaryhmittäin osuudet Suomen kunnista, joissa kunnan maahanmuuttajien:

- Maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaani on pienempi kuin kunnan kantaväestön mediaani. Vertaillaan 18–64-vuotiaita väestöjä. Suomalaisen 18–64-vuotiaan **kantaväestön maksamien kunnallisverojen mediaani oli 4 110 euroa vuonna 2022.**
- Maahanmuuttajien yhteenlaskettujen palkka- ja yrittäjätulojen mediaani on pienempi kuin kunnan kantaväestön mediaani. Vertaillaan 25–60-vuotiaita väestöjä. Suomalaisen 25–60-vuotiaan **kantaväestön palkka- ja yrittäjätulojen mediaani oli 36 050 euroa vuonna 2022.**
- Maahanmuuttajien työllisyysaste on pienempi kuin kunnan kantaväestön työllisyysaste. Vertaillaan 18–64-vuotiaita väestöjä. Suomalaisen 18–64-vuotiaan **kantaväestön työllisyysaste oli 75,2 prosenttia vuonna 2022.**
- Maahanmuuttajissa on vähintään 2. asteen tutkinnon suorittaneita vähemmän kuin kunnan kantaväestössä. Vertaillaan 25–60-vuotiaita väestöjä. Suomalaisessa 25–60-vuotiaassa **kantaväestössä vähintään 2. asteen tutkinnon suorittaneita oli 90,9 prosenttia vuonna 2022.**

Yhteenveto näistä vertailuista kuntien suomalaiseen kantaväestöön on esitetty alla taulukossa 7. Taulukossa 7 “kaikki ulkomaat” tarkoittaa kaikkia maahanmuuttajataustaisia yhteensä. Tulokset esitetään tässä taulukossa ilman "ikävakiointia" eli sellaisenaan 18–64-vuotiaille tai 25–60-vuotiaille väestöille. Ikävakioidut tulokset esitetään puolestaan liitteessä D. Ikävakioidut tulokset ovat hyvin samankaltaiset ikävakiomattomien tulosten kanssa. Ikävakiointi tarkoittaa sitä, että vertailut suoritetaan ikärakenteeltaan samanikäisiksi painotettujen väestöjen kesken.

Maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot suomalaista kantaväestöä pienempiä jokaisessa Suomen kunnassa – lähes jokaisessa Suomen kunnassa lähes jokaisella maahanmuuttajaryhmällä. Taulukon 7 tulosten mukaan *kaikissa* (100 %) Suomen kunnissa kaikkien maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaani oli pienempi kuin kunnan kantaväestön maksamien kunnallisverojen mediaani. Kaikissa taulukon maahanmuuttajaryhmissä tämä osuus oli vähintään 96 prosenttia.

Ylipäättään koko Suomessa kaikkien maahanmuuttajien maksamien kunnallisverojen mediaani oli vain 35,7 prosenttia Suomen kantaväestön maksamien kunnallisverojen mediaanista vuonna 2022 (katso edelle taulukko 5). Luvussa 8 selvennetään, miksi kuntien taloudet eivät kestä tällaista maahanmuuttoa – ei edes vaikka kunnissa luovuttaisiin kaikista maahanmuuttajien erityispalveluista.

Taulukko 7: Osuus Suomen kunnista, joissa kunnallisverojen mediaani oli kunnan maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä, palkka- ja yrittäjätulojen mediaani oli kunnan maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä, työllisyysaste oli maahanmuuttajilla pienempi kuin kantaväestöllä, vähintään 2. asteen koulutuksen suorittaneiden osuus maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä (%-osuus kunnista). Tiedot vuodelta 2022. Osuus kunnista maahanmuuttajaryhmittäin. Vertailuista on suljettu pois maahanmuuttajaryhmittäin ne kunnat, joiden osalta tietoa ei voida julkaista yksityisyydensuojan vuoksi.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Maksettujen kunnallisverojen mediaani pienempi	100	100	98	99	96	100
Palkka- ja yrittäjätulojen mediaani pienempi	99	100	99	100	98	100
Työllisyysaste pienempi	95	99	100	89	98	95
2. asteen tutkinnon suorittaneita vähemmän	100	100	100	100	100	100

Taulukon 7 muut tulokset kertovat:

- **Maahanmuuttajien palkka- ja yrittäjätulojen mediaani on kantaväestöä pienempi – lähes jokaisessa Suomen kunnassa lähes jokaisella maahanmuuttajaryhmällä.**
- **Maahanmuuttajien työllisyysasteet ovat kantaväestöä pienempiä lähes jokaisessa Suomen kunnassa – lähes jokaisella maahanmuuttajaryhmällä.**
- **Maahanmuuttajien 2. asteen koulutusasteet ovat kantaväestöä pienempiä lähes jokaisessa Suomen kunnassa – lähes jokaisella maahanmuuttajaryhmällä.**

8 Miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kantaväestö

Tässä luvussa selvennetään:

- 1. Miksi kuntien taloudet ovat riippuvaisia maksetuista kunnallisveroista.**
- 2. Miksi kuntien taloudet eivät kestä sitä, että kuntien maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kunnan kantaväestö.**
- 3. Rahoitusvajeen kokonaissumman laskenta käytännössä.**
- 4. Johtopäätös: miksi nykyinen maahanmuutto on ongelma kuntien talouksille, vaikka kaikista maahanmuuttajien erityispalveluista luovuttaisiin.**
- 5. Huomautus sote-uudistuksen vaikutuksista.**

Tässä luvussa esitetyt asiat pätevät täysimääräisinä vuoden 2022 loppuun asti. Vuoden 2023 alussa voimaan tullut sote-uudistus siirsi sote-palveluiden järjestämisen vastuun kunnilta hyvinvointialueille ja siirsi verotuksen painopistettä kunnallisveroista valtion tuloveroon.

8.1 Kuntien taloudet ovat riippuvaisia maksetuista kunnallisveroista

Kuntalaisten ansiotuloista kerätyt kunnallisverot muodostavat suuren osan koko julkisen talouden (kunnat, valtio, sosiaaliturvarahastot, sairaanhoitopiirit) tuloista. Esimerkiksi vuonna 2018 kunnallisverojen karttuma oli yhteensä noin 19 miljardia eli noin 3 400 euroa jokaista Suomen asukasta kohti. Kunnallisverokarttuma muodosti vuonna 2018 melkein 20 prosenttia koko julkisen talouden keräämistä veroista ja veronluonteisista maksuista. Vain arvonlisäverot muodostivat kunnallisveroja suuremman veropotin. (SVT: Verot ja veronluonteiset maksut).

Kunnallisverojen merkitys kuntien talousarvioissa. Kunnallisverojen merkitys korostuu entisestään, kun tarkastellaan niiden osuutta kuntien tuloista. Näillä tuloilla rahoitetaan pääosin kuntien tuottamat lakisääteiset peruspalvelut²¹ kuten esimerkiksi:

- Sosiaali- ja terveystaloudet
- Koulut, päiväkodit
- Kunnan perusinfrastruktuuri

Kuntien muut verotulot muodostuvat kiinteistöveroista ja yhteisöveroista, mutta ne muodostavat vain murto-osan kunnallisverojen tuomista tuloista.

²¹<https://vm.fi/kuntien-tehtavat-ja-toiminta>

Esimerkki: Espoon talousarviossa lähes puolet kunnan rahoituksesta kunnallisveroista. Espoon vuoden 2020 talousarviossa ²² kunnallisverotulot (1 320 miljoonaa euroa) muodostavat 84 prosenttia kaikista verotuloista, ja 45 prosenttia kaikista Espoon kokonaistuloista – joka sisältää myös 216 miljoonan euron lainanoton. Eli lainanotto huomioidenkin Espoo rahoittaa tuottamansa peruspalvelut melkein puoliksi kunnallisverotuotoilla. Esimerkiksi Espoon valtionosuudet (97,6 miljoonaa euroa) kattavat tästä summasta vain vähän yli 3 prosenttia.

Esimerkki: Helsingin talousarviossa noin puolet rahoituksesta kunnallisveroista. Helsingin vuoden 2020 talousarviossa²³ kunnallisverotulot (2 740 miljoonaa euroa) muodostavat 76 prosenttia kaikista verotuloista, ja noin 52 prosenttia kaikista Helsingin tuloista (joihin kuuluvat toimintatulot, verotulot, valtionosuudet ja rahoitustulot) (s. 71, 299). Eli Helsinki rahoittaa tuottamansa peruspalvelut karkeasti ottaen puoliksi kunnallisverotuotoilla. Helsingin valtionosuudet (246 miljoonaa euroa) kattavat vain noin 5 prosenttia (s. 299).

8.2 Kuntien taloudet eivät kestä sitä, että maahanmuuttajat maksavat paljon vähemmän kunnallisveroja kuin kunnan kantaväestö

Edellä esitettiin julkisen talouden lukuihin perustuen, että kunnallisverot ovat ratkaisevassa asemassa kuntien peruspalveluiden rahoittamisessa. Esimerkiksi Espoon ja Helsingin kaupunkien kokonaistuloista noin puolet tulee maksetuista kunnallisveroista, vaikka kaupunkien ottamat lainat laskettaisiin mukaan tuloihin. Luvussa 7.5 puolestaan esitettiin tilastotulokset siitä, että lähes kaikissa Suomen kunnissa maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot jäävät kauaksi jälkeen kantaväestöstä.

Esimerkiksi Espoon talouden osalta yhtäältä Espoon kaupunginjohtajan Jukka Mäkelän mukaan: "vieraskieliset ovat yliedustettuina useissa kalliissa palveluissa, kuten lastensuojelussa ja työttömyyden hoidossa"(Helsingin Sanomat 4.3.2019, ks. myös tilastot työttömyysturvaetuksien saamisesta luvussa 7.3). Toisaalta kaupunginjohtaja Mäkelän mukaan: "[...] Nähtävissä kuitenkin on, ettei väestönkasvu tue entiseen tapaan verotulojen kehitystä, [...] "Hyviä veronmaksajia tulee vähemmän kuin ennen. Maahanmuutto on yksi tekijä, mutta isossa kuvassa vaikuttaa myös huoltosuhteen muutos."(Helsingin Uutiset 2.11.2019).

Toisin sanoen maahanmuuttajat kuluttavat Espoon (perus)palveluita vähintään yhtä paljon kuin muut asukkaat, mutta keskimääräinen osallistuminen niiden rahoitukseen kunnallisverojen muodossa jää kauaksi kantaväestöstä. Eli syntyy **rahoitusvaje**.

Espoon talous ei tietenkään kestä tällaista yhtälöä kunnan – missä peruspalveluita käytetään, mutta niistä maksetaan vain vähän – ilman, että jokin seuraavista vaihtoehtoista toteutuu:

- 1. Espoo leikkaa menojaan esimerkiksi (perus)palveluiden osalta *kaikilta* kunnan asukkailta.**
- 2. Espoo nostaa kunnallisveroastettaan, jotta maahanmuuttajien pieniksi jäämien kunnallisverojen aiheuttama rahoitusvaje saadaan katettua.**

²²<https://static.espoo.fi/cdn/ff/2lq5IIZGIKbDNKX8Zc0VsYnC-drceaUsarXPnwvnNGs/1639731834/public/2021-12/Talousarvio%202020.pdf>

²³https://www.hel.fi/static/kanslia/Julkaisut/2019/HKI_TAE_2020.pdf

3. Espoo paikkaa maahanmuuttajien pieniksi jäämien kunnallisverojen aiheuttama rahoitusvajeen ottamalla lisää velkaa.

Ensimmäinen vaihtoehto – eli kunnan palveluiden leikkaaminen kaikilta – voi olla vaikeaa toteuttaa, sillä kyse on kunnan lakisääteisistä peruspalveluista. Näitä palveluita ei voi myöskään "peruuttaa" esimerkiksi maahanmuuttajilta, sillä kyse on esimerkiksi kouluista ja kunnan jäte- ja vesihuollosta. Ei kunta voi päättää jättää tarjoamatta näitä peruspalveluita jollekin ryhmälle.

Käytännössä siis vaihtoehtoina jäävät kunnallisveroasteen nosto ja/tai lisävelan otto. Tällaisia valintoja Espoolla onkin edessään, kun katsotaan kaupungin väestöennusteita. Espoon kaupunginjohtajan Jukka Mäkelän mukaan: "*Vieraskielisen väestön määrä kymmenkertaistuu 30 vuodessa. Se tarkoittaa meille valtavia haasteita.*". Tosin Jukka Mäkelän mukaan jo nyt: "*Espoolle koituu maahanmuutosta valtavat kustannukset [...]*". (Helsingin Sanomat 4.3.2019).

8.3 Rahoitusvajeen kokonaissumman laskenta käytännössä

Esitellyn rahoitusvajeen euromääräinen kokonaissumma riippuu kahden eri tekijän suuruudesta:

1. Kuinka suuri ero kunnan maahanmuuttajien maksamilla keskimääräisillä kunnallisveroilla on verrattuna kunnan kantaväestön keskiarvoon.
2. Kuinka paljon kunnassa on maahanmuuttajia.

Ja näin ollen **rahoitusvajeen kokonaissumman** laskentakaava on:

(Maksettujen kunnallisverojen keskiarvo (maahanmuuttajaryhmä)

– Maksettujen kunnallisverojen keskiarvo (kantaväestö))

× Henkilölukumäärä (maahanmuuttajaryhmä).

Eli rahoitusvajeen kokonaissumma saadaan vähentämällä kantaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvosta tarkasteltavan maahanmuuttajaväestön maksamien kunnallisverojen keskiarvo ja kertomalla tämä erotus tarkasteltavan maahanmuuttajaryhmän henkilölukumäärällä.

Rahoitusvajeen kokonaissumma kertoo näin ollen, kuinka paljon vähemmän (jos summa on negatiivinen) tarkasteltava maahanmuuttajaryhmä maksoi yhteensä kunnallisveroja kuin henkilölukumäärältään samansuuruinen kantaväestö maksoi.

Maahanmuuttajat tuovat kuntien talouteen määritellyn kaltaisen, negatiivisen ja euromääräisen, rahoitusvajeen suurimmassa osassa Suomen kuntia melkein kaikkien maahanmuuttajaryhmien osalta (ks. tulokset luvussa 7.5).

Nimitystä "rahoitusvaje kunnallisveroista" käytetään tuloksissa kaikkien niiden tilastotulosten osalta, jotka kuvaavat eroja maksetuissa kunnallisveroissa tarkasteltavien maahanmuuttajaväestöjen ja kantaväestön välillä.

8.4 Johtopäätös: nykyinen maahanmuutto on ongelma kuntien talouksille, vaikka kaikista maahanmuuttajien erityispalveluista luovuttaisiin

Eikö kuntien talouksien ongelmia maahanmuuton suhteen voisi sitten ratkaista yksinkertaisesti lopettamalla kuntien maahanmuuttajille suuntaamat erityispalvelut (eli kunnan palvelut, jotka tulevat peruspalveluiden päälle)?

– Vastaus on ei. Ja tämä johtuu siitä, että näin ei poisteta ongelman ydintä: Maahanmuuttajat käyttävät kuntien peruspalveluita (koulutus, infra) vähintään yhtä paljon kuin muut kuntalaiset, mutta heidän osallistumisensa niiden rahoittamiseen on keskimäärin heikkoa. Tämä luo kunnan talouteen rahoitusvajeen.

Kuvitteellinen, yksinkertainen esimerkki Yritetään selventää tätä kuvitteellisella, yksinkertaistetulla esimerkillä, jossa:

- Kunnassa on vain yksi kantaväestön henkilö ja yksi maahanmuuttaja.
- Kantaväestöön kuuluva kuntalainen käyttää kunnan peruspalveluita 10 000 euroa vuodessa.
- Kunnan maahanmuuttaja käyttää kunnan peruspalveluita samaten 10 000 euroa vuodessa.
- Tämän lisäksi kunnan maahanmuuttaja saa 2 000 eurolla erityispalveluita vuodessa.
- Palvelut rahoitetaan kokonaan karttuneilla kunnallisveroilla, joita:
 - Kantaväestön edustaja maksaa 10 000 euroa vuodessa.
 - Maahanmuuttaja maksaa 4 000 euroa vuodessa (vrt. todellinen tulos siitä, että maahanmuuttajien kunnallisverojen mediaani on noin 40 % kantaväestöstä koko Suomessa).
- Kuntaan muuttavan maahanmuuttajan peruspalveluiden rajakustannus on 10 000 euroa vuodessa (eli ei alenevaa rajakustannusta).

Luodaan tältä pohjalta nyt muutama skenaario:

1.skenaario: Ei luovuta maahanmuuttajien erityispalveluista.

– Kantaväestön henkilö käyttää peruspalveluita 10 000 eurolla ja maksaa saman verran kunnallisveroja. Ei rahoitusvajetta kunnalle.

– Maahanmuuttaja käyttää peruspalveluita 10 000 eurolla ja erityispalveluita 2 000 eurolla, mutta maksaa samaan aikaan vain 4 000 euroa kunnallisveroja. Tuloksena on 8 000 euron rahoitusvaje kunnalle.

→ Seuraus: Jotta tämä 8 000 euron rahoitusvaje saadaan katettua, kunnan veroastetta on nostettava tai on otettava velkaa. Mikäli päädytään kunnan veroasteen nostamiseen rahoitusvajeen paikkaamiseksi, niin suurin osa ylimääräisestä verorasitteesta lankeaa kantaväestön henkilölle.

2.skenaario: Luovutaan maahanmuuttajien erityispalveluista.

– Kantaväestön henkilö käyttää edelleen peruspalveluita 10 000 eurolla ja maksaa saman verran kunnallisveroja. Ei rahoitusvajetta kunnalle.

– Maahanmuuttaja käyttää peruspalveluita 10 000 eurolla, mutta ei enää kuluta maahanmuuttajien erityispalveluita. Samalla hän edelleen maksaa vain 4 000 euroa kunnallisveroja. Tuloksena on 6 000 euron

rahoitusvaje kunnalle.

→ Seuraus: Kunnan taloutta ei saatukaan tasapainoon luopumalla maahanmuuttajien erityispalveluista. Rahoitusvaje on nyt 6 000 euroa 8 000 euron sijaan, mutta silti joko kunnan veroastetta on nostettava tai on otettava velkaa.

Tämä siitäkkin huolimatta, että maahanmuuttaja osallistui kunnan talouden rahoitukseen maksamalla 4 000 euroa kunnallisveroja eikä käyttänyt lainkaan kunnan erityispalveluita.

3.skenaario: Luovutaan maahanmuuttajien erityispalveluista, ja kuntaan muuttaa toinen maahanmuuttaja.

– Kantaväestön henkilö käyttää edelleen peruspalveluita 10 000 eurolla ja maksaa saman verran kunnallisveroja. Ei rahoitusvajetta kunnalle.

– Maahanmuuttajat käyttävät peruspalveluita yhteensä 20 000 eurolla, mutta he eivät kuluta maahanmuuttajien erityispalveluita. Samalla he maksavat yhteensä 8 000 euroa kunnallisveroja. Tuloksena on 12 000 euron rahoitusvaje kunnalle.

→ Seuraus: Kunnan taloutta ei saatu tasapainoon luopumalla maahanmuuttajien erityispalveluista. Rahoitusvaje sen sijaan kasvoi entisestään, kun kuntaan otettiin uusi maahanmuuttaja, jonka maksamat kunnallisverot olivat ensimmäisen maahanmuuttajan tavoin 40 prosenttia kantaväestön kuntalaisesta. Tämä siitäkkin huolimatta, että maahanmuuttajat osallistuivat kunnan talouden rahoitukseen maksamalla yhteensä 8 000 euroa kunnallisveroja eivätkä he käyttäneet lainkaan kunnan erityispalveluita.

Yhteenveto: miksi nykyinen maahanmuutto on ongelma kuntien talouksille – vaikka kaikista maahanmuuttajien erityispalveluista luovuttaisiin:

- **Maahanmuuttajien tuomia ongelmia kuntien talouksille ei ratkaista (vain) leikkaamalla maahanmuuttajien erityispalvelut.**
- **Maahanmuuttajien tuoma rahoitusvaje ei johdu vain saaduista tuista ja käytetyistä julkisista palveluista. Pelkkä menopuoli/kustannukset eivät selitä tätä rahoitusvajetta.**
- **Rahoitusvaje selittyy (osittain) sillä, että maahanmuuttajien osallistuminen kunnan palveluiden rahoittamiseen on pientä: Maksettujen kunnallisverojen mediaani on vain 40 prosenttia kantaväestön mediaanista koko Suomessa.**
- **Maahanmuuttajien tuoma rahoitusvaje joudutaan paikkaamaan nostamalla kunnallisveroastetta ja/tai ottamaan lisää velkaa.**

8.5 Huomautus sote-uudistuksen vaikutuksista

Vuoden 2023 alussa voimaan tullut sote-uudistus siirsi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä järjestämisvastuun kunnilta hyvinvointialueille. Samalla Manner-Suomen kuntien tuloveroprosenttia leikattiin 12,64 prosenttiyksiköllä. Valtion tuloveron osuus puolestaan nousi keskipalkkaisella henkilöllä. Toisin sanoen

sote-palveluiden rahoituksessa tapahtui siirtymä kunnilta valtiolle. (ks. tarkemmin sote-uudistuksen vaikutuksesta verotukseen:).

Kunnallisveroprosenttien laskeminen ja sote-palveluiden järjestämisen siirtyminen alueille tarkoittavat sitä, että tässä raportissa ja kuntaluvut.fi-sivustolla esitetyt rahoitusvajeet tippuvat voimakkaasti vuodesta 2022 vuoteen 2023. Koska tässä raportissa esitettävät tulokset koskevat kuitenkin vuotta 2022, niin vuoden 2023 alussa voimaan tullut sote-uudistus ei vielä näy tämän raportin tuloksissa.

Yleisesti ottaen sote-palveluiden rahoituksen siirtyminen kunnilta valtiolle ja kunnallisveroprosenttien pieneneminen ei kuitenkaan vähennä sen merkitystä, että maahanmuuttajien keskimäärin pieniksi jäävät ansiotuloverot ovat ongelma hyvinvointivaltion palveluiden rahoituksen kannalta.

A Suurimmat kunnittaiset henkilölukumäärät

A.1 Henkilökumäärät maahanmuuttajaryhmittäin 15 kunnassa, jossa maahanmuuttajien määrät olivat (absoluutisilta) lukumääriltään suurimmat vuonna 2022

Taulukko 8: Henkilölukumäärät maahanmuuttajaryhmittäin 15 kunnassa, jossa maahanmuuttajien määrät olivat (absoluutisilta) lukumääriltään suurimmat vuonna 2022.

	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Helsinki	123 641	23 903	13 221	40 781	12 338	33 398
Espoo	67 073	9 685	7 985	23 058	4 793	21 552
Vantaa	61 424	9 498	5 926	28 040	2 254	15 706
Turku	27 975	6 080	3 609	10 393	1 950	5 943
Tampere	23 555	4 341	3 444	6 848	1 943	6 979
Oulu	11 187	1 559	1 861	2 230	1 238	4 299
Lahti	10 282	1 843	961	4 930	558	1 990
Jyväskylä	8 854	1 074	1 259	2 863	873	2 785
Vaasa	7 288	1 127	1 117	1 846	525	2 673
Lappeenranta	6 581	190	740	3 932	274	1 445
Kuopio	6 123	620	857	2 272	498	1 876
Kerava	5 586	410	576	2 783	277	1 540
Kotka	4 981	376	240	3 207	253	905
Joensuu	4 917	253	528	2 830	375	931
Kirkkonummi	4 408	224	220	2 692	459	813

A.2 Suhteelliset osuudet (%) kuntien väestöstä maahanmuuttajaryhmittäin 15 kunnassa, jossa maahanmuuttajien määrät olivat suhteellisilta lukumääriltään suurimmat vuonna 2022

Taulukko 9: Suhteelliset osuudet (%) kuntien väestöstä maahanmuuttajaryhmittäin 15 kunnassa, jossa maahanmuuttajien määrät olivat suhteellisilta lukumääriltään suurimmat vuonna 2022. Osaa tiedoista ei esitetä yksityisyydensuojan vuoksi.

	Kaikki ulko- maat	Isot pako- laismaat	Lähi-Itä pl. isot pako- laismaat	Itä- Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Sottunga	27,9	–	–	–	–	–
Vantaa	25,3	3,9	2,4	11,6	0,9	6,5
Föglö	22,7	–	–	11,9	8,3	2,4
Espoo	22,0	3,2	2,6	7,6	1,6	7,1
Maarianhamina	21,9	0,5	1,3	6,9	9,0	4,2
Närpiö	20,7	0,1	0,2	8,3	1,2	10,9
Helsinki	18,6	3,6	2,0	6,1	1,9	5,0
Eckerö	18,6	–	–	4,7	9,9	3,9
Geta	16,8	–	–	6,7	8,3	–
Vårdö	16,4	–	–	10,0	5,3	1,1
Hammarland	16,4	–	–	6,3	8,7	–
Brändö	16,2	–	–	6,2	6,0	2,7
Lemland	15,0	–	–	2,7	9,8	–
Kerava	14,8	1,1	1,5	7,4	0,7	4,1
Kumlinge	14,4	–	–	2,0	7,5	3,3

B Suurimmat ulkomaalaistaustaisten väestön osuuksien kasvut vuosina 2015–2023

B.1 Suurimmat kasvuosuudet kunnan koko väestöstä

Alla taulukossa 10 on esitetty kaikki ne kunnat, joissa kaikkien ulkomaalaistaustaisten osuus kunnan väestöstä kasvoi vähintään 5 %-yksiköllä vuoden 2015 lopusta vuoden 2023 loppuun. Esimerkiksi Vantaalla kaikkien ulkomaalaistaustaisten osuus Vantaan koko väestöstä nousi 11,7 %-yksiköllä vuodesta 2015 vuoteen 2023. Isojen pakolaismaiden osuus Vantaan koko väestöstä nousi 2,2 %-yksiköllä tuona aikana.

Suurimmat maahanmuuttajataustaisten kasvuosuudet ovat Ahvenanmaalla, pääkaupunkiseudulla, Pohjanmaan ruotsinkielisissä kunnissa sekä Turun seudulla.

Taulukko 10: *Ulkomaalaistaustaisen väestön osuuden kasvu kunnan väestöstä vuosina 2015–2023 (osuuden muutokset %-yksikköinä kunnan koko väestöstä). Kaikki Suomen kunnat, joissa kaikkien ulkomaalaistaustaisten osuus kunnan väestöstä kasvoi vähintään 5 %-yksikköä vuoden 2015 lopusta vuoden 2023 loppuun. Osaa ryhmäkohtaisista tiedoista ei esitetä yksityisyydensuojan vuoksi.*

	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Sottunga	25,1	–	–	–	–	–
Vantaa	11,7	2,2	1,4	3,9	0,3	3,8
Espoo	9,4	1,5	1,5	2,4	0,4	3,6
Närpiö	9,0	–	–	1,2	-0,1	7,8
Laitila	7,9	–	–	6,6	-0,1	1,0
Kerava	7,6	1,0	0,7	3,2	0,2	2,5
Vårdö	7,3	–	–	–	–	–
Pietarsaari	7,2	1,1	0,9	3,1	0,1	2,0
Kaskinen	7,1	–	–	1,6	0,2	–
Föglö	6,6	–	–	2,8	3,4	–
Pyhântä	6,2	–	–	6,0	–	–
Uusikaupunki	6,1	0,8	0,6	2,7	0,2	1,8
Brändö	5,9	–	–	2,2	1,3	–
Lumparland	5,8	–	–	–	2,6	–
Maarianhamina	5,7	0,1	0,2	1,6	2,5	1,2
Helsinki	5,6	1,6	0,8	0,8	0,4	1,9
Raisio	5,5	0,3	0,4	3,9	0,1	0,8
Kirkkonummi	5,5	0,4	0,4	3,2	0,3	1,2
Turku	5,2	1,0	0,7	1,6	0,3	1,6
Sund	5,1	–	–	–	1,6	–

B.2 Suurimmat kasvuosuudet kunnan alle 16-vuotiaasta väestöstä

Alla taulukossa 11 on esitetty kaikki ne kunnat, joissa kaikkien ulkomaalaistaustaisten osuus kunnan alle 16-vuotiaasta väestöstä kasvoi vähintään 7 %-yksiköllä vuoden 2015 lopusta vuoden 2023 loppuun. Esimerkiksi Pietarsaareissa kaikkien alle 16-vuotiaiden ulkomaalaistaustaisten osuus Pietarsaaren alle 16-vuotiaasta väestöstä nousi 13,0 %-yksiköllä vuodesta 2015 vuoteen 2023. Isojen pakolaismaiden osuus Pietarsaaren alle 16-vuotiaasta väestöstä nousi 2,8 %-yksiköllä tuona aikana.

Taulukko 11: *Ulkomaalaistaustaisen väestön osuuden kasvu kunnan alle 16-vuotiaasta väestöstä vuosina 2015–2023 (osuuden muutokset %-yksikköinä kunnan alle 16-vuotiaasta väestöstä). Kaikki Suomen kunnat, joissa kaikkien ulkomaalaistaustaisten osuus kunnan alle 16-vuotiaasta väestöstä kasvoi vähintään 7 %-yksikköä vuoden 2015 lopusta vuoden 2023 loppuun. Osaa ryhmäkohtaisista tiedoista ei esitetä yksityisyydensuojan vuoksi.*

	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Brändö	30,2	–	–	–	–	–
Kaskinen	20,7	–	–	–	–	–
Vårdö	15,0	–	–	–	–	–
Vantaa	14,3	3,1	1,9	3,6	0,5	5,3
Närpiö	13,5	–	–	0,6	-0,8	13,8
Pietarsaari	13,0	2,8	1,9	5,2	0,1	3,0
Espoo	12,2	2,2	2,1	2,7	0,4	4,7
Laitila	12,0	–	–	10,7	–	–
Kerava	11,7	1,6	1,3	3,9	0,4	4,5
Finström	10,8	–	–	–	–	–
Hammarland	10,5	–	–	5,2	–	–
Forssa	10,2	–	2,4	2,5	–	2,2
Uusikaupunki	10,1	–	–	4,4	–	2,7
Sund	9,6	–	–	–	5,9	–
Maarianhamina	8,9	0,3	0,4	1,5	5,4	1,3
Turku	8,2	2,3	1,0	1,7	0,4	2,8
Heinävesi	8,1	–	–	–	–	–
Ilomantsi	7,7	–	–	–	–	–
Föglö	7,6	–	–	–	–	–
Raisio	7,4	1,1	0,5	4,9	0,1	0,8
Kitee	7,2	–	–	–	–	–
Kumlinge	7,1	–	–	–	–	–
Kirkkonummi	7,1	0,5	0,6	4,1	0,1	1,8
Karvia	7,1	–	–	–	–	–
Rautjärvi	7,0	–	–	–	–	–
Helsinki	7,0	2,8	0,9	0,2	0,5	2,6

C Osuus kunnista, joissa sosiaalietuuksien saajia oli maahanmuuttajissa enemmän kuin kantaväestössä: ikävakioidut tiedot

Taulukossa 12 on esitetty maahanmuuttajaryhmittäin osuudet Suomen kunnista, joissa kunnan 18–64-vuotiaissa maahanmuuttajissa oli enemmän sosiaalietuuksien saajia kuin kunnan kantaväestössä vuonna 2022. Taulukossa ”kaikki ulkomaat” tarkoittaa kaikkia maahanmuuttajataustaisia yhteensä. Osuudet esitetään taulukossa erikseen kolmelle eri sosiaalietuudelle. Tulokset esitetään tässä taulukossa koskien ikävakioituja lukuja eli 18–64-vuotiaita väestöjä, jotka on painotettu ikärakenteeltaan samankaltaisiksi kantaväestön kanssa (ikävakioimattomat tulokset esitetään taulukossa 4 (s. 51)). Ikävakioimattomat tulokset ovat hyvin samankaltaiset ikävakioitujen tulosten kanssa.

Taulukko 12: *Osuus Suomen kunnista, joissa sosiaalietuuksien saajia oli enemmän kunnan maahanmuuttajissa kuin kunnan kantaväestössä vuonna 2022 (%-osuus kunnista). Osuus kunnista maahanmuuttajaryhmittäin. Vertailuista on suljettu pois maahanmuuttajaryhmittäin ne kunnat, joiden osalta tietoa ei voida julkaista yksityisyydensuojan vuoksi.*

Sosiaalietuus	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Toimeentulotuki	88	100	100	71	44	85
Työttömyysturvaetuudet	92	100	100	91	83	97
Asumistuki	58	100	90	41	22	49

D Osuus kunnista, joissa maahanmuuttajien maksamat kunnallisverot, palkat, työllisyysaste, koulutustaso olivat kunnassa pienemmät kuin kunnan kantaväestöllä: ikävakioidut tiedot

Taulukossa 13 on esitetty maahanmuuttajaryhmittäin osuudet Suomen kunnista, joissa kunnan maahanmuuttajien:

- Maksettujen kunnallisverojen mediaani oli pienempi kuin kunnan kantaväestön mediaani.
- Palkka- ja yrittäjätulojen mediaani oli pienempi kuin kunnan kantaväestön mediaani.
- Työllisyysaste oli pienempi kuin kunnan kantaväestön työllisyysaste.
- keskuudessa vähintään 2. asteen tutkinnon suorittaneita oli vähemmän kuin kunnan kantaväestössä.

Taulukossa 13 ”kaikki ulkomaat” tarkoittaa kaikkia maahanmuuttajataustaisia yhteensä. Tulokset esitetään tässä taulukossa koskien ikävakioiduja lukuja Ikävakioimattomat tulokset esitetään taulukossa 7 (s. 62).

Taulukko 13: *Osuus Suomen kunnista, joissa kunnallisverojen mediaani olivat kunnan maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä, palkka- ja yrittäjätulojen mediaani oli kunnan maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä, työllisyysaste oli maahanmuuttajilla pienempi kuin kantaväestöllä, vähintään 2. asteen koulutuksen suorittaneiden osuus maahanmuuttajilla pienempi kuin kunnan kantaväestöllä (%-osuus kunnista). Tiedot vuodelta 2022. Osuus kunnista maahanmuuttajaryhmittäin. Vertailuista on suljettu pois maahanmuuttajaryhmittäin ne kunnat, joiden osalta tietoa ei voida julkaista yksityisyydensuojan vuoksi. Vertailuissa on käytetty ikävakioiduja lukuja.*

	Kaikki ulkomaat	Isot pakolaismaat	Lähi-Itä pl. isot pakolaismaat	Itä-Eurooppa	Länsimaat	Kaikki muut ulkomaat
Maksettujen kunnallisverojen mediaani pienempi	100	100	100	100	99	100
Palkka- ja yrittäjätulojen mediaani pienempi	100	100	100	100	97	100
Työllisyysaste pienempi	96	99	100	92	99	96
2. asteen tutkinnon suorittaneita vähemmän	100	100	100	100	100	100

E Tulosten vastaavuus julkisesti saatavilla olevien tietojen kanssa

Tulosten vastaavuus -tarkastelu lainataan tässä luvussa tämän raportin aiemmasta versiosta ²⁴, jonka tilastotiedot koskevat vuotta 2020.

Alaluvun E.1.3 tarkastelu, jossa verrataan tietoja Kelan julkaisemiin tietoihin on kuitenkin muista vertailuista poiketen lainattu vuonna 2023 julkaistusta tilastoraportista *Maahanmuuton aluekohtaiset tilastotiedot pääkaupunkiseudulla*²⁵ (Salminen (2023), Liite B.1).

E.1 Toimeentulotukien vastaavuus

E.1.1 Maahanmuuttajien ja vieraskielisten osuudet pääkaupunkiseudun maksetuista toimeentulotuista ja toimeentulotuen saajista

Luvun 7.2 taulukossa 1 esitettiin maahanmuuttajaryhmien saamia osuuksia kunnissa maksetuista kaikista toimeentulotuista vuonna 2020. Pääkaupunkiseudun kuntien osalta luvut olivat seuraavat kaikkien maahanmuuttajataustaisten osalta yhteensä:

- Helsinki: 42,8 % kaikista Helsingissä maksetuista toimeentulotuista.
- Espoo: 51,6 % kaikista Espoossa maksetuista toimeentulotuista.
- Vantaa: 49,0 % kaikista Vantaalla maksetuista toimeentulotuista.
- Kauniainen: 57,3 % kaikista Kauniaisissa maksetuista toimeentulotuista.
- Pääkaupunkiseutu yhteensä: 46,1 % kaikista pääkaupunkiseudulla maksetuista toimeentulotuista.

Julkinen tieto vuotta 2020 koskien: Perustoimeentulotuen saajista yli 50 prosenttia vieraskielisiä pääkaupunkiseudulla. Vuonna 2020 pääkaupunkiseudulla perustoimeentulotuen saajista vieraskielisiä on ollut yli 50 prosenttia: ”[Kelan suunnittelijan Sami] Tuorin mukaan tänä vuonna perustoimeentulotukea Suomessa saaneista 30 prosenttia puhuu äidinkielenään jotain muuta kuin suomea tai ruotsia. Pääkaupunkiseudulla vastaava luku on ollut 51 prosenttia.” (Helsingin Sanomat 2.9.2020).

Tutkimusaineistossa ulkomaalaistaustaiset saivat pääkaupunkiseudulla maksetuista kaikista toimeentulotuista 46,1 % vuonna 2020. HS:n haastatteleman Kelan suunnittelijan mukaan vieraskielisten osuus perustoimeentulotuen saajista oli kuitenkin 51 % vuonna 2020. Eli tässä raportissa esitetyt maahanmuuttajataustaisten osuudet saaduista toimeentulotuista PK-seudulla ovat tämän perusteella todellista pienempiä 5 %-yksikön verran.

Tämä tutkimusaineistoon perustuvan luvun ja Kelan luvun välinen ero voi johtua siitä, että Kelan antama luku koskee vain tiettyä osaa kalenterivuotta 2020 (HS:n artikkeli asiasta on ilmestynyt syyskuussa

²⁴www.suomenperusta.fi/wp-content/uploads/2022/09/Kuntatilastoraportti_2022_28_8_versio.pdf

²⁵www.suomenperusta.fi/julkaisu/lahioluvut-fi-maahanmuuton-aluekohtaiset-tilastotiedot-pk-seudulla/

2020), kun taas tämän raportin tiedot perustuvat koko vuoden 2020 toteutuneisiin kokonaislukuihin. Mikäli maahanmuuttajataustaiset saavat jostain syystä kesällä suhteellisesti enemmän toimeentulotukia kuin kantaväestö, niin ero selittyisi sillä.

Lisäksi ero voi osaltaan selittyä sillä, että Kelan tilastoissa on kyse "vieraskielisistä", kun tässä raportissa maahanmuuttajataustaisuus määritetään henkilön ja hänen vanhempiansa syntymävaltion mukaan. Kelan luku käsittää myös vain pelkän perustoimeentulotuen, ja siinä on kyse toimeentulotuen saajista (osuus henkilöistä), kun tätä raporttia koskevassa luvussa on kyse osuudesta kaikista maksetuista toimeentulotuista (osuus euroina maksetuista toimeentulotuista).

E.1.2 Kantaväestön ja maahanmuuttajien saamien toimeentulotukien kokonaissummat: Tutkimusaineiston estimaatit vs. THL:n julkiset tilastot

Raportin Tilastokeskukselta käyttöön saadussa tutkimusaineistossa saatujen toimeentulotukien kokonaissummat vuonna 2020 olivat seuraavat:

- Suomalainen kantaväestö yhteensä: 581 587 113 euroa.
- Kaikki ulkomaat yhteensä: 218 255 000 euroa.
- Suomen koko väestö yhteensä: **799 842 113 euroa**.

THL:n julkisesti saatavilla olevien tilastojen mukaan toimeentulotukien *menot* olivat vuonna 2020 yhteensä: **837 miljoonaa euroa** (THL/SVT (2022), s. 36).

Ero tutkimusaineiston kokonaisluvun ja THL:n julkisen tiedon välillä on noin 37 miljoonaa euroa, eli tutkimusaineiston luku on noin 96 prosenttia THL:n toimeentulotukien *menoja* koskevasta kokonaissummasta. Tätä suhteellisen suurta eroa tutkimusaineistojen ja julkisesti saatavilla olevan luvun välillä on vaikea selittää – kun muita tietoja koskien tutkimusaineiston luvut vastaavat lähes 100 prosenttisesti julkisesti saatavilla olevia lukua – muuten kuin seuraavasti:

- THL:n ilmoittamat luvut toimeentulotukien menoista eivät vastaa täysin Tilastokeskuksen rekistereistä löytyvää tietoa maksetuista toimeentulotuista (ks. luku 6.2.1). Eli toimeentulotukien maksamisen kokonaismenot eivät ole täysin sama asia kuin kaikki maksetut toimeentulotuet. Tilastokeskuksen rekisteritiedot sisältävät ilmeisesti tiedot myös takaisinperityistä toimeentulotuista, joten tämä selittäisi eroa ainakin osittain.
- Toimeentulotukia maksetaan enemmän kuin muita sosiaalietuuksia myös sellaisille henkilöille, joilla ei ole kotikuntaa Suomessa.
- Myös tämän raportin edellisessä, vuotta 2018 koskevassa versiossa, Tilastokeskuksen rekisteritietojen kokonaissumma oli 96 % THL:n toimeentulotukien kokonaismenoista vuodelle 2018. Eli tämä ero Tilastokeskuksen ja THL:n lukujen välillä on ainakin konsistentti vuosien 2018 ja 2020 osalta.

Joka tapauksessa toimeentulotukienkin osalta tutkimusaineiston kokonaissumma vastaa 96-prosenttisesti julkisesti saatavilla olevaa tietoa, eli kyse on kuitenkin hyvin samansuuruisista luvuista.

E.1.3 Toimeentulotukien vastaavuus Kelan lukujen kanssa

Tämä vertailu on lainattu vuonna 2023 julkaistusta tilastoraportista *Maahanmuuton aluekohtaiset tilastotiedot pääkaupunkiseudulla*²⁶ (Salminen (2023), Liite B.1).

Olin helmikuussa 2023 sähköpostitse yhteydessä Kelan tutkimuspäällikköön Signe Jauhiaiseen²⁷ Kelan maksamista perustoimeentulotuista ja sitä koskevasta uutisoinnista (ks. alla kohta: Toimeentulotukien vastaavuus Kelan tammi–elokuuta 2022 koskevien lukujen kanssa (Länsiväylä 23.9.2022)). Sain vastauksena tiedusteluuni (22.2.2023) Signe Jauhiaiselta viestin, joka sisälsi muun muassa tiedoston, joka sisälsi tiedot Kelan Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla maksamien perustoimeentulotukien summista vuosina 2019, 2020, 2021 sekä tammi–elokuussa vuonna 2022.

Maksetut perustoimeentulotuen summat oli tiedostossa eritelty perustoimeentulotuen hakijan äidinkielen mukaan kolmeen eri luokkaan:

1. suomi, ruotsi tai saame
2. Ei tietoa
3. Äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi, saame tai tuntematon

Vertaillaan nyt, kuinka hyvin nämä tilastot Kelan maksamista Kelan toimeentulotuista vuonna 2020 vastaavat tässä tutkimuksessa esitettyjä tietoja, kun tarkastellaan maahanmuuttajien saamien toimeentulotukien osuuksia kaikista maksetuista toimeentulotuista. Kelan maksamat toimeentulotuet koskevat vain perustoimeentulotukea, kun tässä tutkimuksessa maksetut toimeentulotuet käsittävät sekä perustoimeentulotuen että maksetut ”harkinnanvaraiset” toimeentulotuet eli täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen. Koska maksetut perustoimeentulotuet muodostavat kuitenkin noin 90 % sekä suomalaisen kantaväestön että eri maahanmuuttajaryhmien saamista toimeentulotuista (Salminen (2020), s. 30–40), tämän ei pitäisi vaikuttaa juurikaan osuuksien vertailuun Kelan lukujen ja tämän tutkimuksen lukujen välillä.

Lisäksi on huomioitava, että tämän tutkimuksen tuloksiin sisältyy Helsingin, Espoon ja Vantaan vuoden 2020 väestöistä noin 98 % – tuloksista puuttuvat nimittäin ne henkilöt, joille ei löydy asuinpaikan sijaintitietoa Tilastokeskuksen Infra Sijaintitietomoduuli -tutkimusaineistosta (ks. tarkemmin luku ??). Tällä ei ole juuri mitään vaikutusta vertailutuloksiin, sillä maahanmuuttajien saamien toimeentulotukien osuudet Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla maksetuista tuista ovat tässä tutkimuksessa lähes identtiset niiden lukujen kanssa, jotka löytyvät Maahanmuuton kuntakohtaiset tilastotiedot -tutkimuksesta (?), johon sisältyvät kaikki Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuonna 2020 asuneet henkilöt ilman mitään poissulkevia rajoituksia.

²⁶www.suomenperusta.fi/julkaisu/lahioluvut-fi-maahanmuuton-aluekohtaiset-tilastotiedot-pk-seudulla/

²⁷Kiitän lämpimästi Kelan tutkimuspäällikköä Signe Jauhiaista tämän asian selvittämisessä! Signe Jauhiaisen: <https://tietotarjotin.kela.fi/yhteystieto/97029/Signe%20Jauhiainen>

Tässä tutkimuksessa maahanmuuttajataustaisuutta ei yleisesti ottaen määritetä henkilöiden äidinkielen mukaan vaan henkilön syntymävaltion tai hänen vanhempinsa syntymävaltion mukaan maahanmuuttajien toisen sukupolven osalta (ks. tutkimusaineiston henkilöiden taustamaan määrittäminen luvussa 5). Kelan lukuihin vertailuun otetaan kuitenkin mukaan tämän tutkimuksen aineistosta myös luvut, jotka perustuvat henkilöiden äidinkielitietoon. Joka tapauksessa maahanmuuttajataustaisuuden sekä äidinkielen mukaan (äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi) määritetyt luvut ovat hyvin samankaltaiset, koska vieraskielisten joukko on lähes sama joukko kuin ulkomaalaistaustaisten henkilöiden joukko.

Taulukko 14: *Osuudet (%) Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja koko Suomessa maksetuista toimeentulotuista (tämä tutkimus, sisältää kaikki toimeentulotuen muodot) ja perustoimeentulotuista (Kelan tilasto) vuonna 2020. Ryhmät määritetty joko taustamaan (suomalainen kantaväestö ja ulkomaalaistaustaiset) tai äidinkielen mukaan (kotimaankieliset, vieraskieliset). Kelan tiedoissa kotimaankielisiä ovat suomen-, ruotsin- ja saamenkieliset, tässä tutkimuksessa suomen- ja ruotsinkieliset. Kelan tiedoissa vieraskielisiä ovat ne, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Vieraskielisiin ei kuitenkaan kuulu Kelan tilastoissa niitä, joille äidinkielitietoa ei löydy.*

Helsinki	Suomalainen kantaväestö / kotimaankieliset	Ulkomaalaistaustaiset / vieraskieliset	Ei tietoa äidinkielistä
Tämä tutkimus (taustamaan mukaan)	56,9	43,1	–
Tämä tutkimus (äidinkielen mukaan)	59,1	39,6	1,3
Kelan tiedot (äidinkielen mukaan)	58,4	30,2	11,4
Espoo	Suomalainen kantaväestö / kotimaankieliset	Ulkomaalaistaustaiset / vieraskieliset	Ei tietoa äidinkielistä
Tämä tutkimus (taustamaan mukaan)	47,8	52,2	–
Tämä tutkimus (äidinkielen mukaan)	50,0	49,2	0,8
Kelan tiedot (äidinkielen mukaan)	49,3	36,5	14,2
Vantaa	Suomalainen kantaväestö / kotimaankieliset	Ulkomaalaistaustaiset / vieraskieliset	Ei tietoa äidinkielistä
Tämä tutkimus (taustamaan mukaan)	50,2	49,8	–
Tämä tutkimus (äidinkielen mukaan)	52,5	46,6	0,9
Kelan tiedot (äidinkielen mukaan)	52,0	35,7	11,8
Koko Suomi	Suomalainen kantaväestö / kotimaankieliset	Ulkomaalaistaustaiset / vieraskieliset	Ei tietoa äidinkielistä
Tämä tutkimus (taustamaan mukaan)	–	–	–
Tämä tutkimus (äidinkielen mukaan)	74,7	24,8	0,5
Kelan tiedot (äidinkielen mukaan)	74,2	19,0	6,8

Kuten taulukon 14 vertailuista huomataan, Kelan tiedoissa on paljon enemmän toimeentulotukea saaneissa niitä, joille äidinkieli-tieto puuttuu kuin Tilastokeskuksen rekistereihin perustuvassa tutkimusaineistossa. Kun tämän tutkimuksen aineistossa pääkaupunkiseudun kunnissa kaikista maksetuista toimeentulotuista noin 1 % on maksettu vuonna 2020 henkilöille, joiden äidinkieltä ei tiedetä, Kelan tilastoissa vastaava osuus on jokaisessa kaupungissa yli 10 %.

Tästä syystä vieraskielisten osuus kaikista saaduista toimeentulotuista on suurempi tämän tutkimuksen aineistoissa kuin Kelan tiedoissa, vaikka kotimaankielisten osuudet ovatkin hyvin lähellä toisiaan – siitä huolimatta, että Kelan tilastoissa kyse on maksetuista perustoimeentulotuista ja tämän tutkimuksen aineistossa kaikista maksetuista toimeentulotuista. Kun tuloksia tarkastellaan taustamaan mukaan, niin osuudet ovat noin 2 prosenttiyksikköä pienemmät suomalaisella kantaväestöllä ja saman verran suuremmat ulkomaalaistaustaisilla. Nämä luvut ovat kuitenkin ”kohtalaisen” lähellä toisiaan, vaikka ulkomaalaistaustaiset ja vieraskieliset eivät vastaakaan määritelmältään toisiaan.

Yllä taulukosta 14 tehty havainto havainnollistetaan vielä alla taulukossa 15. Alla olevassa taulukossa on nyt laskettu yhteen vieraskielisten sekä niiden, joiden äidinkieli-tieto puuttuu, osuudet maksetuista toimeentulotuista (Kelan tiedoissa perustoimeentulotuista ja tämän tutkimuksen osalta kaikista toimeentulotuista). Kuten taulukosta 15 ilmenee, osuudet ovat nyt hyvin lähellä toisiaan.

Taulukko 15: *Osuudet (%) Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja koko Suomessa maksetuista toimeentulotuista (tämä tutkimus sisältää kaikki toimeentulotuen muodot) ja perustoimeentulotuista (Kelan tilasto) vuonna 2020. Yhteenlasketut osuudet maksetuista tuista vieraskielisille ja niille, joiden osalta äidinkieli-tieto puuttuu.*

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Koko Suomi
Tämä tutkimus (äidinkielen mukaan)	40,9	50,0	47,5	25,3
Kelan tiedot (äidinkielen mukaan)	41,6	50,7	47,5	25,8

Johtopäätös: Kun maahanmuuttajuus määritetään vieraskielisyytenä, tämän tutkimuksen aineiston tiedot poikkeavat Kelan tiedoista käytännössä vain sen osalta, että tämän tutkimuksen aineistossa on (toimeentulotuen saajissa) huomattavasti – noin 10 kertaa – vähemmän sellaisia henkilöitä, joille ei löydy äidinkieli-tietoa.

Mikäli vieraskielisten osuudet ja niiden osuudet, joille äidinkieli-tietoa ei löydy, lasketaan yhteen, niin sekä tämän tutkimuksen aineistosta että Kelan tilastoista saadaan käytännössä samat osuudet. Tilastokeskuksen rekisteritietoihin pohjautuen on luultavaa, että suurin osa niistä toimeentulotuen saajista, joille ei löydy äidinkieltä Kelan tilastoissa, ovat todellisuudessa vieraskielisiä.

Toimeentulotukien vastaavuus Kelan tammi–elokuuta 2022 koskevien lukujen kanssa (Länsiväylä 23.9.2022). Yllä esitettiin johtopäätös siitä, että erot Kelan lukuihin vuoden 2020 osalta johtuivat siitä, että Kelan tiedoissa on huomattavasti enemmän sellaisia henkilöitä, joille äidinkieli-tietoa ei löydy kuin tämän tutkimuksen aineistossa.

Tarkastellaan nyt tältä pohjalta lukuja siitä, että kuinka suuren osan vieraskieliset saivat tammi–elokuussa 2022 maksetuista perustoimeentulotuista Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Länsiväylän uutisen (23.9.2022)²⁸ mukaan vieraskieliset saivat tammi–elokuussa 2022 maksetuista perustoimeentulotuista Vantaalla 35,5 %, Helsingissä 31,9 % ja Espoossa 37,5 %.

Koska nämä osuudet vaikuttivat pieniltä verrattuna tämän tutkimuksen aineistosta laskettuihin lukuihin, otin yhteyttä Kelan tutkimuspäällikköön Signe Jauhiaiseseen selvittääkseni syyn tälle erolle. Vuotta 2020 koskevien tietojen vertailun perusteella (ks. yllä) Länsiväylässä julkaistujen osuuslukujen pienuus selittyy sillä, että myös 2022 koskevissa Kelan tiedoissa on suhteellisen suuri määrä niitä, joiden äidinkieli puuttuu ja siten tällaisten henkilöiden saamat tuet eivät sisälly vieraskielisten osuuteen kaikista maksetuista tuista.

Sain Signe Jauhiaiselta tammi–elokuuta 2022 koskevat eritellyt tiedot siten, että niistä ilmenee, kuinka suuri osuus perustoimeentulotuista on maksettu kotimaankielisille, vieraskielisille sekä niille henkilöille, joiden äidinkieli puuttuu.

Samoin kuin yllä taulukossa 15 alla taulukossa 16 on laskettu yhteen vieraskielisten saamien tukien osuudet niiden osuuden kanssa, joiden äidinkielestä ei ole tietoa (toisin kyllä olevassa taulukossa, tässä taulukossa yhteenlaskut on kirjoitettu auki).

Taulukon 16 tulokset ovat Kelan tammi–elokuussa maksamia tukia koskien samanlaisia kuin yllä Kelan vuonna 2020 maksamia tukia koskien: Kelan tiedoissa oli myös vuonna 2022 niiden osuus toimeentulotuista, joiden äidinkieli ei tiedetty, yli 10-kertainen verrattuna tämän tutkimuksen aineiston vastaavaan osuuteen.

²⁸Länsiväylä 23.9.2022: Selvitys: Entistä suurempi osa Kelan tuista menee vieraskielisille – Espoon aikuissosiaalityön päällikkö: "Todella hurjasti yliedustettuna": <https://www.lansivayla.fi/paikalliset/5361925>

Taulukko 16: *Osuudet (%) Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja koko Suomessa maksetuista toimeentulotuista (tämä tutkimus sisältää kaikki toimeentulotuen muodot) ja perustoimeentulotuista (Kelan tilasto) vuonna 2020 ja tammi–elokuussa vuonna 2022. Yhteenlasketut osuudet maksetuista tuista vieraskielisille ja niille, joiden osalta äidinkieltieto puuttuu. Jokaisessa yhteenlaskussa ensimmäinen summattava on vieraskielisten osuus saaduista etuuksista, ja toinen on niiden osuus, joille äidinkieltietoa ei löydy.*

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Koko Suomi
Tämä tutkimus 2020 (äidinkielen mukaan)	39,6 + 1,3 = 40,9	49,2 + 0,8 = 50,0	46,6 + 0,9 = 47,5	24,8 + 0,5 = 25,3
Kelan tiedot 2020 (äidinkielen mukaan)	30,2 + 11,4 = 41,6	36,5 + 14,2 = 50,7	35,7 + 11,8 = 47,5	19,0 + 6,8 = 25,8
Kelan tiedot tammi–elokuu 2022 (äidinkielen mukaan)	31,9 + 11,3 = 43,2	37,5 + 14,4 = 51,9	37,5 ^a + 12,1 = 49,6	19,1 + 6,9 = 26,0

^aLänsiväylän viitatussa artikkelissa tämä Vantaata koskeva osuus oli 35,5 %. Tämä on ilmeisesti painovirhe artikkelissa. Signe Jauhiainen kirjoittikin vastauksessaan 22.2.2023 viitaten Länsiväylän uutiseen, että: ”Ja lisäksi siellä taisi joku painovirhekin olla lehdessä.”

Siten myös Kelan tammi–elokuun 2022 tietojen poikkeavuudet vieraskielisten saamien toimeentulotukien osuuksista verrattuna tämän tutkimuksen aineistoon johtuvat siitä, että Kelan aineistossa on paljon enemmän henkilöitä, joiden äidinkieltieto puuttuu.

Kun niiden osuus toimeentulotuista, joiden äidinkieltieto puuttuu, lisätään vieraskielisten osuuteen, niin sekä Kelan vuotta 2020 ja tammi–elokuuta 2022 koskevat osuudet sekä tämän tutkimuksen aineistoon perustuvat osuudet ovat hyvin lähellä toisiaan.

E.1.4 Vertailu vuoden 2018 luvuilla

Esitetään vielä vastaava vertailu perustuen alkuperäisen vuonna 2021 julkaistun kuntakohtaisen raportin lukuihin, jotka koskevat vuotta 2018 (raportti löytyy osoitteesta:

https://www.suomenperusta.fi/content/uploads/2021/02/Kuntatilastoraportti_24_2_2021_2versio.pdf).

Myös julkisesti saatavilla olevat vertailuluvut koskevat vuotta 2018.

Tämän raportin vanhemmassa versiossa esitettiin maahanmuuton kuntakohtaiset tilastotiedot koskien vuotta 2018. Pääkaupunkiseudun kuntien osalta luvut olivat seuraavat kaikkien maahanmuuttajataustaisten osalta yhteensä vuonna 2018:

- Helsinki: 40,3 % kaikista Helsingissä maksetuista toimeentulotuista.
- Espoo: 48,4 % kaikista Espoossa maksetuista toimeentulotuista.
- Vantaa: 44,5 % kaikista Vantaalla maksetuista toimeentulotuista.
- Kauniainen: 45,1 % kaikista Kauniaisissa maksetuista toimeentulotuista.
- Pääkaupunkiseutu yhteensä: 43,2 % kaikista pääkaupunkiseudulla maksetuista toimeentulotuista (laskettuna pk-seudun kuntien yli 14-vuotiailla väestöillä painotettuna keskiarvona kuntakohtaisista luvuista).

Vertaaminen julkisiin tietoihin vieraskielisistä toimeentulotuen saajien osuuksista pääkaupunkiseudulla. Verrataan esitettyjä kaikkien ulkomaalaistaustaisten saamien toimeentulotukien osuuksia kaikista pääkaupunkiseudulla maksetuista toimeentulotuista julkisiin tietoihin vieraskielisistä perustoimeentulotuen saajien osuuksista pääkaupunkiseudun kunnista.

Vertailussa on muistettava seuraavat erot:

- Vieraskielisten joukko ei vastaa täysin kaikkien ulkomaalaistaustaisten joukkoa. Ulkomaalaistaustaisiin kuuluu henkilöitä, jotka eivät ole vieraskielisiä.
- Osuudet kaikista maksetuista toimeentulotuista ei ole täysin sama asia kuin osuudet toimeentulotuen saajista (nämä luvut eroavat toisistaan, jos keskimäärin saadut toimeentulotuet eroavat väestöittäin niiden henkilöiden välillä, jotka saavat toimeentulotukea).
- Perustoimeentulotuki on vain yksi toimeentulotuen muoto. Sen lisäksi ovat harkinnanvaraiset toimeentulotuen muodot. Tässä raportissa esitetyt osuudet kaikista maksetuista toimeentulotuista koskevat kaikkia toimeentulotuen muotoja mukaan lukien harkinnanvaraiset toimeentulotuet.

Helsingin Uutiset uutisoi lokakuussa 2019 siitä, kuinka suuri osuus kaikista perustoimeentulotulotuen saajista oli vieraskielisiä pääkaupunkiseudulla vuonna 2020 (Helsingin Uutiset 21.10.2019).

Kelan tilastoja koskevan viitatus Helsingin Uutisten (21.10.2019) uutisen mukaan vuonna 2020 vieraskielisten osuus [perus]toimeentulotuen *saajista* oli:

- Helsinki: 36 % kaikista Helsingin perustoimeentulotuen saajista.
- Espoo: 42 % kaikista Espoon perustoimeentulotuen saajista.
- Vantaa: 41 % kaikista Vantaan perustoimeentulotuen saajista.
- Kauniainen: 42 % kaikista Kauniaisten perustoimeentulotuen saajista.
- Pääkaupunkiseutu yhteensä: 38,2 % kaikista pääkaupunkiseudunperustoimeentulotuen saajista (laskettuna pk-seudun toimeentulotuen saajilla painotettuna keskiarvona kuntakohtaisista luvuista).

Tutkimusaineistossa esitetyt osuudet kaikista ulkomaalaistaustaisille maksetuista toimeentulotuista vuonna 2020 olivat näin ollen 2–6 prosenttiyksikköä korkeampia kuin julkiset tiedot vastaavien kuntien vieraskielisten osuuksista perustoimeentulotuen saajista vuonna 2020.

Nämä erot tutkimusaineiston ja julkisten tietojen välisistä eroista johtuvat luultavasti ennen kaikkea siitä, että esitetyissä julkisissa tilastoissa on kyse toimeentulotuen saajien osuuksista ja tämän raportin esitetyissä tuloksissa puolestaan osuuksina kaikista maksetuista toimeentulotuista.

Aiemmin julkaisemamme raportin mukaan nimittäin kaikissa ulkomailla syntyneissä 18–64-vuotiaissa oli toimeentulotuen saajia noin kaksinkertainen osuus verrattuna kantaväestöön, mutta saatujen toimeentulotukien keskiarvo oli ulkomailla syntyneiden koko väestössä noin 2,6-kertainen Suomessa syntyneiden väestöön nähden. Tämän perusteella on odotettavissa, että kaikkien maahanmuuttajien osuus kaikista maksetuista toimeentulotuista on noin $2,6/2,0 = 1,3$ -kertainen verrattuna maahanmuuttajien osuuteen kaikista toimeentulotuen saajista. Aivan näin suuria erot eivät edes ole esitettyjen lukujen välillä, sillä tämän tiedon perusteella maahanmuuttajien osuudet kaikista maksetuista toimeentulotuista pitäisivät olla vielä tässä raportissa esitettyjä korkeampia. (Salminen 2020, s. 43, 47).

E.2 Työttömyysturvaetuuksien kokonaissummien vastaavuus

- Tutkimusaineistossa suomalaisen kantaväestön (kaikkien yli 14-vuotiaiden) saamien työttömyysturvaetuuksien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 4 214 804 903 euroa.
- Tutkimusaineistossa kaikkien ulkomaalaistaustaisten (kaikkien yli 14-vuotiaiden) saamien työttömyysturvaetuuksien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 903 334 968 euroa.
- **Tutkimusaineistossa** koko Suomen väestön (kaikkien yli 14-vuotiaiden) saamien työttömyysturvaetuuksien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: **5 118 139 871 euroa**.
- **Tilastokeskuksen** vastaavassa julkisessa tilastossa koko Suomen väestön saamien työttömyysturvaetuuksien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: **4 917 000 000 euroa** (Verohallinto (2022a)).

- Johtopäätös vastaavuudesta: Tutkimusaineiston (lähde: Tilastokeskuksen *FOLK tulotieto* -aineisto) kokonaisluku on noin 104 prosenttia Verohallinnon työttömyysetuuksien kokonaissummaa kuvaavasta luvusta.
- Se, että Tilastokeskuksen FOLK tulotieto -rekisteristä peräisin oleva työttömyysturvaetuuksien kokonaissumma on noin 4 % suurempi kuin Verohallinnon tilastojen vastaava, johtuu todennäköisesti siitä, että FOLK tulotieto -rekisterin (Tilastokeskus (2022)) työttömyysturvaetuedet sisältävät muun muassa maksetut koulutustuet, jotka eivät puolestaan ilmeisesti sisälly Verohallinnon lukuun koskien työttömyyskorvauksia, sillä Verohallinnon tieto sisältää vain työttömyyspäivärahan, peruspäivärahan ja työmarkkinatuen (Verohallinto (2022b)).

E.3 Asumistukien kokonaissummien vastaavuus

Tilastokeskuksen FOLK Tulotieto -aineiston asumistuet-tieto sisältää kaikki asumistuen muodot: yleisen asumistuen, eläkeläisen asumistuen, opiskelijan asumislisän ja lesken asumistuen (Tilastokeskus (2022)). Tutkimusaineistossa tietona asumistukien määrästä käytetään FOLK Tulotieto -aineiston asumistuet-tietoa.

- Tutkimusaineistossa suomalaisen kantaväestön (kaikkien yli 14-vuotiaiden) saamien asumistukien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 1 823 010 854 euroa.
- Tutkimusaineistossa kaikkien ulkomaalaistaustaisten (kaikkien yli 14-vuotiaiden) saamien asumistukien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 362 404 685 euroa.
- **Tutkimusaineistossa** koko Suomen väestön (kaikkien yli 14-vuotiaiden) saamien asumistukien kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: **2 185 415 539 euroa**.
- **Kelan** vastaavassa julkisessa tilastossa koko Suomen väestön saamien asumistukien (yleinen asumistuki, eläkeläisten asumistuki, opintotuen asumislisä ja sotilasavustuksen asumisavustus) kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: **2 232 300 000 euroa** (lähde: Kelan taskutilasto, s. 29 (Kela 2022)).
- Johtopäätös vastaavuudesta: Tutkimusaineiston kokonaisluku on 97,9 prosenttia Kelan vastaavasta luvusta.
- Suhteellisen pieni ero (tutkimusaineiston luku on noin 2 % pienempi kuin Kelan tieto) voi johtua siitä, että tutkimusaineistosta puuttuvat etuudet, jotka on maksettu niille henkilöille, joilla ei ole kotikuntaa Suomessa. Näin ollen ulkomaalaistaustaisten kokonaisluku voi olla tutkimusaineistossa (joka sisältää vain ne, joilla on kotikunta Suomessa) todellista kaikkien ulkomaalaistaustaisten kokonaislukua pienempi Suomessa.

E.4 Työllisyysasteiden vastaavuus

- Tutkimusaineistossa suomalaisen kantaväestön 18–64-vuotiaiden työllisyysaste oli vuonna 2020: 71,3 %.
- Tutkimusaineistossa kaikkien ulkomaalaistaustaisten 18–64-vuotiaiden työllisyysaste oli yhteensä vuonna 2020: 54,9 %.
- **Tutkimusaineistossa** koko Suomen väestön 18–64-vuotiaiden työllisyysaste oli yhteensä vuonna 2020: **69,5** %.
- **Tilastokeskuksen** vastaavassa julkisessa *työssäkäyntitilastossa* koko Suomen väestön 18–64-vuotiaiden työllisyysaste oli yhteensä vuonna 2020: **69,5** % (laskettuna 18–64-vuotiaiden työllisten osuutena koko 18–64-vuotiaasta väestöstä, lähde: SVT: Työssäkäynti).
- Johtopäätös vastaavuudesta: Tutkimusaineiston ja Tilastokeskuksen vastaavan julkisen tilaston työllisyysasteet koko Suomen väestöä koskien vastaavat täysin toisiaan (yhden desimaalin tarkkuudella).

E.5 Työttömyysasteiden vastaavuus

- Tutkimusaineistossa suomalaisen kantaväestön 18–64-vuotiaiden työttömyysaste oli vuoden 2022 lopussa: 7,3 %.
- Tutkimusaineistossa kaikkien ulkomaalaistaustaisten 18–64-vuotiaiden työttömyysaste oli yhteensä vuoden 2022 lopussa: 12,9 %.
- **Tutkimusaineistossa** koko Suomen väestön 18–64-vuotiaiden työttömyysaste oli yhteensä vuonna 2022: **7,9** %.
- **Tilastokeskuksen** vastaavassa julkisessa *työssäkäyntitilastossa* koko Suomen väestön 18–64-vuotiaiden työttömyysaste oli yhteensä vuoden 2022 lopussa: **7,9** % (laskettuna 18–64-vuotiaiden työttömien osuutena koko 18–64-vuotiaasta väestöstä, lähde: SVT: Työssäkäynti).
- Johtopäätös vastaavuudesta: Tutkimusaineiston ja Tilastokeskuksen vastaavan julkisen tilaston työttömyysasteet koko Suomen väestöä koskien vastaavat täysin toisiaan (yhden desimaalin tarkkuudella). Huom! Työttömyysaste ei kerro kaikkien ei-työllisten osuutta väestöstä, sillä osa henkilöistä on esimerkiksi kokonaan työvoiman ulkopuolella, opiskelijoita tai eläkeläisiä.

E.5.1 Osuus kunnan kaikista työttömistä: Helsinki, Espoo ja Vantaa

Länsiväylän julkaiseman uutisen (24.9.2024)²⁹ mukaan vieraskielisten osuus kaikista työttömistä oli (heinäkuussa) 2024:

- Espoossa: **43** % kaikista Espoon työttömistä.
- Helsingissä: **33,7** % kaikista Helsingin työttömistä.
- Vantaalla: **46,5** % kaikista Vantaan työttömistä.

Tässä raportissa ja sen yhteydessä julkaistavassa nettisivustossa kuntaluvut.fi kaikkien ulkomaalaistaustaisten osuus näiden kaupunkien kaikista työttömistä vuoden 2022 lopussa olivat:

- Espoossa: **42,2** % kaikista Espoon työttömistä.
- Helsingissä: **34,0** % kaikista Helsingin työttömistä.
- Vantaalla: **43,6** % kaikista Vantaan työttömistä.

Tämän raportin luvut vuoden 2022 lopulta koskien kaikkia ulkomaalaistaustaisia vuoden 2022 lopussa ja toisaalta Länsiväylässä julkaistut luvut kaikille vieraskielisille vuonna 2024 ovat hyvin lähellä toisiaan. Kaikkien vieraskielisten joukko ja kaikkien ulkomaalaistaustaisten joukko ovat lähes samanlaiset keskenään, joten luvut vastaavat hyvin toisiaan.

Länsiväylän jutussa annetaan ymmärtää, että vieraskielisten heikko työttömyystilanne johtuis vain ajankohdasta (heinäkuu 2024): *’ – Nyt on paljon työikäistä tarjolla, ja tällä hetkellä maahanmuuttajataustaisten sijoittuminen työmarkkinoille on haasteellista. Pidemmällä tähtäimellä heidät voidaannähdä voimavarana, kun meille tulee pulaa työvoimasta, Lintunen sanoo.’*. Vuoden 2022 loppua koskevat, nyt julkaistut tilastotiedot, osoittavat kuitenkin, että tilanne oli samanlainen myös vuoden 2022 lopussa.

E.6 Maksettujen kunnallisverojen vastaavuus

- Tutkimusaineistossa kaikkien ulkomaalaistaustaisten (kaikkien yli 14-vuotiaiden) maksamien kunnallisverojen kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 1 125 293 763 euroa eli noin 1,13 miljardia euroa.
- Tutkimusaineistossa suomalaisen kantaväestön (kaikkien yli 14-vuotiaiden) maksamien kunnallisverojen kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 18 835 747 303 euroa eli noin 18,84 miljardia euroa.
- **Tutkimusaineistossa** koko Suomen väestön (kaikkien yli 14-vuotiaiden) maksamien kunnallisverojen kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä: 19 961 041 066 euroa eli noin **19,96 miljardia euroa**.

²⁹<https://www.lansivayla.fi/paikalliset/7855706>

- **Verohallinnon** vastaavassa julkisessa tilastossa koko Suomen väestön (kunnille) maksamien kunnallisverojen kokonaissumma vuonna 2020 oli yhteensä 20 126 000 000 euroa eli noin **20,13 miljardia euroa** (lähde: Verohallinnon verotilastot (2022a)).
- Johtopäätös vastaavuudesta: Tutkimusaineiston kokonaisluku on 99,2 prosenttia Verohallinnon vastaavasta luvusta. Luvut vastaavat siten lähes täysin toisiaan.

E.7 Palkka- ja yrittäjätulojen vastaavuus

Tässä raportissa esitettiin tutkimusaineistoon perustuen palkka- ja yrittäjätulojen mediaanilukuja 25–60-vuotiaille väestöille. Yhteenlaskettujen palkka- ja yrittäjätulojen mediaanit ovat tutkimusaineistossa vuotta 2020 koskien:

- Suomalaisen kantaväestön mediaani (25–60-vuotiaat): 33 020 euroa.
- Kaikkien ulkomaalaistaustaisten mediaani (25–60-vuotiaat): 16 250 euroa.

Ainakaan toistaiseksi näille luvuille ei julkaista julkisesti saatavilla olevaa vertailutietoa, sillä sellaista ei näytä löytyvän. Tietoja löytyy julkisesti esimerkiksi kaikille tuloille yhteensä tai asuntokuntien palkka- ja yrittäjätulolle asuntokunnan ”viitehenkilön” iän mukaan, mutta 25–60-vuotiaita koskien ei vaikuta löytyvät henkilöitä koskevaa mediaanitietoa nimenomaan palkka- ja yrittäjätuloja koskien.

Mikäli tällainen julkisesti saatavilla oleva vertailukelpoinen luku löytyy, se lisätään myöhemmin tähän yhteyteen.

E.8 Koulutusasteiden vastaavuus

- Tutkimusaineistossa suomalaisen kantaväestön 25–60-vuotiaista vähintään 2. asteen tutkinto oli vuonna 2020: 90,4 prosentilla.
- Tutkimusaineistossa kaikista ulkomaalaistaustaisista 25–60-vuotiaista vähintään 2. asteen tutkinto oli vuonna 2020: 56,9 prosentilla.
- **Tutkimusaineistossa** koko Suomen väestön 25–60-vuotiaista vähintään 2. asteen tutkinto oli vuonna 2020: **86,4 prosentilla**.

- **Tilastokeskuksen** vastaavassa julkisessa *väestön koulutus rakenne* -tilastossa koko Suomen väestön 25–59-vuotiaista vähintään 2. asteen tutkinto oli vuonna 2020: **86,4 prosentilla**. (Laskettuna vähintään 2. asteen koulutuksen omaavien osuutena koko 25–59-vuotiaasta väestöstä, lähde: SVT: Väestön koulutus rakenne).
- Johtopäätös vastaavuudesta: Tutkimusaineiston ja Tilastokeskuksen vastaavan julkisen tilaston luvut koko Suomen väestöä koskien vastaavat lähes täysin toisiaan (Tilastokeskuksen julkisen tilaston luku koskee 25–59-vuotiaita, tutkimusaineiston luku 25–60-vuotiaita).

F Kuntakohtaisten tulosten toisintaminen: Ohje muille tutkijoille

Tässä liitteen osassa selostetaan lyhyesti, kuinka muiden tutkijoiden on mahdollistaa toisintaa suhteellisen helposti tässä raportissa ja julkaistavassa interaktiivisessa kuntakartassa julkaistavat tulokset. Tässä liitteessä esitettävät lyhyet ohjeet ovat oikeastaan toistoa siitä, mitä on sanottu:

- Luvussa 4 Tilastokeskuksen rekisteriaineistoista tilastotietojen ja maahanmuuttajaryhmätietojen lähteinä.
- Luvussa 5 maahanmuuttajaryhmien määrittämisestä henkilöiden taustamaatietoihin perustuen.
- Luvussa 6 esitetään, mitä ikärajoja eri tietoja koskevien tilastotulosten kohdalla on käytetty.

Tässä on joka tapauksessa vielä tiivistetysti esitettyä, miten tulokset voi helposti toistaa:

1. **Kuntakohtaiset tilastotiedot.** Hanki tutkimusluvut Tilastokeskuksen *FOLK perustieto* - ja *FOLK tulotieto* -tutkimusaineistoihin. Kyse on Tilastokeskuksen valmiista, tutkijoille saatavilla olevista tutkimusaineistoista. Katso tarkemmin lista valmiista tutkimusaineistoista: <https://taika.stat.fi/>. Nämä kaksi Tilastokeskuksen tutkimusaineistoa sisältävät tiedot kaikista tässä raportissa esitetyistä tilastotuloksista sekä tiedot henkilöiden kotikunnista.
2. **Henkilöiden syntymävaltiot.** Mikäli haluat jakaa maahanmuuttajat eri ryhmiin heidän syntymävaltionsa tai äidinkieltensä mukaan, hanki tutkimuslupa Tilastokeskuksen *FOLK muutto* -tutkimusaineistoon (löydät myös sen aineistokuvauksen osoitteesta: <https://taika.stat.fi/>). Kyseisestä Tilastokeskuksen valmisaineistosta löytyvät tiedot henkilöiden syntymävaltiosta ja äidinkielestä (muuttovuosina). Suomalais-/ulkomaalaistaustaisuuden voit puolestaan päätellä *FOLK perustieto* -tutkimusaineiston *Syntyperä*-tiedon avulla.

FOLK muutto -tutkimusaineiston rajoitteiden vuoksi osalle Suomeen ennen vuotta 1990 muuttaneista ei löydy syntymävaltiota kyseisestä tutkimusaineistosta. Tilastokeskuksella on kuitenkin hallussaan tiedot myös näiden ennen vuotta 1990 Suomeen muuttaneiden syntymävaltioista, ja ne voi hakea Tilastokeskukselta erikseen (ks. tarkemmin henkilöiden syntymävaltion päättelämisestä luku 4.5.1).
3. **2. sukupolven maahanmuuttajien taustamaa.** Mikäli haluat päätellä Suomessa syntyneen 2. sukupolven maahanmuuttajan taustamaan, hanki tutkimuslupa Tilastokeskuksen *FOLK lapsi – vanhemmat* -tutkimusaineistoon. Tämän tutkimusaineiston tietojen avulla saat linkitettyä henkilöt heidän vanhempiansa ja siten yhdessä syntymävaltiotietojen kanssa voit päätellä 2. sukupolven maahanmuuttajien vanhempien syntymävaltiot. 2. sukupolven maahanmuuttajien taustamaa määräytyy hänen vanhempiansa syntymävaltiotietojen perusteella (ks. tarkemmin 2. sukupolven maahanmuuttajien taustamaan päättelämisestä luku 4.5.2).
4. **Maahanmuuttajaryhmien muodostaminen.** Tee jako maahanmuuttajaryhmiin esimerkiksi maahanmuuttajien syntymävaltioiden ja 2. sukupolven maahanmuuttajien taustamaan mukaan (ks. luku 5 maahanmuuttajaryhmien muodostamisesta.).

5. Tietojen yhdistäminen eri tutkimusaineistojen tietojen välillä:

- Mikäli haluat käsitellä tietoja vain yhdeltä kalenterivuodelta (esimerkiksi vuosi 2022): Käytä FOLK perustieto -aineistosta ja FOLK tulotieto -aineistosta löytyvää kalenterivuositietoa (muuttuja: *vuosi*) rajaamaan aineistot koskemaan vain vuotta 2012. Tämän jälkeen käytä Tilastokeskuksen henkilötunnistetta (muuttuja: *shnro*) tilastoavaimena kaikkien eri tutkimusaineistojen tietojen välillä – esimerkiksi, kun yhdistät kuntakohtaiset tiedot henkilöiden syntymävaltiotietoihin.
- Mikäli haluat käsitellä tietoja useammalta kuin yhdeltä kalenterivuodelta: Käytä FOLK perustieto -aineistosta ja FOLK tulotieto -aineistosta löytyvää Tilastokeskuksen henkilötunnistetta (muuttuja: *shnro*) ja kalenterivuositietoa (muuttuja: *vuosi*) tilastoavaimina näiden kahden tutkimusaineiston tietojen yhdistämisessä. Tämän jälkeen käytä Tilastokeskuksen henkilötunnistetta (muuttuja: *shnro*), kun yhdistät tietoja henkilöiden ja heidän vanhempinsa syntymävaltioista.

6. **Mahdolliset ikärajaukset.** Tee tarvittavat ikärajaukset tietokohtaisesti, kuten luvussa 6 on esitetty. Ikärajausten tekeminen onnistuu FOLK perustieto -aineistosta löytyvän ikää koskevan tiedon (muuttuja: *ika*) avulla.

7. **Kuntakohtaiset tulokset maahanmuuttajaryhmittäin.** Muodosta nyt haluttuja tulostietoja esimerkiksi keskiarvoina, mediaaneina ja kokonaissummina. Käytä FOLK perustieto -aineistosta löytyvää tietoa henkilöiden asuinkunnista (muuttuja: *kunta*) kuntakohtaisten tulosten muodostamiseen. Lisäksi käytä aiemmin muodostettua henkilöiden maahanmuuttajaryhmätietoa ryhmäkohtaisten tulosten muodostamiseen.

Viitteet

- Espoon kaupunki. Espoon kaupungin asunto-ohjelma. <https://www.espoo.fi/download/noname/%7B6FAA04C6-5271-4EE4-B20F-4FC517C74F60%7D/107750>, 2018. [viitattu: 4.12.2020].
- Helsingin Sanomat 2.9.2020. Perussuomalaisten mukaan toimeentulotuen koronalisä ”valuu” maahanmuuttajille ja yksin asuville miehille – hs kävi väitteet läpi. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006622015.html>. [viitattu: 12.12.2020].
- Helsingin Sanomat 4.3.2019. Espoolle koituu maahanmuutosta valtavat kustannukset ja valtion pitäisi maksaa niistä suurempi osa, vaatii kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä. <https://www.hs.fi/kaupunki/espoo/art-2000006022665.html>. [viitattu: 4.12.2020].
- Helsingin Uutiset 21.10.2019. Hyvä työllisyys ei auta vieraskielisiä: Osuus toimeentulotuensaajista on kivunnut jopa 42 prosenttiin. <https://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/811722-hyva-tyollisyys-ei-auta-vieraskielisia-osuus-toimeentulotuensaajista-on-kivunnut>. [viitattu: 4.2.2020].
- Helsingin Uutiset 2.11.2019. Suomen velkaisin kaupunki velkaantuu lisää liki 0,5 miljardia – väestö kasvaa, mutta verotulot eivät. <https://www.helsinginuutiset.fi/paikalliset/1200131>. [viitattu: 4.12.2020].
- Kansaneläkelaitos (Kela). Taskutilasto 2022 [verkkojulkaisu]. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022051937145>, 2022. ISSN 1457-8727 (sähköinen). [viitattu: 25.8.2022].
- Seppo Kouvonen. Ulkomainen työvoima vaikuttaa jo palkkoihin pääkaupunkiseudulla. https://www.stat.fi/ajk/poimintoja/2012-12-10_hyka4.html, 2012a. [viitattu: 4.12.2020].
- Seppo Kouvonen. Pääkaupunkiseudun palkat ovat toista maata. https://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-12-10_002.html, 2012b. [viitattu: 4.12.2020].
- Kuntaliitto. Väestönkehitys c23-kaupungeissa. <https://www.kuntaliitto.fi.pdf>, 2020. [viitattu: 2.12.2020].
- Isa Kuosmanen. Essays on economics of immigration and education (abstract). <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/313252>, 2020. [viitattu: 4.12.2020].
- Jeremias Nieminen, Sanni Kiviholma, Ohto Kanninen, and Hannu Karhunen. *Regulating Labor Immigration: The Effects of Lifting Labor Market Testing**. Työpapereita / Working Papers 344. Labore. Työn ja talouden tutkimus., 2023.
- Samuli Salminen. *Maahanmuutot ja Suomen julkinen talous. Osa 1: Toteutuneet julkisen talouden tulot ja menot*. Suomen Perusta, 2015.
- Samuli Salminen. *Maahanmuuttajien saamat toimeentulotuet – tilastoraportti maahanmuuttajille maksetuista tuista verrattuna kantaväestöön*. Suomen Perusta, 2020.
- Samuli Salminen. *Maahanmuuton aluekohtaiset tilastotiedot pääkaupunkiseudulla*. Suomen Perusta, 2023.

- Matti Sarvimäki. *Labor Market Integration of Refugees to Finland*. VATT Research Reports 185. VATT. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus., 2017.
- THL/SVT. Thl/svt tilastoraportti 15 / 2022 [verkkojulkaisu]. <https://www.julkari.fi/handle/10024/144358>, 2022. [viitattu: 25.8.2022].
- Tilastokeskus. Folk tulotieto -aineistokuvaus [verkkojulkaisu]. https://taika.stat.fi/fi/aineistokuvaus.html#!?dataid=FOLK_19872020_jua_tulo22_001.xml, 2022. Tilastokeskus [viitattu: 25.8.2022].
- Verohallinto. Verohallinnon tilastoja: Henkilöasiakkaiden tulot, vähennykset ja verot verovuonna 2020 [verkkojulkaisu]. https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tilastot/henkiloasiakkaiden_tuloverotilastoj/verovuosi-2020/henkiloasiakkaiden-tulot-vahennykset-ja-verot-verovuonna-2020/, 2022a. Verohallinto [viitattu: 25.8.2022].
- Verohallinto. Verohallinnon tilastoja: Ennakkotietoa henkilöasiakkaiden tuloista 2020 [verkkojulkaisu]. https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tilastot/henkiloasiakkaiden_tuloverotilastoj/verovuosi-2020/ennakkotietoa-henkiloasiakkaiden-tuloista-2020/, 2022b. Verohallinto [viitattu: 25.8.2022].
- Suomen virallinen tilasto (SVT). Verot ja veronluonteiset maksut [verkkojulkaisu]. <http://www.stat.fi/til/asas>, 2020. ISSN=1798-1131. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 4.12.2020].
- Suomen virallinen tilasto (SVT). Väestön koulutusrakenne [verkkojulkaisu]. <https://www.stat.fi/tilasto/vkour>, 2022a. Tietokantataulukko 12bq – 15 vuotta täyttänyt väestö koulutusasteen, kunnan, sukupuolen ja ikäryhmän mukaan, 1970-2020. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 25.8.2022].
- Suomen virallinen tilasto (SVT). Työssäkäynti [verkkojulkaisu]. <https://www.stat.fi/tilasto/tyokay>, 2022b. Tietokantataulukko 115b – Väestö alueen, pääasiallisen toiminnan, sukupuolen, iän ja vuoden mukaan. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 25.8.2022].
- Matti Virén. Ratkaiseeko maahanmuutto kuntien talousongelmat? In Marko Hamilo, editor, *Kummallisvaalit 2021*, pages 57–128. Suomen Perusta, 2020.